

Výroční zpráva 2013

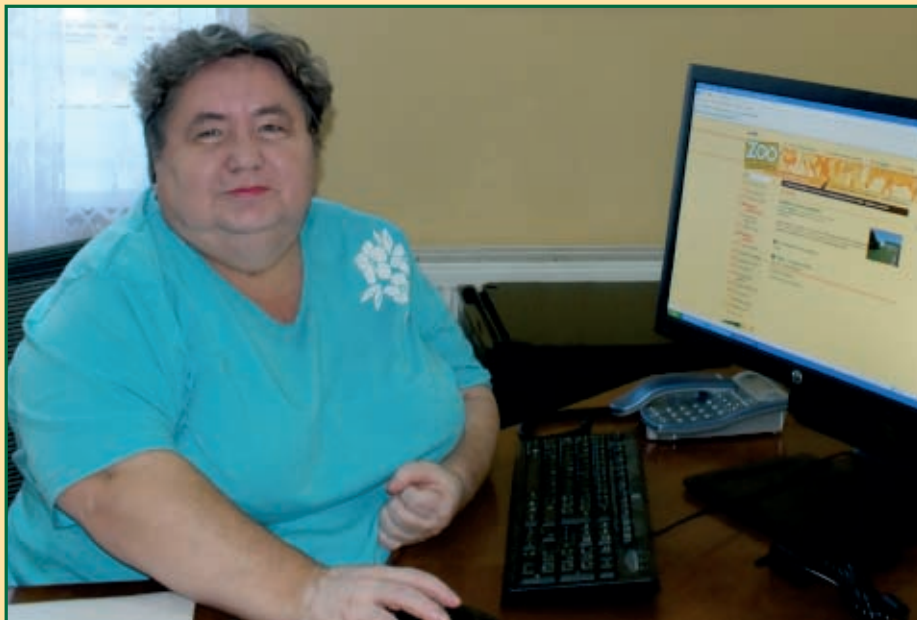
Obsah

Úvodní slovo ředitele	3
Zoologické oddělení	4
Činnost zoologického oddělení	5
Veterinární péče	10
Činnost Centra pro zvířata v nouzi	12
Projekt Pesisir Balikpapan v roce 2013	15
Chov drsnokožky thajské	19
Narození a odchov čtyř zeber Hartmannové	23
Náslapy u zeber	25
Nové chovatelské zařízení u rosomáků sibiřských	27
Péče o handicapované živočichy	29
Využití fotopasti při studiu zvířat v zoologické zahradě	33
Stavy zvířat k 31. 12. 2013	35
Odchovy	47
Ekonomické oddělení	49
Činnost ekonomického oddělení	50
Provozně-technické oddělení	53
Činnost provozně-technického oddělení	54
Oddělení marketingu, propagace a vzdělávání	60
Činnost oddělení marketingu, propagace a vzdělávání	61
Adopce a patronství zvířat, finanční dary, reklama	68
Nové vzdělávací a interaktivní prvky v okolí expozic pro zvířata	72
Personální obsazení	75
Údaje o zoo	77

Úvodní slovo ředitele

Rok 2013 je za námi. Přinesl mnoho nového do naší společnosti. Zdá se, že ekonomická krize je minulostí. I život v zoologické zahradě doznal mnoha změn. Přes všechny ekonomické potíže se podařilo vybudovat nádhernou expozici pro tuleně v dolní části zoo. Počasí nás trápilo začátkem turistické sezony. Deště a povodně ve městě značně přispěly k tomu, že se návštěvnost v první polovině roku snížila. Ale ve čtvrtém čtvrtletí nastal zlom a naše zoo každý další měsíc zaznamenává růst počtu návštěvníků. Pevně věřím, a jsem o tom přesvědčena, že i pestrá nabídka programů a akcí, zaměřených jak na děti, tak na dospělé, k tomu přispěla. Větru a dešti poručit nedokážeme, ale umíme připravit zajímavý a poutavý program, který k nám návštěvníky přivádí. Svědčí o tom i maximum příchozích na takové akce jako Mikuláš v zoo nebo Vánoce pro děti a zvířata. Připravujeme mnoho novinek pro rok příští. Jsou to investiční akce, na kterých jsme začali pracovat již dříve. Kalendář akcí na našich webových stránkách prozradí, co návštěvníky čeká v roce 2014. Celý kolektiv zaměstnanců zoo na tom usilovně pracuje. Dočkáme se nových expozic pro zvířata, mnoha novinek pro děti, řady vzdělávacích aktivit. Zoo i nadále bude plnit svoje základní funkce – kulturní, vzdělávací a vědeckou. Jak se nám podařilo splnit tyto funkce v roce 2013, se dočtete v této zprávě.

Marina Vančatová, Ph.D.
ředitelka zoo

Zoologické
oddělení

Činnost zoologického oddělení

Ing. Petra Padalíková

V letošním roce se opětovně podařilo realizovat několik stavebních projektů, které přispěly ke zlepšení životních podmínek pro stávající druhy zvířat. Nejvýznamnější z nich byla celková rekonstrukce bazénu pro **tuleně obecné** (*Phoca vitulina*). Zařízení po téměř dvanácti letech provozu postupně zchátralo a hlavně přestalo splňovat prostorové požadavky pro chov tohoto druhu. Díky podpoře našeho zřizovatele se podařilo zásadním způsobem zvětšit plochu i objem vody. Vznikla zcela nová expozice imitující skalnaté pobřeží a podmořský příkop. Díky členitému dnu mají tuleni možnost pohybovat se v různých hloubkách. Celkový objem vody, který mají nyní tuleni k dispozici, činí cca 250 m³. Vodní plochu dále doplňují dva ostrůvky, na nichž mohou nerušeně odpočívat. Část bazénu je také možné rozdělit a tento prostor v případě nutnosti využít k odstavu jednotlivých zvířat či k oddělení celé skupiny v době čištění bazénu. Díky zvýšení kapacity našeho zařízení jsme se rozhodli rozšířit počet chovaných zvířat o další samici, proto se nejvýznamnějším transportem tohoto roku stal příchod dvouleté samice Zoly ze Zoo Karlsruhe (**foto 1**). Zola k nám dorazila ještě před slavnostním otevřením nové expozice a seznámení s naším chovným párem proběhlo bez problémů.

Druhá významná investiční akce pro-

běhla v chovatelském zařízení pro **slony indické** (*Elephas maximus*). Díky dotaci z Ústeckého kraje jsme do venkovního výběhu slonů instalovali nový slunečník a v ložnicích zvířat proběhla pokládka nového povrchu z lité gumy. Část této dotace směřovala také k úpravě okolí venkovního výběhu a na výstavbu tribun pro návštěvníky. V porovnání s rokem 2012 došlo k mírnému nárůstu celkového počtu chovaných taxonů. K 31. 12. 2013 naše zoo chovala celkem 228 druhů zvířat. Počet držných jedinců se zvýšil – ke konci roku jsme chovali celkem 1 216 kusů zvířat. V rámci mezinárodní spo-

lupráce naše zoo participovala ve 36 evropských záchranných programech (EEP) a chovala 15 druhů, pro něž je vedena Evropská plemenná kniha (ESB). V letošním roce se rozmnožilo celkem 37 druhů zvířat.

O nárůst počtu chovaných druhů se postarali zejména ektotermní živočichové. Akvária jsme doplnili o několik nových rybích druhů. Nově zde návštěvníci mohou spatřit **sekernatky mramorované** (*Carnegiella strigata*), **parmičky z Oděsy** (*Puntius padamya*) nebo **tetry červenouště** (*Hemigrammus rhodostomus*). Kolekce žab se rozšířila o dva další druhy drobných šípových žabek – **pralesničky strašné** (*Phyllobates terribilis*) a **pralesničky pruhované** (*Phyllobates vittatus*), které jsme získali ze Zoo Plzeň. Novým druhem jsou také **rosnička bělopruhé** (*Hyla cinerea*) – **foto 2**, které se po nezbytné karanténě přesunuly do jednoho z expozičních terárií. Již druhým rokem se také daří množit zajímavý druh létavky – **drsnokožky thajské** (*Theلودerma stellatum*) a po delší přestávce jsme se vrátili k množení pralesniček. U **pralesniček harlekýnů** (*Dendrobates leucomelas*) se podařilo dovést do úspěšné metamorfózy celkem 43 mláďat.

Kolekci plazů jsme rozšířili o dva druhy bazilišků. **Bazilišci zelení** (*Basiliscus plumifrons*) nově obývají expozici želv uhlířských a **bazilišci pruhovaní**

(*Basiliscus vittatus*) pak ubikaci kajmanů zakrslých. Tato expozice prošla v minulém roce celkovou rekonstrukcí. Chovný pár dosáhl věku pohlavní dospělosti a hloubka stávajícího bazénu neumožňovala páření. Bazén jsme proto zásadně prohloubili a zvětšili jeho plochu. Voda je nově filtrována přes pískový filtr a dopadá do bazénu přes malý vodopád. Právě zurčící potůčky s četnými tůňkami jsou biotopem tohoto druhu, a tak doufáme, že nově vytvořené podmínky podnítky náš pár k rozmnožovací aktivitám (**foto 3**). Terárium s plazy jihovýchodní Asie nově obývá další druh agamy – **dra-koun černohrdlý** (*Hypsilurus nigrigularis*). Malé terárium ve vstupní hale přízemí jsme doplnili o zajímavé **le-guánky ostnitě** (*Sceloporus magister*), se kterými do budoucna počítáme do expozice Sonorské pouště. Z darované snůšky vajec **chameleona jemenské-ho** (*Chamaeleo calyptratus*) se nám vylíhlo celkem 22 mláďat (**foto 4**). I přesto, že se jedná o běžně chovaný druh, dorůstající mláďata budila v expozici velkou pozornost. Rozhodli jsme se tedy, že si část z nich ponecháme a budeme se tomuto druhu i nadále věnovat. Nejvýznamnějším nově přichozím druhem jsou **korovci mexičtí** (*Heloderma horridum*). Tyto zajímavé ještěřky chovala naše zoo již v minulosti, a dokonce pro ně vedla plemennou knihu. V letošním roce jsme tak jejich chov obnovili a nakoupili chovné trio od renomovaného německého chovatele. Naopak jsme ukončili chov dvou druhů běžně chovaných korálovek a také **varana Hornova** (*Varanus panoptes horni*), kterého se nám dlouhodobě nedařilo dopárovat. V expozici také uhynula stará samice **krajty zelené** (*Morelia viridis*). Uvolněné místo jsme využili k vystavení atraktivních **užovek tenkoocasých** (*Orthriophis taeniurus ridleyi*), které jsme doposud chovali v zázemí pavilonu. Nově upravená expozice znázorňuje jeskynní prostředí, ve kterém tyto hadi loví svou potravu.

Z významných letošních odchovů plazů lze vyzdvihnout **trnorepy skalní** (*Uromastix acanthinura*). Naše zvířata pocházejí ze zabavené zásilky, kterou pašoval jeden český občan z Maroka. V letošním roce se poprvé podařilo odchovat jedno mládě.

Tradičně se rozmnožily **želvy pentličkové** (*Cyclernys pulchrestriata*), **želvy uhlířské** (*Chelonoidis carbonaria*) a **felsumy madagaskarské** (*Phelsuma madagascariensis*). Poprvé se nám

také rozmnožili **hroznýšovci duhová** (*Epicrates c. cenchria*), výše zmíněné užovky tenkoocasé a **gekončici noční** (*Eublepharis macularius*). Celkem čtyři mláďata jsme získali od **krajtí královských** (*Python regius*).

Letošní hnízdní sezona se opětovně vydařila u našich **zoborožců vrásčitých** (*Aceros corrugatus*). Zkušený pár odchoval tři mláďata z jedné snůšky. Pár loňských mláďat jsme v rámci chovného programu odeslali do Zoo Liberec a Zoo Bristol. Naše zoo je jednou z mála, které tento druh pravidelně množí, a proto jsme v souladu se strategií chovného programu letos sestavili druhý chovný pár. Nepříbuzného samce k naší odchované samici jsme získali výměnou se Zoo Paignton. Naopak nezdarem skončil chov **zoborožců kaferských** (*Bucorvus leadbeateri*), kteří obývali otevřený výběh v dolní části zoo. Již v loňském roce jsme přišli o samce, který padl za oběť lišce. I po mnohonásobném za-

bezpečení výběhu elektrickým ohradníkem letos zbývající samice podlehla útoku kuny. Bohužel je zřejmé, že tento typ výběhů nelze v naší zoo provozovat, a chov ptactva bychom měli směřovat do bezpečných voliér. Podobný osud stihl i našeho samce **marabu afrického** (*Leptoptilos crumeniferus*), který po devíti letech pobytu v naší zoo uhynul po útoku lišky. Tento druh nebudeme z výše uvedených důvodů obnovovat.

V odchovně papoušků se vylíhli dva **žakové šedí** (*Psittacus erithacus*) a také dva **amazonané pomoučení** (*Amazona f. farinosa*). I v letošním roce jsme v souladu s dlouhodobou koncepcí obohatili naši kolekci velkých arů o další vzácný druh, kterým je **ara vojenský** čistě mexické subspecie (*Ara militaris mexicana*). Pro tento poddruh je vedena Evropská plemenná kniha. Nově chovaným druhem jsou majestátní **jeřábi mandžuští** (*Grus japonensis*). Chovný pár jsme sestavili

importem zvířat ze Zoo Praha a Zoo Norimberk. Jeřábi osídlili lesnatý výběh v blízkosti pavilonu slonů (**foto 5**). Multidruhové společenství vodního ptactva v dolní části zoo jsme také doplnili o **čírku diamantovou** (*Anas punctata*) a **volavky rusohlavé** (*Bubulcus ibis*). Z chovaných dravců a sov byla sezona úspěšná u **rarohů velkých** (*Falco cherrug*), kteří odchováli tři mláďata. Prvoodchovu jsme dosáhli u mladého páru **sýčků obecných** (*Athene noctua*). Vylíhnuté mláďě nabídneme do reintrodukčního programu.

Nandu pampoví (*Rhea americana*) odchováli dvě mláďata. Jejich odchov proběhl již tradičně zcela přirozeně pod samcem. Na ochranu proti predátorům samce podporujeme zbudováním ochranné ohrady, v jejímž bezpečí svá čerstvě vylíhlá mláďata vodí.

Druhá skladba chovaných savců se ve srovnání s loňským rokem nezměnila. V pavilonu exotária bylo pro nás velkým překvapením narození mláďěte **lenochoda dvouprstého** (*Choloepus didactylus*). Porodila stará chovná samice, u které jsme již zabřeznutí nepředpokládali (**foto 6**). Ze Zoo Olomouc jsme získali do deponace perspektivní samici, abychom maximálně využili plodnost našeho samce. K zajímavým událostem došlo ve skupině **lemurů kata** (*Lemur catta*). V loňském roce prodělaly samice velmi silnou říjí, kdy došlo k vzájemnému poranění dvou ze tří samic. Jednu z nich jsme nakonec museli trvale oddělit, neboť si jizvy po zranění poškozovala neustálým lízáním. Samici jsme proto odeslali spolu s roční dcerou

k soukromému chovateli. Zbylé dvě samice odchovály dvě mláďata, porod u druhé z nich proběhl až v červenci, což odpovídá problematické říjí loňského roku.

U **lvičků zlatých** (*Leontopithecus rosalia*) proběhly hned dva porody a výsledkem jsou tři odchovaná mláďata. Dvě mláďata se narodila **tamarinům bělohubým** (*Saguinus labiatus*) a další dvojčata **tamarinům pinčím** (*Saguinus oedipus*). U **kosmanů zakrslých** (*Callithrix pygmaea niveiventris*) jsme podezívali samce z neplodnosti, neboť chovné trio jsme sestavili již v loňském roce, a stále nepřicházel chovatelský úspěch. Až letos poprvé jedna ze samic porodila dvě zdravá mláďata, o která se spolu se samcem příkladně starala. Druhá samice bohužel musela být utracena z důvodu náhlé parézy pánevních

končetin. Příčina tohoto stavu zůstala neobjasněna.

V pavilonu starosvětských primátů se opětovně rozmnožily všechny tři chovné samice **mandrila rýholícího** (*Mandrillus sphinx*), ke konci roku tak skupina čítala celkem 12 jedinců. Úspěšný byl rok i u **gueréz plášíkových** (*Colobus guereza*). V loňském roce jsme do skupiny zapojili nového samce, ale ze tří nezkušených samic mláďě odchovála pouze jedna. Letos se již odchov podařil všem třem (**foto 7**). V případě **hulmanů jávských** (*Trachypithecus auratus*) jsme dosáhli pouze částečného úspěchu. Tento listožravý druh patří k nejcitlivějším obyvatelům našeho pavilonu. V loňském roce jsme ke třem samicím připojili mladého samce Árona ze Zoo Dvůr Králové. Samice doposud mláďě neodchovaly, a tak jsme letos s napětím očekávali, zda zabřeznou. Do reprodukce se zapojily dvě z nich, přičemž jedna stihla porodit hned dvakrát. Bohužel, ani v jednom případě mláďě odchováno nebylo. Nezkušenost samic se projevila ve způsobu nošení mláďat, kterým nebylo umožněno sání z mléčné žlázy. Mláďata uhynula vždy během několika dní a pitva potvrdila naši domněnku, že úhyn byl způsoben nedostatečným příjmem mateřského mléka. Lze předpokládat, že s dalšími porody samice své mateřské chování upevní, prozatím je nám útěchou alespoň potvrzení plodnosti samce. Do skupiny **makaků kápoových** (*Macaca radiata*) jsme začlenili nepříbuzného samce Chapa, kterého jsme v loňském roce získali z německé soukromé zoo v Jockdorfu.

Tento rok nebyl příznivý pro jediný druh psovité šelmy chovaný v naší

6

zoo – **vlky hřivnaté** (*Chrysocyon brachyurus*). Samec Hobit bohužel uhynul v důsledku zauzlení střev.

V pavilonu šelem jsme byli nuceni přikročit k eutanazii u samice **medvěda malajského** (*Helarctos malayanus*) Ajči, která trpěla poruchou motoriky, a pitva následně potvrdila poškození cév mozku. Ajči přicestovala do naší zoo v roce 1989 z Vietnamu jako malé medvídě. Celý život prožila ve skupině, ale nikdy se zde nerozmnožila.

Velmi úspěšný byl tento rok u **levhartů mandžuských** (*Panthera pardus orientalis*). Dvě mladé samice, narozené v roce 2011, putovaly do zoo v ang-

lickém Twycross a do ruského Rostova na Donu. V srpnu jsme se pak dočkali dalšího mláděte od chovné samice Kiary. Potěšující je fakt, že se opět jedná o samičku (**foto 8**). U **levhartů sněžných** (*Panthera uncia*) jsme letos po dohodě s koordinátorem pozastavili reprodukci, a samice Nima se tak bude moci spojit se samcem až v další sezoně. V tomto roce jsme odeslali jejího syna Panju, narozeného v roce 2011, do anglického Broxbourne.

V rámci povodňové pomoci Zoo Praha pavilon ožil dvěma pražskými zvířecími osobnostmi. První z nich byla samice **lva indického** (*Panthera leo persica*)

Aisha (**foto 9**), návštěvníci tak měli po dobu dvou měsíců možnost srovnat afrického a asijského lva v rámci jedné instituce. Druhým vzácným hostem byl samec **tygra malajského** (*Panthera tigris jacksonii*) Kawi, který se narodil v malajské zoo Lok Kawi na Borneu. Jedná se o jediného nepříbuzného tygra na zbytek evropské populace. Kawi však v Praze vykazoval patologickou agresivitu vůči všem tamním samicím. My jsme doufali, že změna prostředí by mohla jeho chování upravit, a po dohodě s pražskými kolegy jsme si ho zde ponechali až do konce roku. V pavilonu jsme nechali instalovat kontaktní mříž, aby bylo možné pozorovat jeho chování k samicím Indře. Bohužel, Kawi se i vůči samicím v naší zoo projevoval nepřátelsky.

Po odchodu mladého samce **levharta obláčkového** (*Neofelis nebulosa*) do Zoo Novosibirsk jsme opětovně spojili náš chovný pár. Samice přišla ihned do říje a v září porodila opět tři mláďata. Samce jsme tentokrát ponechali se samicí během celého odchovu, jak doporučuje manuál pro chov tohoto druhu. Tato varianta se nám však neosvědčila, neboť samice krátce po porodu přišla do říje a postupně ztratila o mláďata zájem.

V chovu **gepardů** (*Acinonyx jubatus*) se ani letos nepodařilo dosáhnout dlouho očekávaného cíle, tj. odchovu mláďat. Samice Suna i nadále odmítala našeho chovného samce. Na začátku roku jsme také museli utratit starého samce Inonga, kterému selhaly ledviny. Na podzim jsme dovezli druhou chovnou samicí jménem Noemi ze zoo v holandském Hilvarenbeeku, abychom tak zvýšili šanci na úspěšnou reprodukci. Spojování se samcem plánujeme na jaro příštího roku.

Na úseku kopytníků se úspěšně reprodukovaly oba druhy koňovitých. U vzácných **oslů somálských** (*Equus africanus somalicus*) jsme získali mláďata od dvou samic (**foto 10**). Stádo **zeber Hartmannové** (*Equus zebra hartmannae*) se rozrostlo o čtyři mláďata, přičemž dvě z nich jsou po geneticky cenném hřebci Eddim. Na podzim jsme také odeslali mladého hřebce Dendu do francouzského Montpellier. Denda pochází z našeho chovu a je otcem zbylých dvou letošních mláďat. Naopak k nám doputoval nový hřebec Hodari ze samčí skupiny v Zoo Landau. Ten bude do budoucna připouštět klisny, které odmítá hřebec Eddi.

Mládě se narodilo i **lamám krotkým**

7

(*Lama glama*) a celkem sedm mláďat odchovaly i **lamy alpaky** (*Vicugna pacos*).

V chovu jelenovitých se dařilo u **siků vietnamských** (*Cervus nippon pseudaxis*), zde byla úspěšně odchována tři mláďata. U **muntžaků malých** (*Muntiacus r. reevesi*) mládě odchovala pouze jedna ze dvou chovných samic. V průběhu roku uhynul chovný samec, nového plemeneka jsme získali ze Zoo Liberec.

K nepříznivému vývoji došlo u našich **jelenů bělohubých** (*Cervus albirostris*). V důsledku úrazu zde uhynula jedna z chovných samic a kadáver byl odeslán na preventivní vyšetření do SVÚ. Kultivací odebraných vzorků byl identifikován původce paratuberkulózy. Protože se jedná o nákazu, kterou je povinné hlásit, bylo celé

stádo uzavřeno do karantény. Po první sérii individuálního testování již další pozitivní kusy nalezeny nebyly, a s největší pravděpodobností se tak jednalo o náhodný záchyt. Karanténní opatření však velmi zkomplikovala chovatelskou práci, neboť nebylo možné zvířata odesílat mimo zoo. V průběhu roku se stádo také rozrostlo o dvě mláďata. U chovaných antilop se dařilo u **vodušek lečve** (*Kobus leche kafuensis*), kde bylo odchováno jedno mládě. Po třech mláďatech odchovaly **antilopy jelení** (*Antilope cervicapra*) a **antilopy nilgau** (*Boselaphus tragocamelus*). Významným počinem letošního roku bylo spuštění nového programu pro evidenci zvířat ZIMS (Zoological Information Management System). ZIMS nahradil dosud používaný ARKS. Nový program funguje jako on-line aplika-

ce a umožňuje mnohem detailnější záznamy dat o chovaných zvířatech. Tento krok znamenal sjednocení všech interně používaných databází, a došlo tak k zásadnímu zlepšení vedení evidence zvířat.

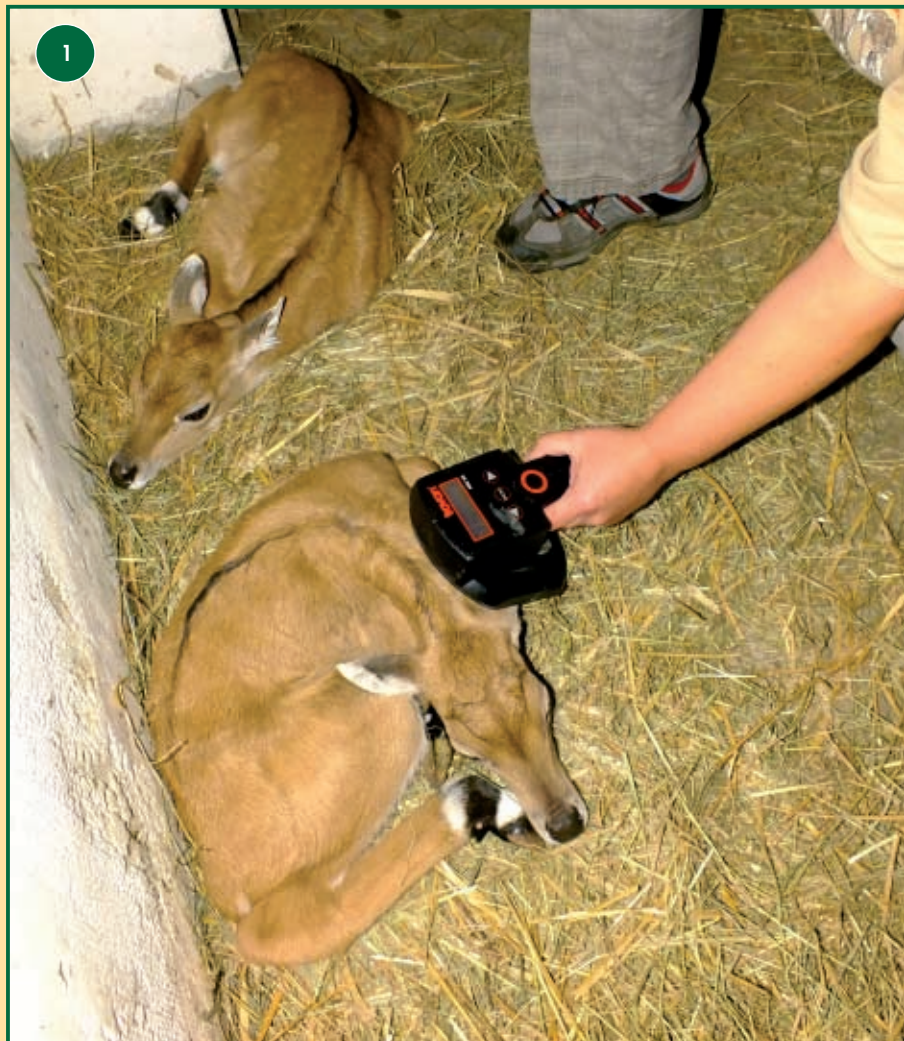
V rámci odborné činnosti se pracovníci úseku chovu v roce 2013 zúčastnili jednání odborných komisí UCSZOO pro primáty a kočkovité šelmy v Zoo Jihlava, pro papoušky v Zoo Ohrada, komise pro obojživelníky a plazy v Zoo Praha, pro jelenovité, ovce a kozy v Zoo Brno, pro ploutvonožce v Zoo Chomutov a komise pro evidenci, koňovité a transporty zvířat v Kostelci nad Černými lesy. Vedoucí zoologického oddělení se zúčastnila výroční konference EAZA, která se letos konala ve skotském Edinburghu.

Veterinární péče

MVDr. Renata Poživilová

Veterinární péči v zoo zajišťuje již několikátým rokem Sdružení veterinárních lékařů a služeb. I v roce 2013 zahrnovala preventivní a léčebnou péči o chovaná zvířata, dále provádění pitev, označování zvířat (**foto 1**) a také zajištění odběru vzorků pro potřeby dalšího vyšetření. Součástí práce je rovněž vedení evidence preventivní a léčebné péče v zoo, kontrola prováděných DDD opatření (dezinfekce, dezinspekce, deratizace) a dozor nad přípravou a skladováním krmiv pro zvířata. Vzhledem k tomu, že součástí zoo je i Centrum pro zvířata v nouzi, vztahuje se veterinární péče i na ně. Z důvodu rozšíření kapacity centra došlo k navýšení prováděných léčebných i preventivních úkonů a s tím souvisejícímu zvýšení nákladů na veterinární péči. V zoo také pod dozorem veterinárních lékařů pravidelně vykonávají praxi studenti veterinárních oborů, především vysokoškolských. Praxe bývají zaměřeny na léčebnou péči o nedomestikované druhy zvířat. Preventivní veterinární péče je prováděna v souladu s plánem periodických vyšetření, vakcinací a zdravotních zkoušek splňujících požadavky Státní veterinární správy ČR i doporučení veterinární komise EAZA.

Stejně jako v předchozích letech i letos jsme dvakrát provedli preventivní plošné odčervení všech zvířat a další odčervení jsme prováděli dle potřeby. Parazitologickou situaci pravidelně kontrolujeme, a to vyšetřováním vzorků trusu převážně v naší vlastní laboratoři. Součástí prevence jsou vakcinace, hlavně šelem a koňovitých. Vakcinace ostatních druhů provádíme podle nakažové situace. V letošním roce jsme provedli 72 vakcinací **(foto 2)**.

Ani letos se nám nevyhnula smutná povinnost ukrátkit trápení starým a dlouhodobě nemocným zvířatům. Takto nás opustila samice medvěda malajského Ajči, gepard Inongo a kočkodan Filoména. Ostatním geriatrickým pacientům dáváme podpůrné léky, vitamíny a upravujeme jim stravu a podmínky chovu pro zkvalitnění posledních let jejich života. Občas u nich musíme provádět i zubařské zákroky. V lednu jsme v celkové anestezii ošetřovali samce makaka kápoového Vencu, kterému jsme museli zkažené zuby vytrhnout a u zbylých odstranit zubní kámen. V listopadu jsme zase

v celkové anestezii ošetřili samce osla somálského Oga, kterému již některé stoličky vypadly a zbývající přerůstaly, takže musely být zbroušeny, aby mohl nadále bez problémů přijímat potravu.

Z dalších případů stojí za zmínku ošetření výra velkého přivezeného do Centra pro zvířata v nouzi městskou policií. Celkovým vyšetřením jsme zjistili vyčerpání zvířete, vyhublost a zlomeninu křídla. Výr vážil pouze 1,2 kg. Přes všechna rizika špatného zdravotního stavu jsme výra uspali a provedli osteosyntézu zlomené kosti, doplněnou cerklážemi. Probouzení výra po operaci trvalo déle. Druhý den však již sám začal přijímat potravu a antibiotika. Po měsíci už vážil 2,5 kg a začal přelétat po voliéře. Za další měsíc jsme kontrolním rentgenem zjistili, že kost srostla, a mohli jsme dráty a cerkláže odstranit. Momentálně je výr stále ve voliéře a čeká na jaro, aby mohl být vypuštěn zpátky do přírody.

I naši nejmenší chovanci občas marodí. Tak jsme při preventivním vyšetření žabek rodu *Theioderma stellatum* zjistili

poměrně nové onemocnění – chytridiomykózu. Je to závažné onemocnění obojživelníků způsobené houbou *Batrachochytridium dendrobatidis* a v současnosti je již rozšířené na všech kontinentech kromě Antarktidy. Kvůli tomuto onemocnění již celosvětově vyhnulo zhruba 35 druhů obojživelníků. Naštěstí máme k dispozici účinné léky, takže jsme naše žabky opakovaně koupali v léčivé lázni. Kontrolní vyšetření dopadla dobře a houbového onemocnění jsme se úspěšně zbavili. Kuriózní případ jsme řešili uprostřed léta. Našemu mladému samečkovi makaka kápoového Glumovi otekla tvář. Stav se do druhého dne nezměnil. Přistoupili jsme tedy k odchytu a vyšetření v celkové anestezii. K našemu velkému překvapení byl „otok“ způsoben peckou broskve, kterou si sameček nacpal do lícní torby **(foto 3 a 4)**. Pecka se mu tam zasekla a nebyl schopen si ji sám vyndat. Tento „zákrok“ nevyžadoval žádnou další medikaci.

Činnost Centra pro zvířata v nouzi

Jaroslava Ježková

Činnost Centra pro zvířata v nouzi se od minulých let nijak zvlášť nelišila. V letošním roce prošlo centrem celkem 561 psů, z toho 262 psů bylo vráceno zpět majitelům, dále jsme přijali 245 koček, z nichž 133 jsme vrátili do lokality nebo jim našli nový domov.

Pokračujeme v čipování našich svěřenců a vytváření vlastní databáze čipů. Neustále narážíme na skutečnost, že noví majitelé zvířat adoptovaných u nás nejsou důslední a nepřihlásí si zvíře na příslušném obecním úřadě či do některé z databází čipovaných zvířat, které jsou provozovány v České republice. V centru nám pak zůstávají očipovaní psi, které nedokážeme vrátit majitelům. Takto aspoň máme zaevidovaná zvířata, která již jednou našim centrem prošla, a pokud jsou přihlášená, jsme schopni zvíře majiteli vrátit. Mezi nejčastější veterinární úkony patřila hlavně vakcinace psů, čipování a léčba různých průjmových a virových onemocnění (**foto 1**).

I tento rok jsme se věnovali propagaci centra na různých akcích, které jsou určeny pro útulky. Zúčastnili jsme se např. Útulky Festu, na který jsme každoročně zváni, nebo umístovací výstavy pro psy a kočky s názvem Sen zvířat v Praze-Vinoři. Těchto akcí se s námi účastní i naši dobrovolní venčitelé, kteří se tak učí lásce ke zvířatům a péči o ně (**foto 2**).

V červnu roku 2013 zasáhla Ústí nad Labem povodeň a do našeho centra bylo převezeno ze záplavových oblastí 34 psů a 6 koček. Centrum je umístilo zdarma včetně lékařské péče, která u nich byla potřebná. Náklady centru v plné výši uhradil Magistrát města Ústí nad Labem. Jak voda opadala a život jejich majitelů se vracel do normálu, byli postupně všichni domácí mazlíčci vydáni zpět do svých domovů.

Naše centrum v roce 2013 rozšířilo kapacitu pro umístění psů. Bylo vystavěno devět nových kotců (**foto 3**) a dva odchytové kotce též pro měst-

skou policii. Zamezilo se tak tomu, že odchycená zvířata se dostávají přímo do karanténních kotců, kde jsou vystavena vysokému nakažovému riziku. Mnohdy nejsou jejich majitelé pečliví a nemají psy očkované, přitom nákaza některými psími chorobami, jako např. parvovirózou, může být i smrtelná.

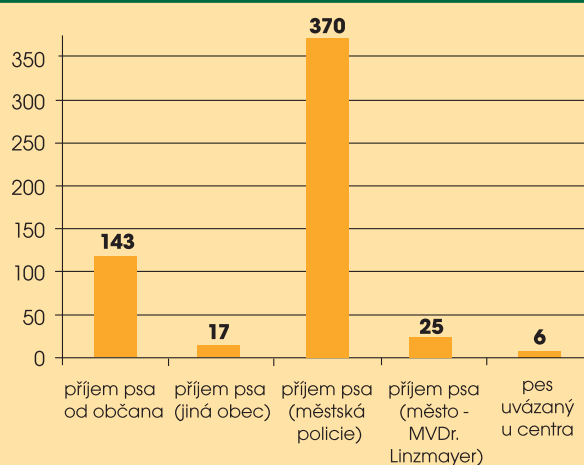
V některých nových kotcích jsou vyhřívané podlahy a misky, čímž se výrazně zkvalitnil pobyt svěřenců v centru. Zároveň se všechny kotce dovybavily vyhřívanými deskami do bud, takže je momentálně máme úplně ve všech kotcích.

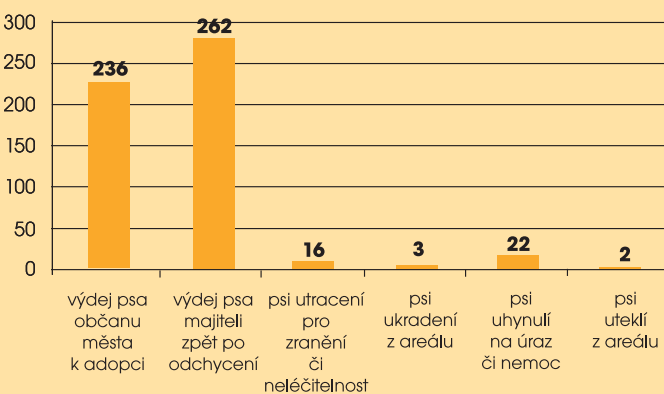
Příjem psů do péče od 1. 1. do 31. 12. 2013

příjem psa od občana města	143
příjem psa – jiná obec	17
příjem psa – městská policie	370
příjem psa – město - MVDr. Linzmayer	25
pes uvázaný u centra	6
Celkem psů	561

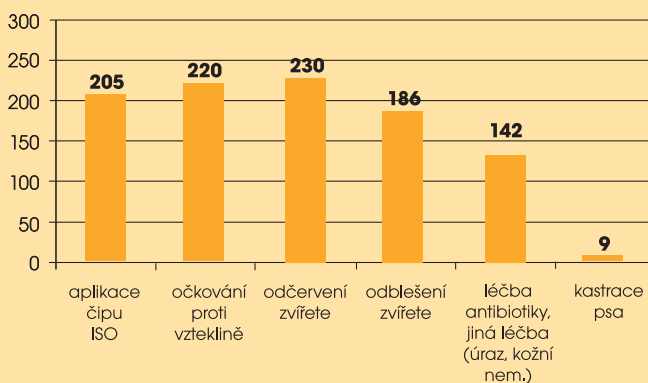
Výdej psů z péče od 1. 1. do 31. 12. 2013

výdej psa občanu města k adopci	236
výdej psa majiteli zpět po odchycení	262
psi utracení pro zranění či neléčitelnost	16
psi ukradení z areálu	3
psi uhynulí na úraz či nemoc	22
psi uteklí z areálu	2
Celkem psů	541

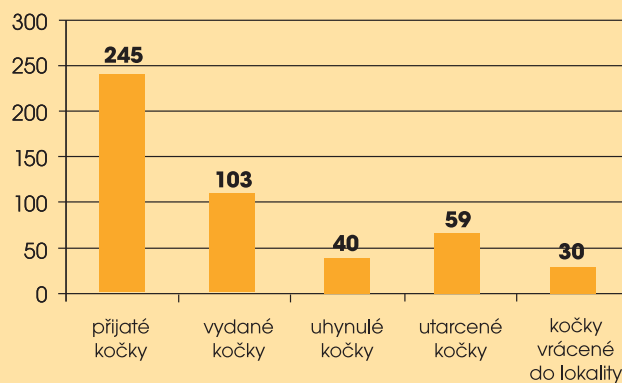
Léčba psů po dobu jejich pobytu a vakcinace od 1. 1. do 31. 12. 2013

aplikace čipu ISO	205
očkování proti vzteklině	220
odčervení zvířete	230
odblešení zvířete	186
léčba antibiotiky, jiná léčba (úraz, kožní nem.)	142
kastrace psa	9
Výkonů celkem	992

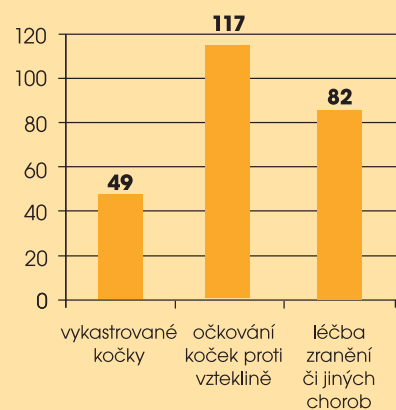
Kočky přijaté a ošetřené od 1. 1. do 31. 12. 2013

přijaté kočky	245
vydané kočky	103
uhynulé kočky	40
utracené kočky	59
kočky vrácené do lokality	30

Přehled léčby koček od 1. 1. do 31. 12. 2013

vykastované kočky	49
očkování koček proti vzteklině	117
léčba zranění či jiných chorob	82

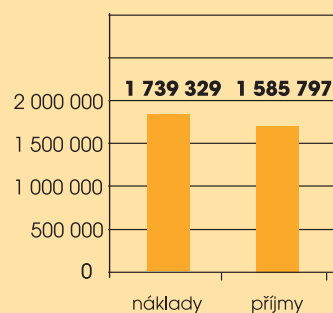

Náklady centra v roce 2013

platba za vydaného psa (očkován, čipován)	300 Kč
platba za vydaného psa (očkován, čipován) mimo město Ústí nad Labem	400 Kč
poplatek za 1 den pobytu psa	60 Kč
poplatek za převoz psa do centra	100 Kč
paušální platba za pobyt psa (pes do 30 cm)	1000 Kč
paušální platba za pobyt psa (pes nad 30 cm)	1500 Kč
platba za kadáver	22 Kč/kg

Financování centra v roce 2013

spotřeba materiálu	554 555 Kč
spotřeba energie	134 569 Kč
opravy a údržba	21 200 Kč
ostatní služby	250 240 Kč
ostatní náklady	3 547 Kč
mzdové náklady	550 777 Kč
zdrav. a soc. pojištění	222 471 Kč
cestovné	1 970 Kč
příjmy centra – adopční popl., sponz. dary	493 797 Kč
dotace za rok 2013	1 092 000 Kč

Projekt Pesisir Balikpapan v roce 2013

Mgr. Stanislav Lhota, Ph.D.

Projekt Pesisir Balikpapan, jehož cílem je ochrana a dlouhodobě udržitelné využívání ekosystému mořského pobřeží a deštných pralesů Balikpapanského zálivu ve Východním Kalimantanu (Indonésie), probíhá pod záštitou Zoo Ústí nad Labem již od roku 2007. V roce 2013 jsem strávil v Indonésii šest měsíců, po zbylou dobu se aktivitám v terénu věnuje řada našich indonéských kolegů, se kterými jsem v pravidelném e-mailovém spojení. Mou snahou je po několikaletém působení v tomto regionu postupně předávat co nejvíce úkolů a zodpovědnosti za program trvalé ochrany Balikpapanského zálivu do rukou indonéských spolupracovníků. Tento proces ale potrvá ještě několik let.

Monitoring a spolupráce s úřady

Velkým úspěchem projektu Pesisir Balikpapan je program pravidelného měsíčního monitoringu podstatné části pobřeží a rychlé předávání aktuálních zpráv úřadům i nevládním organizacím. Díky tomu, že všichni s minimálním zpožděním víme, co se v terénu právě děje, můžeme včas reagovat dalšími akcemi. Monitoring probíhá téměř bez přerušení od roku 2008 a už se díky němu podařilo zastavit nebo alespoň zpomalit několik velmi nežádoucích projektů.

Dobrym příkladem je téměř úplný

zánik farmového chovu krevet a ryb v Balikpapanském zálivu. Historicky byl chov krevet vůbec nejzávažnějším důvodem mizení mangrovových pralesů nejen v našem zálivu (**foto 1 – autor Petr Slavík**), ale i v celé Indonésii a celosvětově. Farmový chov přináší dobré zisky jednotlivcům, výnosy ostatních rybářů však snižuje, protože zdravé mangrovy jsou klíčovým faktorem pro celkovou produktivitu pobřežních eko-

systemů. Zatímco ovšem jinde v Indonésii krevetí farmy nadále představují problém číslo jedna, v Balikpapanu se během posledních pár let situace změnila. Místní vláda se na nás začala obracet ohledně posuzování žádostí na budování nových krevetích farem a v minulých letech neschválila ani jedinou z nich. Nedochozí ani k ilegálnímu zakládání farem, které bychom úřadům okamžitě hlásili. K zániku farmového chovu krevet a ryb v Balikpapanském zálivu ovšem přispívají i další okolnosti – rybáři totiž konečně začínají doceňovat varování, že zdejší přírodní podmínky nejsou pro budování krevetích farem vhodné. Voda na podloží hnědého uhlí je kyselá, bahno, ze kterého se stavějí hráze, příliš snadno eroduje a z Japonska sem byla zavlečena viróza, která krevety hubí. Desítky rybářů zkrachovaly a doživotně se zadlužily marnou snahou o zbohatnutí chovem krevet. Jejich farmy jsou postupně opuštěny a opět zarůstají mangrovem, což by se mělo pozitivně projevit na výdělcích těch rybářů, kteří ryby a krevety loví ekologicky šetrnějším způsobem ve volných vodách.

Dílkách úspěchů se díky monitoringu podařilo dosáhnout i při omezování dalšího šíření hnědouhelných dolů

v Balikpapanském zálivu. Podařilo se zastavit dvě těžební společnosti. Paradoxně nás v tom podpořila společnost PT Agro Indomas, zaměřená na produkci palmového oleje, se kterou jsme už dlouhá léta ve sporu za to, že ilegálně odlesnila desítky kilometrů říčních břehů podél Balikpapanského zálivu. K těžbě hnědého uhlí a k budování překladišť totiž mělo docházet na území její koncese. Podpora ze strany jmenované korporace byla jedním z důvodů, proč místní vláda nakonec těžbu ani přepravu uhlí přes toto území nepovolila. Hnědouhelné společnosti se nám podařilo zastavit spojenými silami, konflikt se samotnou společností PT Agro Indomas ale přetrvává. Požadujeme od nich obnovu říčních břehů a mořského pobřeží, které bylo palmami osázeno ilegálně. K tomu však přes zdlouhavá jednání ani po dvou letech nedochází.

Kampaně, vyjednávání a soudní spory

Jednou z podmínek úspěšné spolupráce s indonéskými úřady je vytvoření tlaku ze strany veřejnosti, která by měla snahy o ochranu Balikpapanského zálivu podporovat. Tomuto účelu slouží kampaň.

Po roce 2011 jsme v důsledku represí ze strany místní vlády zažili propad aktivit nevládních ochránářských organizací v Balikpapanu. Jejich roli v tomto kritickém období převzalo mírně anarchisticky laděné hnutí Přátelé Balikpapanského zálivu (Peduli Teluk Balikpapan). Téměř na dva roky se tato skupina mladých aktivistů, hlavně z řad studentů místních univerzit, stala základním pilířem ochránářských snah v Balikpapan-

ském zálivu. Fórum s velkým nasazením bojovalo proti plánu výstavby dálnice kolem Balikpapanského zálivu a proti změnám územního plánu, které zahrnují nepřijatelné rozšíření průmyslové zóny podél pobřeží zálivu **(foto 2 – autor Danang Sutobudi)**. Na konci roku 2012 ale začala kampaň tohoto hnutí pomalu vyhasínat a v roce 2013 už fórum přestalo být aktivní. Ke konci roku 2013 jsme se prostřednictvím série přednášek, diskusí a výletů do terénu pokusili fórum znovu oživit. To se bohužel nepodařilo, protože původní aktivisté fóra už většinou dostudovali a nastoupili do zaměstnání, některé studentky se provdaly a staly se ženami v domácnosti, další členové se odstěhovali a jiní už kvůli různým konfliktům nechtějí navzájem spolupracovat. Podařilo se přibrat řadu nových zájemců a kampaň za záchranu Balikpapanského zálivu nakonec

přece jen pokračuje, ne už ale v rámci zaniklého fóra Přátelé Balikpapanského zálivu, nýbrž v rámci programů několika menších komunit. Hnutí rozšířené mezi několik organizací má sice některé nevýhody, jde ale o skupiny lidí, kteří se navzájem lépe znají a jsou více stmeleni přátelskými vztahy, což by mohlo zajistit dlouhodobější trvání kampaně. K novým plánům mladých aktivistů patří podpisová kampaň, promítání filmu *Gone with the Tide* (který v roce 2011 natočil dokumentarista Lutfi Pratomo v produkci fóra Přátelé Balikpapanského zálivu a jenž už na festivalech v Indonésii získal několik ocenění) a organizování výletů do Balikpapanského zálivu pro studenty středních škol a univerzit.

Současně s úpadkem hnutí mladých aktivistů však našťastí v Balikpapanu došlo k opětovnému oživení aktivit nevládních organizací sdružených v tzv. Konsorciu, které díky některým ambiciózním novým členům začalo po dvouletém útlumu opět aktivně podporovat ochránářské snahy v zálivu. Ukazuje se, že některé environmentální případy už nelze řešit jinak než soudní cestou, a právě tady Konsorcium převzalo iniciativu. Začali jsme spolupracovat s právníky a s Právnickou fakultou Balikpapanské univerzity. Velkou výhodou je, že některé mezinárodní nevládní organizace finančně podporují aktivisticky orientované indonéské právníky, aby se mohli bezplatně angažovat v případech, které souvisejí s netransparentností a korupcí, což se týká i Balikpapanského zálivu. Prostřednictvím členských organizací Konsorcia jsme podali žalobu na guvernéra provincie Východní Kalimantan, starostu Balikpapan-

papanu, úřad pro životní prostředí, regionální plánovací komisi, úřad pro místní rozvoj a firmu Wilmar. Jde o žalobu ve věci výstavby provinční dálnice podél Balíkpapanského zálivu. Dálnice vede přes ochranné pásmo podél pobřeží zálivu a běhů řek a důležité dokumenty, například zhodnocení vlivu na životní prostředí (EIA) nebo dokumentace k územnímu a stavebnímu řízení, buď chybějí, nebo jsou v rozporu s ostatní legislativou a reálným děním v terénu. Stavba dálnice byla prozatím (po prvních 700 metrech počáteční výstavby) vzhledem k podané žalobě zastavena.

Ekologická výchova a ekoturismus

Zatímco cílem monitoringu, vyjednávání, kampaní a soudních jednání je řešit problémy, které se objevují právě zde a nyní, cílem ekologické výchovy a s ní souvisejícího ekoturismu je ovlivňovat společnost tak, aby v budoucnu k podobným konfliktům nemuselo docházet tak často.

V rámci našeho programu ekologické výchovy nyní propracováváme expozici Balíkpapanského zálivu v KWPLH – vzdělávacím středisku na okraji města Balíkpapanu (**foto 3**), které jako hlavní návštěvnickou atrakci drží ve velkém přírodním výběhu několik medvědů malajských. Ti byli zabaveni ilegálním majitelům a nebylo možné vypustit je zpět do volné přírody. Expozice Balíkpapanského zálivu, vytvořená v roce 2011, má podobu 14 informačních tabulí, ale prozatím nezbudila příliš velký ohlas. Indonésané totiž velmi neradi čtou, navíc tištěného materiálu je v KWPLH pro běžného návštěvníka

k dispozici už příliš mnoho. Proto jsme se společně s průvodci z KWPLH dohodli udělat expozici Balíkpapanského zálivu více interaktivní. Každou sobotu, neděli a státní svátek se vedle informačních tabulí bude promítat film o zálivu (*Gone with the Tide*) a bude následovat diskuse a společná prohlídka expozice. V brzké budoucnosti by se v rámci tohoto programu měly prodávat také lístky na výlety do Balíkpapanského zálivu. Protože KWPLH navštíví ročně přibližně 50 tisíc návštěvníků, je tak možné oslovit velký počet lidí.

Ekoturistický program, který v Balíkpapanském zálivu probíhal už dva roky, zažil v roce 2013 propad na pouhých 100–200 návštěvníků ročně (zatímco kapacita a dlouhodobý cíl je 1000 návštěvníků ročně). Bylo proto nutné zásadně přehodnotit dosavadní strategii a zapojit nové organizace s různým zaměřením. Do začátku roku 2014 se tak do programu zapojily celkem tři organizace. Sdružení Landing, které jsme založili před dvěma lety, se zaměřuje hlavně na program ve školách, ale v omezené míře provozuje i výlety do zálivu pro studenty a turisty. Druhá místní organizace – Wapela – se do ekoturistického projektu zapojila na konci roku 2013 a zaměřuje se hlavně na movité turisty a na oficiální návštěvy, stejně tak jako na mediální propagaci Balíkpapanského zálivu. Její zatím největší zdejší akcí je organizování výletního programu pro účastníky dermatologického kongresu, který se bude v Balíkpapanu konat. Třetí organizací je cestovní kancelář Parakayu, kterou jsme založili společně s týmem

KWPLH a dalšími místními ochranáři. Parakayu se zaměřil spíše na „masový“ turismus, čímž je míněno několik set návštěvníků ročně, a to z velké části Indonésanů. Výdělky Parakayu by měly pomoci financovat kampaň za záchranu Balíkpapanského zálivu.

Výzkum

Výzkumné aktivity v Balíkpapanském zálivu nebyly v roce 2013 prioritou, nicméně i tak se uskutečnily alespoň dvě menší studentské práce. Krisna Aditya Suharto, student Právnické fakulty Balíkpapanské univerzity, shromáždil data, vypracoval a obhájil bakalářskou práci na téma „Právní ochrana mangrovů v průmyslové oblasti Kariangau“, v níž analyzuje především možné strategie žaloby na dvě továrny na zpracování palmového oleje v Balíkpapanském zálivu. Krisna i nadále spolupracuje s týmem, který v zálivu provádí pravidelný měsíční monitoring, plánuje založení vlastní nevládní organizace a my doufáme, že v něm tak získáme nového právního poradce. Druhou studentskou prací byl výzkum Anggi Prayogih, studenta Zemědělského institutu v Bogor, který se věnoval vlivu plánovaného projektu mostu přes ostrov Balang a dálnice, která má vést kolem Balíkpapanského zálivu, na populaci delfínů orcel tuonosých (**foto 4 – autor Yk Rasi**). Anggi právě zpracovává shromážděná data. Třetím studentem, který se svou prací v zálivu teprve začíná, je Mahdaleny, posluchačka Univerzity Gadjah Mada v Yogyakarta (ale také úřednice provinční vlády v Samarindě), která se bude věnovat tématu ničení mangrovů v Balíkpapanském zálivu z legislativního hlediska.

Balíkpapanský záliv je vzhledem ke své snadné dostupnosti ideálním místem pro studentské práce a tento potenciál bychom rádi maximálně využívali i do budoucna. Proto jsme zahájili první ročník terénního kurzu pro vysokoškolské studenty, jehož cílem je představit jim metody výzkumu opic kahau nosatých, delfínů orcel tuonosých a vegetace mangrovů a také seznámit je s životem místní rybářské komunity. Prvního ročníku kurzu se účastnilo 28 studentů a učitelů ze Singapuru (organizátorem byla Zoo Singapore). Kurz se bude opakovat každoročně pro různé indonéské i zahraniční univerzity, přičemž indonésští studenti by v příštích letech měli tvořit minimálně jednu třetinu účastníků. Druhý ročník kurzu proběhne ve spolupráci s čes-

kými univerzitami. Jeho organizátorem se stane Zoo Ústí nad Labem, partnerem je Česká zemědělská univerzita v Praze-Suchbale.

Vzhledem k intenzivním ochranářským konfliktům v Balikpapanském zálivu a z důvodu, že by místní vláda mohla začít hrozit odnětím povolení k výzkumu pro zahraniční účastníky, jsme se však rozhodli přesunout program výzkumu kahau nosatých (**foto 5 – autor Gabriella Fredriksson**) na klidnější lokalitu. Celkem třikrát jsem navštívil distrikt Berau, projel několik různých primatologicky zajímavých lokalit a jako možnou novou lokalitu pro příští výzkum jsem vybral záliv Sulaiman zhruba tři dny cesty severně od Balikpapanského zálivu. První výzkum kahau v zálivu Sulaiman je plánován na rok 2015.

Palmový olej

Odlesňování za účelem pěstování palmy olejné (**foto 6 – autor Michal Galik**) se před několika lety dostalo do centra problematiky ochrany přírody v Indonésii a ani Balikpapanský záliv není výjimkou. I nadále zdalouhavě jednáme s několika palmařskými společnostmi o možnostech nápravy škod,

kteří v zálivu způsobily. Spor s firmou Wilmar je ve stadiu stížnosti u RSPO (Roundtable on Sustainable Palm Oil), což pro tuto společnost znamená pozastavení certifikace jejích produktů na mezinárodním trhu. Jednání zatím nevede k žádnému zvratu, proto jako alternativní možnost připravujeme také žalobu na vládní úřady, které Wilmaru vydaly příslušná povolení. Jednání s druhou společností, již dříve zmíněnou PT Agro Indomas, zatím není ve fázi oficiální stížnosti (to znamená, že proces jejich certifikace zatím není pozastaven). Firma nedávno označila výsledky našeho monitoringu včetně fotografií za zfalšované. Proto jsme jejich vedení požádali o společnou inspekci plantáže, při níž se podařilo podezření ze zfalšování evidence vyvrátit. S firmou jsme se domluvili na roční lhůtě, a pokud do té doby nedojde ke změně (obnova ilegálně odlesněných říčních břehů), podáme rovněž stížnost u RSPO. Třetí firma, se kterou máme v Balikpapanském zálivu dlouhodobé spory, je Kencana Agro Ltd. Ta není členem RSPO, a je proto velmi obtížné vyvíjet na ni tlak. Nicméně poslední průzkum odhalil, že jejím klíčovým partnerem je společnost Louis Dreyfus

Co., která členem RSPO je. I zde tedy plánujeme podání stížnosti a podobný postup jako v případě Wilmaru.

Ve sporu s Wilmarem však došlo k zásadnímu zvratu dne 5. prosince 2013, kdy společnost podepsala závazek k okamžitému zastavení kácení pralesů s vysokou ochranářskou hodnotou. Závazek byl uzavřen za podpory Greenpeace, The Forest Trust (TFT) a největšího odběratele palmového oleje – firmy Unilever. Balikpapanský záliv spadá do kategorie lesa s vysokou ochranářskou hodnotou, proto by měl Wilmar okamžitě zastavit veškeré své další plány v této oblasti. K tomu však bohužel nedošlo. Wilmar se totiž pokusil svůj závazek vůči Balikpapanskému zálivu obejít tím, že bez účasti ochranářských organizací provedl zhodnocení pralesa v rámci své koncese a došel k závěru, že žádnou ochranářskou hodnotu nemá. Dne 11. února 2014 sepsalo celkem 18 místních organizací a výzkumníků, kteří k jednání nebyli přizváni, protestní dopis, který jsme odeslali firmě Wilmar, organizacím, jako jsou RSPO, Greenpeace nebo TFT, a také médiím. Balikpapanský záliv se tak stává místem, ve kterém se začíná psát velmi důležitá kapitola v historii ochrany přírody v Indonésii.

Chov drsnokožky thajské (*Theلودerma stellatum*)

Dagmar Toušová

Drsnokožka thajská (*Theلودerma stellatum*) je druh žáby vedený v Červené knize v kategorii „téměř ohrožený“ (near threatened), protože rozsah jeho výskytu není pravděpodobně větší než 20 000 km² a jeho populace neustále klesá. Důvodem je zhoršující se kvalita stanovišť vlivem těžby dřeva a rozšiřování zemědělství. Tato žabka pochází z oblastí jihovýchodního Thajska (Khao Seab), je zmiňována populace v jižním Vietnamu (národní park Cat Tien) a předpokládán výskyt je i v Kambodži. Přírodními stanovišti jsou subtropické a tropické vlhké nížinné i horské lesy a kaučukové plantáže. Výskyt byl zaznamenán ve výškách 50–1200 m n. m., jak na zemi, tak i vysoko v korunách stromů.

Theلودerma stellatum je spolu s ostatními 16 známými druhy rodu *Theلودerma*

velice zajímavou žabkou. Patří do rodiny létavkovitých – *Rhacophoridae*, je hnědočerná, dorůstá velikosti cca 3 cm, kůži má vzorem i strukturou podobnou drsné stromové kůře a díky ní na stromě i v podrostu predátorům dokonale splývá s podkladem. Tento druh snáší vajíčka do dutin tlejících stromů zaplavených dešťovou vodou. Pulci se živí organickými zbytky – listím, mrtvým hmyzem i výkaly dospělých žab.

Podle informačního systému ISIS z 9. 1. 2014 (resp. z 31. 12. 2013) chová tuto žabku v celé Evropě 15 zoologických zahrad. Zoo Ústí nad Labem je jediná z českých zoologických zahrad, která tyto žabky chová a do dnešního dne i úspěšně odchovává.

Naše zahrada získala 10 téměř dospělých jedinců ze Zoo Riga v roce

2009. Žabky měly již velikost kolem 2,5 cm. Byly umístěny v zázemí pavilonu exotária v plastových boxech o rozměru 50 x 40 x 30 cm (d x š x v), v misce s 3cm hladinou měkké vody o rozměru 20 x 15 x 8 cm (d x š x v), v níž byl umístěn větší kámen a kousek rostliny rodu *Scindapsus*. Krabíčka byla zcela pokryta kousky korkové kůry (**foto 1**). Žabky opouštěly krabíčku s vodou jen v noci při krmění.

Substrátem v teráriu byl štěrk o velikosti 0,3–0,8 cm, jako úkryty sloužily přepůlené skořápky kokosových ořechů, korková kůra a opět rostlina *Scindapsus*. Terárium osvětlovala zářivka Philips Master TL D58W/840 a UVB zářivka Narva Reptilight LT 18W, 60 cm, umístěná 15 cm nad teráriem. Teplota se pohybovala v rozmezí 23–25 °C, krmnou dávku tvořili malí cvrčci a nelétavé

mušky *Drosophilahydei* poprášené při každém krmení (třikrát do týdne) minerálně-vitaminovým přípravkem pro pralesničky a jiné drobné obojživelníky Dendrocare. Terárium bylo roseno měkkou vodou každý den.

Po počátečních peripetích a nezdařech při odchovu mladých žabek do konce roku 2009 zůstaly a dospěly jen 3 žabky, které se staly zakladatelkami našeho chovu. Na přelomu let 2009 a 2010 byla k naší radosti zjištěna první snůška vajíček na stěně odchovné krabíčky s vodou, asi 0,5–1 cm nad hladinou, a od té doby dochází k pravidelným snůškám s dvou- až tříměsíční odpočinkovou pauzou, většinou během podzimu a zimy (**foto 2**).

Při chovu se velice osvědčilo přidávání velmi slabého výluhu z 1–2 suchých dubových listů a 2 olšových šištiček na 1,5 litru měkké vody, který má prokázané antibakteriální, protiplísňové a desinfekční účinky. Tímto výluhem se doplňuje voda při výměně 1/3 vody v krabíčce s žabkami jedenkrát týdně nebo podle potřeby (tento druh nemá rád častou výměnu vody). Ke krmení pulců používáme granulované krmivo

pro akvarijní rybky New Life Spectrum Marine Fish Formula, nejmenší velikost 1 mm, výrobce New Life USA, dále vločkové krmivo pro tropické rybky Tetra Pro Algae a Tetra Pro Energy, mražené krmivo cyklop, spařený list salátu, polníčku, špenátu i rukoly, namočený

suchý dubový list, který pulci okusují.

V Zoo Riga odchovávali různě staré pulce společně s rodiči, s vajíčky i s již skoro metamorfovanými jedinci. Podle tohoto příkladu se nám však nedařilo odchovávat všechny pulce. Ze snůšky např. pěti vajíček se tak podařilo dovést do konce metamorfózy jen jednoho, někdy dva pulce. Buď se vajíčka zaplísnila, nebo dospělí jedinci nalepená vajíčka strhli do vody, když lovili hmyz. Čerstvě vykulené pulečky hned nebo do 1–2 dnů sežrali starší pulci, i když v odchovné krabíčce bylo dost úkrytů a potrava byla podávána na více místech. Méně pravděpodobným důvodem bylo i to, že malí pulečci mohli trpět hladem, protože jim potravu konzumovali starší pulci (pulci se ovšem živí i výkaly rodičů a okusují dubové listy). Možné je i to, že dříve narození pulci mohou do vody vylučovat hormony, které brání ve vývoji mladších pulců. K úhynům také docházelo při rosení celého terária, což způsobovalo i vlhčení vajíček a neustálé porušování vaječného obalu, jehož stěny se tenčily, a mláďata se vykulila do vody příliš brzy. Toto se časem potvrdilo.

V současné době tedy odchováváme pulce v krabíčkách, které se používají na třídění šroubků (**foto 3 a 4**). Máme dvojí způsob: buď přesuneme vajíčka do organizéru ihned po snesení a udržujeme jen velmi nízkou hladinu vody tak, aby vajíčka nevysychala a vývoj byl pomalejší, což pulečkům více prospívá, nebo necháme vývoj proběhnout u rodičů, snůšku nerosíme, počkáme, až malí pulečci spadnou do vody, a potom je postupně

oddělíme po jednom do organizéru s měkkou „olšovou“ vodou a kouskem dubového listu **(foto 5)**.

Během prosince 2012 se již začali úspěšně množit i jedinci F1 generace, pokračovali zdárně i v roce 2013.

Příklad průběhu metamorfózy

1. den: snůška 5 černých vajec, 25 °C, snesena na stěnu krabičky

3. den: již jsou vidět malíci pulečci **(foto 6)**

9. den: vykulil se první puleček **(foto 7)**

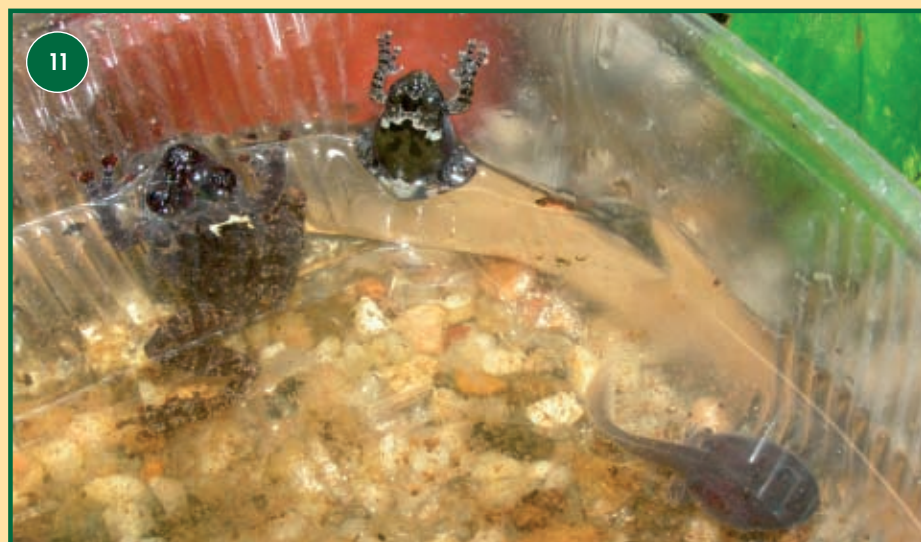
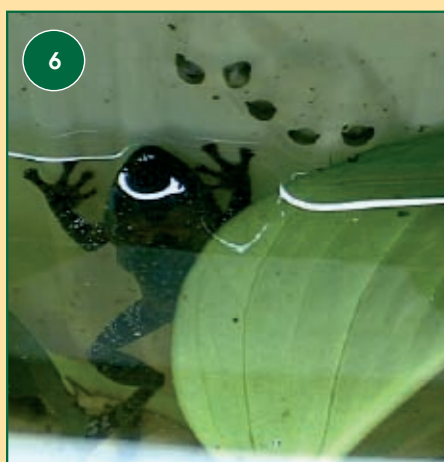
48. den: prvnímu pulečkovi se objevují zadní nohy **(foto 8)**

60. den: prvnímu pulečkovi se objevují přední nohy **(foto 9)**

64. den: první puleček je už skoro žabka, má ještě asi 1 cm dlouhý ocásek **(foto 10)**

Během dalších 3–4 dnů ocásek mizí úplně, a metamorfóza je tak dokončena **(foto 11)**.

Zajímavostí je, že pulci, kterým se vyvinuly přední i zadní nohy, ale mají ještě i ocásek, mají na patách a na zadečku bílé skvrny, jakoby odbarvenou kresbu, která jim přetrvává až do stáří

asi 1,5 roku (**foto 12**), a poté již dostávají stejnou barvu jako rodiče. Průběh metamorfózy není u všech pulců stejně dlouhý.

Z přiložené tabulky vyplývá, že neu-

stálé odebírání čerstvě snesených vajíček a nemožnost starat se o potomstvo nutí chovný pár k opětovným snůškám ve velice krátké době. Kvůli obavě z vysílení chovných jedinců

jsme proto přikročili k tomu, že necháváme vykulené pulečky spolu s rodiči až do začátku metamorfózy, potom je již oddělujeme. Intervaly mezi snůškami se tak prodloužily.

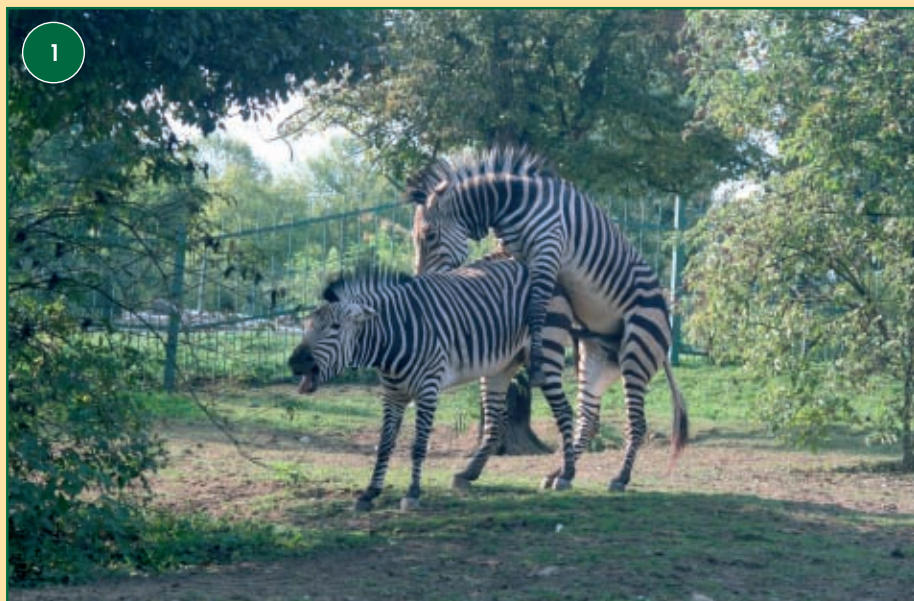
Analýza snůšek drsnokožek thajských (*Theoderma stellatum*) únor–listopad 2013

Skupina č. 1. – chovný pár 1,1

číslo	datum	ks	°C	UMÍSTĚNÍ	ZTRÁTA VAJÍČEK			VYKULENÍ		ÚHYN			ÚPLNÁ METAMORF.	
					ks	datum	příčina	ks	datum	ks	datum	příčina	ks	datum
1	6. 2.	2	26	list scindas.				2	13. 2.	2	13. 2.	vajíčka byla hodně malá		
2	19. 2.	5	25	voda	3	23. 2.	zaplísnění	2	28. 2.				2	3. 5.
3	23. 2.	2	25	stěna krabičky				2	6. 3.				2	26. 4.
4	9. 3.	5	24	list scindas.	5	12. 3.	zaplísnění							
5	11. 4.	11	24	list scindas.	6	15. 4.	neoplozena	5	22. 4.	4	30. 4.	pulečci byli drobní	1	28. 6.
6	16. 4.	4	26	kůra				4	28. 4.				4	5. 7.
7	21. 4.	7	25	stěna krabičky	5	23. 4.	sjela do vody	2	3. 5.				2	18. 7.
8	22. 4.	6	26	kůra	3	25. 4.	zaplísnění	3	5. 5.				3	20. 7.
9	2. 5.	5	25	stěna krabičky				5	13. 5.	1	14. 5.	puleček byl drobný	4	22. 7.
10	4. 5.	4	25	do vody	2	6. 5.	neoplozena	2	14. 5.				2	24. 7.
11	13. 5.	5	25	stěna krabičky	3	14. 5.	zaplísnění	2	23. 5.	2	2. 6.	pulečci byli drobní		
12	20. 5.	4	26	kůra				4	29. 5.				4	10. 8.
13	23. 5.	6	25	stěna krabičky	3	25. 5.	sjela do vody	3	4. 6.	1	5. 6.	puleček byl drobný	2	15. 8.
14	27. 5.	3	25	kůra	2	30. 5.	neoplozena	1	6. 6.				1	19. 8.
15	30. 5.	4	26	do vody	2	31. 5.	zaplísnění	2	10. 6.	2	11. 6.	pulečci byli drobní		
16	6. 6.	5	25	stěna krabičky				5	17. 6.				5	26. 8.
17	28. 9.	4	24	stěna krabičky	1	29. 9.	zaplísnění	3	7. 10.				3	15. 12.
18	9. 10.	4	25	stěna krabičky				4	18. 10.				4	29. 12.
19	12. 10.	2	25	voda				2	20. 10.				2	31. 12.
20	8. 11.	10	26	stěna krabičky	5	9. 11.	neoplozena	5	18. 11.	1	24. 12.	sežrán staršími pulci		

Narození a odchov čtyř zeber Hartmannové

Ing. Pavel Král

Ke konci roku 2011 byl zprovozněn nový, dlouho očekávaný pavilon pro zebry Hartmannové. Kromě výrazného zlepšení chovných podmínek a celkové pohody zvířat jsme očekávali, jak se to projeví na rozmnožování a odchovu zeber. V roce 2012 se zde dvěma nejzkušenějším klisnám narodila první dvě hříbata. My jsme potřebovali zapojit do reprodukce i klisny, které doposud hříbě neměly.

Podle našich zjištění trvá u zeber Hartmannové březost 360–382 dní, přičemž při kratší březosti se rodí klisnička, při delší hřebeček. Narození jednotlivých mláďat v roce 2013 bylo tedy ovlivněno rok předem. Na začátku roku 2012 jsme chovali dva hřebce a sedm klisen schopných mít hříbě. Další klisna Dorotka byla na připouštění ještě mladá. První, z hlediska evropské populace důležitější hřebec Eddi přišel z Tierparku Berlin a byl otcem prvních dvou mláďat v novém pavilonu. Do reprodukce jsme se rozhodli zařadit i druhého hřebce, mladého a zatím nevyzkoušeného Dendu. Denda se narodil v naší zoo 26. dubna 2007. Při zapojení druhého hřebce velice dbáme na jednoznačné určení otce v budoucnosti narozených hříbat. V průběhu roku jsme kombinovali řízené připouštění na dvorku s připouštěním přirozeným, tedy pouštěním hřebce do výběhu mezi klisny. V roce 2012 docházelo ke spojování s hřebcem u všech sedmi klisen. Klis-

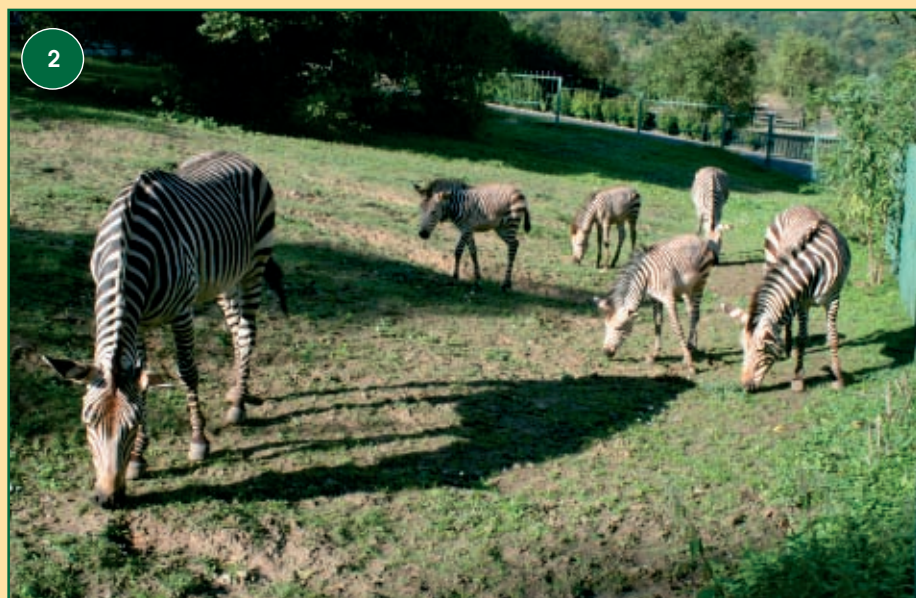
na Denisa, matka Dendy, musela být z důvodu příbuznosti spojována pouze s Eddim. To jsme museli přerušit kvůli zvýšenému agresivnímu chování Eddiho vůči ní. Ještě v průběhu roku 2012, dne 5. září, byla po vyšetření ultrazvukem potvrzena březost u klisen Uliši a Doris. U dalších čtyř klisen bylo zaznamenáno páření nebo alespoň zájem hřebce (**foto 1**).

Rok 2013 začal úspěšně, dne 14. února byla provedena celková anestézie u dvou klisen – Dony a Unity. Hlavním důvodem bylo vyšetření na březost ultrazvukem. Vyšetření ukázalo, že obě klisny jsou březí. Podle zjištěné velikosti plodů bylo veterináři odhadnuto jejich

stáří – u klisny Unity 6–7 měsíců, u Dony 4 měsíce. Odhad se později ukázal jako správný. Každou anestézii, kterou provádíme, se snažíme maximálně využít. Proto je pokaždé přítomen dlouholetý pracovník zoo Jaroslav Novák, který se stará o kopyta zeber. Provádí kontrolu a případně následnou korekci kopyt. Je také odebrána krev k preventivnímu veterinárnímu vyšetření. Není-li zebra ještě označena čipem, provede se i toto označení.

Měli jsme tedy potvrzenou březost u čtyř zeber. Hned 28. února bylo provedeno další ultrazukové vyšetření klisen Bonky a Gábinky, tentokrát ale s výsledkem negativním. Po tomto výsledku se obě klisny začaly spojovat s druhým hřebcem Dendou.

Blížící se porod zeber lze přibližně odhadnout z některých příznaků – matka je klidnější, zvětšuje se jí objem břišní dutiny a hlavně asi tři týdny před porodem dochází ke zvětšení mléčné žlázy. Jak podle těchto příznaků, tak podle našich záznamů a výsledků z ultrazukového vyšetření jsme očekávali první porod u klisny Uliši. Vysokobřezí klisny většinou před porodem oddělujeme (nedochází-li k vzájemným útokům ve skupině, necháváme klisny ve stádě). Každá klisna má svůj box. Před blížícím se porodem je zde připravena hluboká podestýlka z pilin a hlavně ze slámy. Přestože Uliša měla mít své první mládě, nečekali jsme nějaké větší komplikace. Zebry jsou dobré matky

a s přijetím narozených hříbat zatím neměly problémy. Porody probíhají většinou v noci, bez komplikací. Ráno 1. června po příchodu na pavilon jsme zjistili čerstvě narozené mládě. Klisna Uliša se o ně od začátku starala, odchov probíhal bez problémů. Ještě v den narození jsme zjistili pohlaví hříběte – narodil se hřebeček. Bylo to také první hříbě hřebce Dendy. Další dvě klisny měly podle příznaků blížícího se porodu rodit skoro současně. Jednalo se o naše dvě nejzkušenější klisny Doris a Unity. První porodila Doris, 27. července se jí narodila klisnička. Bylo to její páté hříbě, s výjimečným poměrem pohlaví, všechna její mláďata byly klisny. Hned dva dny nato, 29. července, se narodila opět klisnička od klisny Unity. I Unitě se narodilo páté hříbě, s poměrem pohlaví čtyři klisny a jeden hřebeček. Využili jsme krátký časový rozestup mezi všemi porody a zanedlouho jsme všechny tři

klisny i s hříbaty spojili do jedné skupiny s pouštěním do samostatného výběhu **(foto 2)**.

Protože hřebec Denda není vzhledem k tomu, že se narodil v naší zoo, geneticky vhodný pro všechny naše klisny, rozhodli jsme se ve spolupráci s koordinátorem chovu dovést hřebce nového. Denda odešel dne 11. září 2013 do Zoo Montpellier ve Francii a o dva dny později přišel nový hřebec Hodarí. Hodarí se narodil v roce 2007 v samčí skupině v německé Zoo Landau. Naše obavy, zda Hodarí bude dobrý hřebec, se ukázaly jako zbytečné – v průběhu října jsme zaznamenali jeho páření s klisnami Ulišou, Bonkou a Gábinkou.

V sobotu 14. září byla při příležitosti akce Rozloučení s prázdninami narozená trojice hříbat slavnostně pokřtěna. Úkolu se ujala skupina Aneboafro. Mláďata našich zeber dostávají u nás

jméno začínající počátečním písmenem jména matky. Hřebeček od Uliši byl tedy pojmenován Urbi, klisnička od Doris Dara a druhá klisnička od Unity Uma.

Poslední březí klisna Dona porodila 3. listopadu, narodila se jí klisnička. Stejně jako Uliša i Dona měla své první hříbě **(foto 3)**.

V roce 2013 se tedy naše stádo rozrostlo o jednoho hřebečka a tři mladé klisny. S těmito odchovy máme dohromady 14 zvířat – 3 hřebce a 11 klisen. Hřebeček Urbi u nás určitě nezůstane, z důvodu větší genetické vhodnosti bude umístěn v jiné zoo. Je možné, že všechny tři narozené klisny u nás zůstanou. Naší zoologickou zahradou tedy prošlo od začátku chovu v roce 1975 celkem 118 zeber Hartmannové. Dosud se zde narodilo 98 mláďat, z toho v novém pavilonu zatím šest. Do budoucna si lze jen přát stejně úspěšné roky.

Nášlapy u zeber

MVDr. Renata Poživilová

V posledním roce došlo u několika jedinců zebry Hartmannové ke zvýšenému výskytu opakovaných nášlapů, což si vyžádalo sedm případů chirurgických intervencí. Vzhledem k faktu, že zoohygienické podmínky chovu se výrazně nezměnily, lze předpokládat, že příčinou je kvalita šotoliny. I přes stálého dodavatele lze konstatovat, že dodávaná šotolina se jeví vizuálně ostřejší, je lámavější a štěpí se do ostrých hran.

Nášlapy se v počátcích projevují stejnými příznaky – kulháním, bolestivostí při došlapu, neochotou k pohybu. Statisticky máme 100 % nášlapů na předních končetinách. V 50 % dojde ke spontánnímu vypadnutí nášlapu a ve většině případů není potřeba medikamentózní ani kovářské intervence. U druhé poloviny případů je nutná intervence – odstranění nášlapu, úprava kopyta, ošetření vzniklého abscesu, aplikace léčiv a podobně. V první fázi volíme často perorální aplikaci fenylbutazonu či injekční aplikaci ketoprofenu nebo meloxicamu. Pokud dojde ke spontánnímu vypadnutí nášlapu, je jedinec pouze kontrolován a v případě nutnosti je provedena úprava kopyt. Pokud se stav nelepší, je nutná intervence jako v dále popisovaném případě.

Zebra Denisa, stáří 12 let – akutní projev silného, bolestivého kulhání s odlehčováním končetiny a neochota k pohybu. Po dvou dnech odeznění

příznaků bez známek poškození kopyta. Uzavřeno jako spontánní vypadnutí nášlapu. Po deseti dnech provalení abscesu v korunce. Narkotizace, obnažení nášlapu, v chodidle hnisavá píštěl hluboká 7 cm, výplach hnisavé tekutiny a škváry ředěnou betadinou, otvory na chodidle a korunce spolu komunikují. Aplikace masti Tenazym, uzávěr ventrálního otvoru píštěle Gelasponem pro docílení delšího účinku lokálních antibiotik. Vzhledem k tomu, že tlakový obvaz či bandáž nemají u divoké zebry udržitelný efekt, bylo kopyto ponecháno volně. Aplikace Shotapen i.m., Metacam inj. a přechod na

perorální aplikaci léčiv. Doporučeno měkké stání – hluboká podestýlka a méně energetické krmení. Desátý den po ošetření projev kulhání po pobytu na betonovém dvorku. Mimo kulhání bylo slyšitelné „čvachtání“ – známka počínajícího vyzouvání se kopyta – a silný otok spěnkového kloubu. Po konzultacích s hipiatrickými specialisty byla navržena eutanazie z důvodu špatných zkušeností s léčbou u domácích koní. Před tímto finálním rozhodnutím byla provedena revize stavu, kdy došlo k mírnému zlepšení a byla tedy domluvena možnost alternativní léčby – fixace kostním cementem a klidový režim na hluboké podestýlce. K tomuto řešení v této fázi nakonec nebylo přistoupeno vzhledem k pozvolnému ústupu příznaků čvachtání, kdy došlo ke schvácení kopyta a postupnému odrůstání rohoviny. V následujících třech měsících rohovina postupně odrůstala s viditelným demarkačním valem na kopytě, který se následně z boku začal odchlípnout. Zebra nejevila známky bolestivosti či výrazného kulhání.

Při následné narkotizaci a plánované úpravě kopyta došlo k obnažení jeho plošky s překvapivým nálezem. V nově vytvořené rohovině byl nášlap – trojúhelníkový kámen o stranách zhruba 4 cm. Vzhledem k hlubokému poškození kopyta, zasahujícímu až na kopytní kost a měkké části (šlachy,

3

chrupavky prstního polštáře), bylo rozhodnuto provést alternativní ošetření z důvodu nemožnosti denního ošetřování. Bylo provedeno důkladné ošetření okolí náslapu s obnažením do „zdravé“ tkáně. Na tamponádu otvoru byl použit kostní cement s gentamycinem a fixace pomocí dlahy veť lit, tak jak se nám to v minulosti již osvědčilo (**foto 1–4**). Součástí byla aplikace antibiotik a antiflogistik. Po dvou měsících došlo ke spontánnímu obroušení dlahy bez viditelných známek kulhání či deformity kopyta. Po dalších dvou a půl měsících byla Denisa narkotizována z důvodu náslapu na druhé přední

končetině a při té příležitosti byl zrevizován i stav postiženého kopyta. Stav byl vynikající, bez známek jakýchkoli deformit, popř. zánětu. Pro laického pozorovatele bez jakýchkoli patologických změn.

Úžasná regenerační schopnost u volně žijících a divokých zvířat je ohromující a překvapivá. To, co není řešitelné u doma chovaných koňovitých s možností dennodenního ošetřování, se překvapivě u našich zeber samo uzdravuje. Vždy zvažujeme veškeré možnosti tak, aby docházelo k co nejmenšímu utrpení ošetřovaných zvířat, a musíme přiznat, že i v naší koňské

praxi bychom se primárně ztotožnili s názory konzultujících odborníků a majitelům doporučili eutanazii z důvodu rizika infekční artritidy, která je terapeuticky obtížně zvládnutelná a vyžaduje artroskopickou laváž kopytního kloubu a intenzivní hospitalizační péči. Druhým důvodem je separace kopytního pouzdra, která je neléčitelná a je také indikací k eutanazii zvířete. Odložení eutanazie by vedlo k úplné separaci kopytního pouzdra, vyzutí prstu a stavu neslučitelnému se základními zásadami ochrany zvířat proti týrání.

4

Nové chovatelské zařízení u rosomáků sibiřských (*Gulo gulo*)

Patrik Matějů

Pár rosomáků chovaných v Zoo Ústí nad Labem má k dispozici dva poměrně velké výběhy o rozloze 600 a 300 m² propojené brankou. Z poloviny jsou výběhy, umístěné ve svahu, kryty stromy, mezi nimiž bují husté výhony javorů. Rosomáci jsou dosti

nedůvěřiví a ve výběhu s takovýmto divokým charakterem se cítí dobře. Při pocitu ohrožení dokážou velmi hbitě vyšplhat na strom. Pokud by byli zatlačeni do úzkých, neváhali by na chovatele zaútočit. Nastal zde problém, jak v případě nutnosti zvířata odchytil.

Případný odchyt do podběráku nebyl možný (i vzhledem k rozloze výběhu), narkotizace pomocí foukacích střel by byla velice náročná a použití pušky nebezpečné pro samotné rosomáky. Možnost nastrožení sklopce ve výběhu se též nezdála vhodným řešením. Důvodem je stresování zvířete v omezeném prostoru v době před příchodem chovatele. Také by pravděpodobně docházelo k poničení sklopce ze strany rosomáků, poněvadž jsou to velice zvědavá a neodbytná zvířata. Zabývali jsme se proto myšlenkou, jak vybudovat zařízení, které umožní odchyt, veterinární zákroky či separaci zvířete.

Nové zařízení jsme pracovně nazvali odchytový kotec (**foto 1**). Jedná se o menší zastřešenou separační klec s instalovaným odchytovým mechanismem známým u sklopců pro škodnou zvěř. Je umístěna v horní části spodního výběhu a s druhým výběhem je propojena tunýlkem (**foto 2**). Kotec je opatřen párem padacích dvířek spojených s nášlapy pro uchycení ná-

vnady, brankou pro chovatele a vnější odnímatelnou boudou, která slouží jako úkryt pro odchycené zvíře. Boudu lze následně využít také k přepouštění do transportní bedny či ke krátkým transportům v areálu zoo. Bouda má dvojitý strop. Vnější odklápěcí víko slouží jako stříška, pod ním se nachází pojistná mříž, která zajišťuje bezpečnost při veterinárních zákrocích. Po otevření pojistné mříže je možné pohodlně vyjmout uspané zvíře. Na radu veterinární lékařky byla jedna překližková stěna upravena k vyjmutí pro umožnění bočního přístupu. Samotná bouda je zhotovena z ocelové sítě, která dokáže odolat silným drápům

rosomáků, a jako vnější plášť je použita vodovzdorná překližka (**foto 3**). Stavidla nástražného mechanismu jsou chráněna mřížkou před případným zájmem zvířat. Jako prevence proti podhrabání a pro posílení celkové pevnosti ocelové konstrukce byl kotec postaven na betonovou základovou desku. Odchyťové zařízení bylo navrženo a vyrobeno ve spolupráci se zkušeným a kreativním zámečníkem panem Křištofem. Zednické a truhlářské práce byly zajištěny svépomocí našimi zručnými řemeslníky z technického úseku.

Po zhotovení a instalaci kotce bylo nutné naučit rosomáky chodit do-

vnitř. Protože rosomáci nemají zimní spánek, spotřebují mnoho energie na tvorbu tepla a jsou nuceni neustále hledat potravu. Nebylo tedy složité nalákat je na maso, které jsme pokládali přímo na nášlapné plošinky. Atraktivnost pachového a vizuálního vjemu z předložené potraviny tak ještě zvýšila přirozený zájem rosomáků o nový objekt. Po krátké době jsme nastražili mechanismus k odchytu. Kotec se osvědčil a bez problémů mohlo dojít k přeočkování odchycených zvířat. Ne příjemný zážitek rosomáky neodradil a do kotce chodí na krmení i nadále.

Péče o handicapované živočichy

Mgr. Martina Kocábková

V roce 2013 jsme přijali do Centra pro handicapované živočichy celkem 131 zvířat v 36 druzích. Oproti loňskému roku bylo tentokrát největší zastoupení savců (75 jedinců – 14 druhů), jako druhé v počtu 50 kusů v 18 druzích jsme přijali zástupce ptactva.

Savci

Od podzimu až do předjaří naši pozornost jednoznačně nejvíce zaměstnávají bodlinatí zástupci naší fauny – ježci. Do konce roku 2013 jsme jich přijali celkem 49, z nichž část jsme mohli ještě včas vypustit zpět do přírody. K poslednímu dni roku v naší péči přespávalo 17 zvířat, zbývajících 24 bohužel uhynulo. Již teď je tedy zřejmé, že ježčí sezona 2013–2014 pravděpodobně nebude tak úspěšná jako ty předcházející, kdy se nám podařilo úspěšně navrátit do přírody 31 jedinců.

Naproti tomu letní a časně podzimní období se nese ve znamení okřídlených savců – netopýrů. Tentokrát jsme se ujali 12 jedinců ve 3 druzích. Dlouhodobou péčí ale potřebovali pouze tři jedinci, kteří v našem záchraném centru zatím zůstávají a budou vypuštěni až na jaře. Jen jediného drobného netopýra rodu *Pipistrellus* se nám nepodařilo zachránit.

Bohužel, osudy většiny ostatních přijatých živočichů byly tragické. Jednalo se vesměs o zvířata, která jsme přijímali již v kritickém stavu, a přes veškerou péči veterinářů se je nepodařilo zachránit. Asi nejsmutnější byl případ vysoce březí samice bobra evropského, která se k nám dostala vyhublá a podvyživená a tomuto stavu velice záhy podlehla. Další zbytečné úhyny se týkaly tří mláďat zajíce polního (**foto 1**). Ještě stále není v povědomí veřejnosti dostatečně zakotveno, že zdánlivě opuštění zajíčci (ale také koloušci nebo srnečci) jen trpělivě čekají na příchod svých matek. V lidské péči je umělý odchov takto zbytečně „zachráněných“ mláďat velmi obtížný, ba téměř nemožný.

Ptáci

Handicapovaných ptáků bylo v roce 2013 výrazně méně než v předchozích sezonách. Nejvíce bylo opět poštolek

3

obecných (11 jedinců) a rorýsů obecných (8), přesto byly jejich počty méně než poloviční oproti minulé sezoně. Z obou jmenovaných druhů se do přírody podařilo navrátit po pěti jedincích. O další dojemné vypouštění se postarala volavka popelavá, kterou jsme přijali velmi vyhublou a vyčerpanou. Trvalo skoro čtyři měsíce, než se dostala do kondice, aby se mohla navrátit zpět do přírody (**foto 2**). Úspěšně jsme taktéž vypustili oba přijaté puštíky obecné, ke kterým se připojil i jedinec přebývající u nás od loňského roku. Ze stejného období u nás také zůstával výr velký, který se léčil po komplikované zlomenině křídla. Toto zvíře se nám na jaře podařilo úspěšně vypustit (**foto 3**). Bohužel, záhy byl přijat další pták tohoto druhu, opět poraněný po srážce s automobilem. Tento výr u nás zatím zůstává a doufáme, že jeho příběh bude mít stejně šťastný konec.

Domácí mazlíčci

Velmi specifickou kategorií svěřenců jsou zatoulaní či úmyslně vypuštění domácí mazlíčci. Nejvíce bylo v letošním roce zastoupeno plazů – čtyři želvy a jedna užovka červená. Obávám se ale, že problematika opuštěných želviček, zvláště vodního zástupce zvaného želva nádherná, je

mnohem rozsáhlejší, než ukazuje náš přehled. Předpokládá se, že těchto nechtěných mazlíčků se v naší přírodě pohybují stovky.

Z domácích opeřenců jsme do záchraného centra v loňském roce přijali dva papoušky (korela chocholatá, žako šedý) a jednoho poštovního

holuba. Díky velmi rychlé a rozsáhlé spolupráci přátel naší zoo byl žako šedý záhy navrácen zpět své původní majitelce (**foto 4**). Původního vlastníka korely chocholaté se nám ale vypátrat nepodařilo, takže byla předána do náhradní péče. Poštovní holub si na svůj velký den musel chvíli počkat, jelikož se léčil ze zlomeniny končetiny. Poté byl slavnostně vypuštěn a doufáme, že úspěšně našel cestu domů. Nejsmutnější konec měl případ opuštěné či zatoulané fretky. Ta se pravděpodobně několik měsíců volně protloukala životem, než se jí podařilo odchytnout a byla dopravena do našeho centra. Zachránit ji však už nebylo možné. Fretka domácí, ač vzdálený příbuzný volně žijícího tchoře tmavého, není v důsledku stovek let domestikace schopná dlouhodobě přežít v „divočině“. Tento jedinec se pravděpodobně delší dobu potuloval po zahradách rodinných domů, přizívoval se na krmení určeném pro psy nebo kočky, ale ani tyto loupežné výpravy nemohly opuštěnou fretku před krutým osudem uchránit.

4

PŘEHLED HANDICAPŮ ZA ROK 2013

	KUSŮ	VYPUŠTĚNO	ÚHYN	JINÉ	krmné dny	pozn.
SAVCI						
bobr evropský (<i>Castor fiber</i>)	1		1		2	
fretka (<i>Mustela putorius furo</i>)	1		1		2	
jezevec lesní (<i>Meles meles</i>)	1		1		1	
ježek (<i>Erinaceus sp.</i>)	49	8	24	17	2603	zatím zůstávají
kuna skalní (<i>Martes foina</i>)	2		1	1	211	1 zatím zůstává
muflon (<i>Ovis orientalis musimon</i>)	1		1		1	
netopýr pestrý (<i>Vespertilio murinus</i>)	5	3		2	154	2 zatím zůstávají
netopýr hvízdavý (<i>Pipistrellus pipistrellus</i>)	3	2	1		40	
netopýr rezavý (<i>Nyctalus noctula</i>)	4	3		1	90	1 zatím zůstává
plch velký (<i>Glis glis</i>)	1		1		2	
prase divoké (<i>Sus scrofa</i>)	1		1		3	
srnec obecný (<i>Capreolus capreolus</i>)	1		1		1	
veverka obecná (<i>Sciurus vulgaris</i>)	2		2		2	
zajíc polní (<i>Lepus europaeus</i>)	3		3		25	
PTÁCI						
čížek (<i>Carduelis sp.</i>)	1		1		1	
holub domácí – poštovní (<i>Columba livia f. domestica</i>)	1	1			142	
holub skalní (<i>Columba livia</i>)	3	1	2		51	
jiříčka obecná (<i>Delichon urbica</i>)	6	2	4		16	
káně lesní (<i>Buteo buteo</i>)	1		1		5	
korela chocholátá (<i>Nymphicus hollandicus</i>)	1			1	5	nový majitel
kos černý (<i>Turdus merula</i>)	2		2		6	
krahujec obecný (<i>Accipiter nisus</i>)	2		2		6	
pěnkava (<i>Fringilla sp.</i>)	4		4		116	
poštolka obecná (<i>Falco tinnunculus</i>)	11	5	6		133	
puščík obecný (<i>Strix aluco</i>)	2	3			156	1 kus z roku 2012
rorýs obecný (<i>Apus apus</i>)	8	5	3		17	
sojka obecná (<i>Garrulus glandarius</i>)	1	1			35	predace po vypuštění
strakapoud (<i>Dendrocopus sp.</i>)	1		1		2	
volavka popelavá (<i>Ardea cinerea</i>)	1	1			114	
vrána šedá (<i>Corvus cornix</i>)	1	1			7	
výr velký (<i>Bubo bubo</i>)	1	1		1	355	1 z roku 2012, 1 zůstává
žako šedý (<i>Psittacus erithacus</i>)	1			1	5	vrácen majiteli
PLAZI						
ještěrka obecná (<i>Lacerta agilis</i>)	1		1		3	
užovka červená (<i>Pantherophis guttatus</i>)	1		1		2	
želva nádherná (<i>Trachemys scripta elegans</i>)	3			3	494	2 zůstávají, 1 u nového majitele
želva vroubená (<i>Testudo marginata</i>)	1			1	34	náhradní domov

SKUPINA	DRUHŮ	KUSŮ	VYPUŠTĚNO	ÚHYN	JINÉ	krmné dny
savci (<i>Mammalia</i>)	14	75	16	38	21	3137
ptáci (<i>Aves</i>)	18	50	21	26	3	1172
plazi (<i>Reptilia</i>)	4	6	0	2	4	533
obojživelníci (<i>Amphibia</i>)	0	0	0	0	0	0
CELKEM	36	131	37	66	28	4842

Úspěšnost ve vypouštění ježků				
sezona	přijatých	vypuštěných	zůstatek	%
2007-2008	78	16		20.5
2008-2009	63	25		39.7
2009-2010	59	25		42.4
2010-2011	72	28		38.9
2011-2012	51	43		84.3
2012-2013	40	31		77.5
2013-2014	49+	8+	17	

Využití fotopasti při studiu zvířat v zoologické zahradě

Ing. Pavel Král

Na začátku roku 2013 byla za účelem využití u zvířat v zoologické zahradě zakoupena fotopast Acorn Ltl 5210. Výhodou této fotopasti je mimořádně citlivý snímač 12 MP. Zařízení navíc využívá při nočním fotografování nové, zcela neviditelné osvětlení o vlnové délce 940 nm, takže pracuje nenápadně. K fotopasti je možné přikoupit box s GSM bránou a odesílat pořizené snímky jako MMS na mobil nebo do e-mailové schránky. V menu lze navolit jednak fotografování zvířat o volitelné kvalitě snímku, jednak natáčení videa, anebo kombinaci obojího, kdy lze získat jak fotografii, tak video zaměřeného zvířete. Vzdálenost zaměření pohybujícího se zvířete je až 15 metrů. Zaznamenané fotografie si lze prohlédnout na místě pořízení.

Jedním z prvních úkolů bylo vyhodnotit chování laní jelena bělohubého k čerstvě narozeným mláďatům. Očekával jsem od toho jednak prověření pití mláďete od matky, jednak zjištění kontaktu jednotlivých laní s narozenými mláďaty, případně nezájem laní. Po narození mláďete a jeho odložení byla fotopast umístěna k odloženému mláďeti ve vzdálenosti přibližně 10 metrů, v době pravidelného krmení zvířat. Díky velikosti výběhu jelenů bylo možné umístit fotopast nepozorovaně,

laně ani mláďe o umístění nevěděly. Bylo-li odložené mláďe blízko krmeného zařízení, v blízkosti matky, zvířata jsme nesledovali. Druhý den ráno, opět v době pravidelného krmení stáda, byly záběry na místě vyhodnoceny, a protože mláďe bylo většinou už na jiném místě výběhu, byla fotopast přemístěna, případně odstraněna. Do výběhu se vstupovalo pouze jed-

nou denně. Vyhodnotili jsme některé konkrétní laně, které k narozenému mláďeti alespoň přišly, i laně, jež se po porodu o mláďe nestaraly vůbec **(foto 1)**.

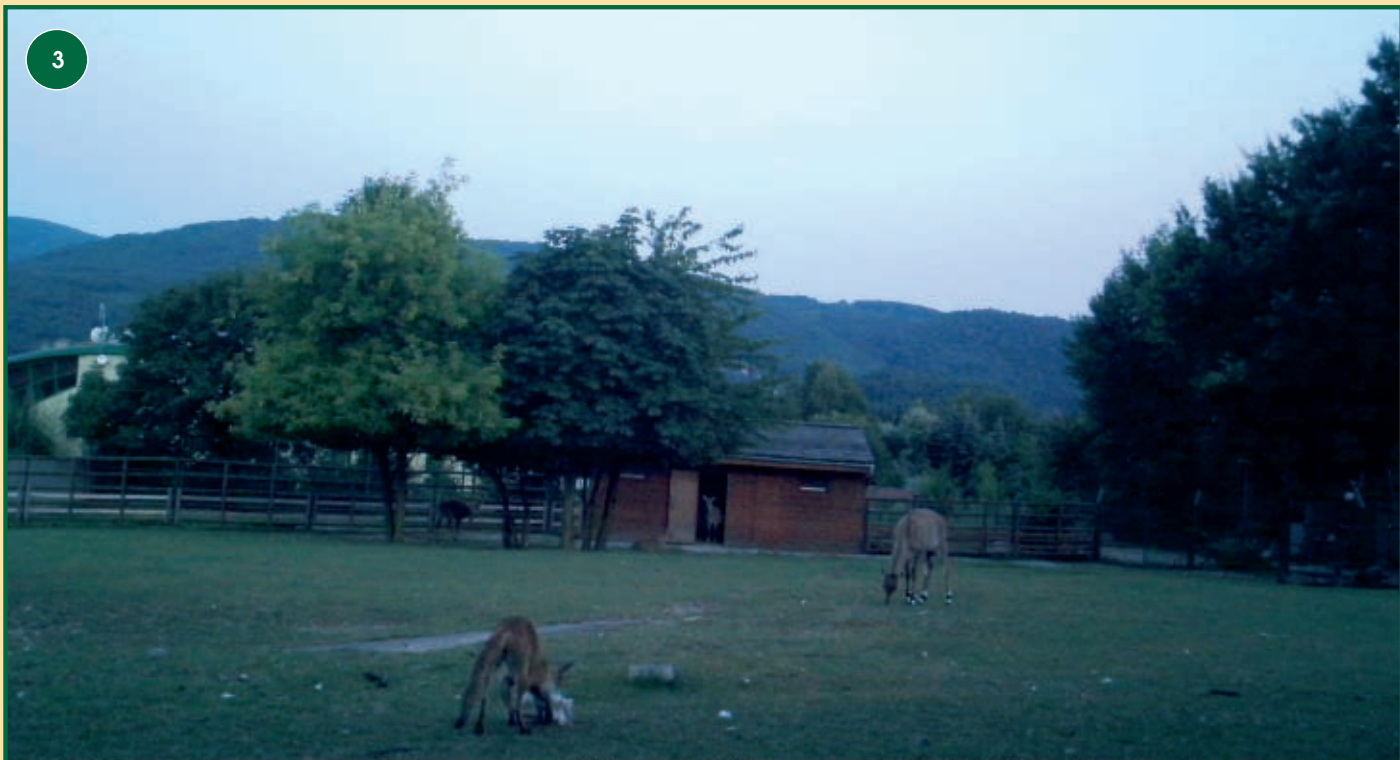
Další využití se nabízelo u supů himálajských. Supi jsou umístěni volně ve výběhu nilgau pestrých. Několikrát ročně se jim musejí zastříhávat pera na jednom křídle. Hlavním důvodem byla kontrola krmení u supů. Vyhodnotili jsme možnost doplnění krmné dávky o jiný druh krmení – potkany, králíky, slepice, vnitřnosti, a četnost krmení supů za týden. Vedlejším výsledkem pozorování bylo zjištění využití předkládané krmné dávky v souvislosti s návštěvami volně žijících zvířat ve výběhu, hlavně většiny krkavcovitých, některých dravců a ve večerních a nočních hodinách lišky obecné.

I u jeřábů mandžuských jsme řešili možnost úbytku krmení kvůli volně žijícím ptákům. Ukázalo se, že množství krmení je těmito ptáky ovlivňováno nepatrně.

Podobně jsme u pand červených chtěli zjistit úbytek množství předkládaného krmení umístěného v boudičkách výběhu. Fotopast dokáže zachytit i zvíře velikosti myši, ale zjistili jsme, že předloženou krmnou dávku využívají pouze naše pandy. Dále jsme zjistili

3

Ltl Acorn

066°F

019°C

07/15/2013 20:26:40

četnost krmení obou pand v průběhu 24 hodin.

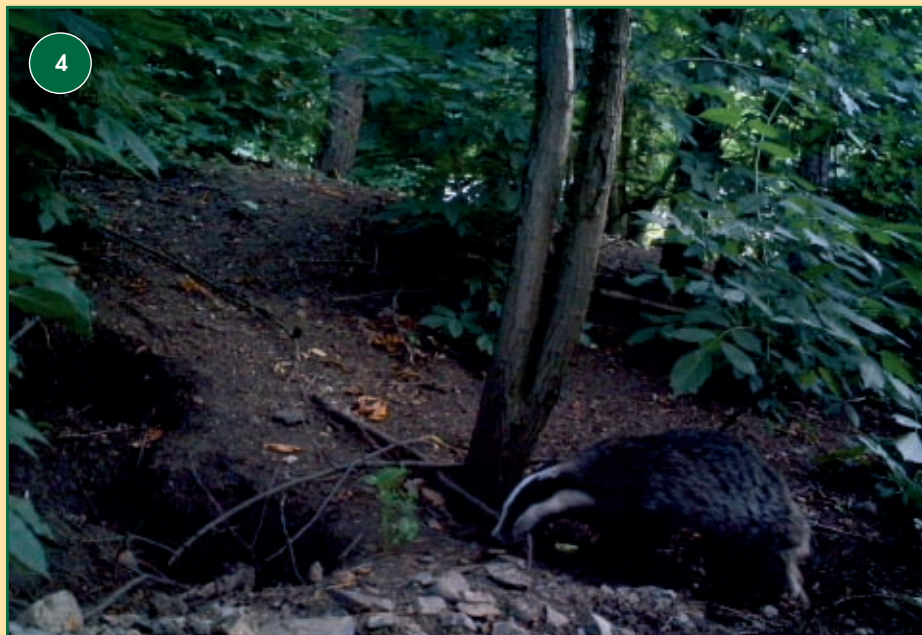
U rosomáků jsme řešili, zda samice Xala navštěvuje nově postavenou odchytovou klec. Samec Marco navštěvoval klec beze strachu, naproti tomu samice byla velice opatrná. Zatímco dosud sledovaná zvířata umístěnou fotopast ignorovala, u rosomáků tomu bylo jinak. Přestože byla umístěna na stromě ve výšce kolem 1,9 metru, navíc nad ochranným plechem, Marco se neustále snažil k fotopasti dostat a neúspěchy pro něj nic neznamenaly. Druhý den ráno jsem si vůbec nebyl jistý, zda najdu fotopast celou. Naštěstí rosomák past nepoškodil, a my jsme tak mohli vyhodnotit průběh nočních návštěv Xaly v odchytové kleci **(foto 2)**.

Kromě použití přímo v souvislosti se zvířaty chovanými v zoologické zahradě lze zařízením monitorovat i volně žijící zvířata v celém areálu zoo. Byl zjištěn pohyb skupiny srnce a dvou srnek v lese nad pavilonem šelem, výskyt skupiny pěti jezevců lesních v blízkosti výběhu zvaného obora, výskyt kuny v blízkosti starého pavilonu slonů, výskyt lišek v celém areálu zoo **(foto 3)**. Pohyb prasete divokého byl

zaznamenán pouze ojediněle, poníčený travnatý povrch v okolí výběhů v horní části zoo ale svědčí o výskytu více zvířat. K dalším využitím patřilo zjištění počtu lišek ve výběhu žiraf, zjištění počtu jezevců v lesním ostrůvku uprostřed výběhu siků vietnamských **(foto 4)**, zjištění druhů volně žijící zvěře na centrálním hnojišti.

Fotopast lze využít jako zdroj doplňujících údajů při pozorování a studiu konkrétních druhů zvířat. Ukázala se jako výrazný pomocník při chovatelské a ošetrovatelské práci u jednotlivých druhů zvířat. V získání údajů o stavu a pohybu volně žijících zvířat na území zoologické zahrady je nenahraditelná.

4

Ltl Acorn

060°F

016°C

07/06/2013 04:42:18

Stavy zvířat k 31. 12. 2013

	Stav k 1. 1. 2013	Odchov	Příchod	Úhyn	Odchod	Stav k 31. 12. 2013
savci (Mammalia)						
adax	2.0					2.0
<i>Addax nasomaculatus</i>	<i>EEP, ISB, RDB = CR, CITES = I</i>					
aguti středoamerický	0.1					0.1
<i>Dasyprocta punctata</i>	<i>RDB = LR</i>					
alpaka	5.13	4.3		0.1	2.1	7.14
<i>Vicugna pacos</i>						
anoa nížinný	2.2					2.2
<i>Bubalus depressicornis</i>	<i>EEP, ISB, RDB = EN, CITES = I</i>					
antilopa jelení	3.6	1.2	2.0	3.1		3.7
<i>Antilope cervicapra</i>	<i>RDB = NT</i>					
gepard štíhlý	2.1		0.1	1.0		1.2
<i>Acinonyx jubatus</i>	<i>EEP, ISB, RDB = VU, CITES = I</i>					
gibon bělolící	2.2					2.2
<i>Nomascus leucogenys</i>	<i>EEP, ISB, RDB = CR, CITES = I</i>					
guanako	1.1					1.1
<i>Lama guanicoe</i>	<i>RDB = LR</i>					
gueréza pláštěková	1.4	1.2				2.6
<i>Colobus guereza caudatus</i>	<i>ESB, RDB = LR</i>					
hulman jávský	1.3					1.3
<i>Trachypithecus auratus</i>	<i>RDB = VU</i>					
hulman stříbrný	0.2					0.2
<i>Trachypithecus cristatus</i>	<i>RDB = NT</i>					
chvostan bělolící	2.0					2.0
<i>Pithecia pithecia</i>	<i>EEP, RDB = LC</i>					
irbis	2.1				1.0	1.1
<i>Uncia uncia</i>	<i>EEP, ISB, RDB = EN, CITES = I</i>					
jelen bělohubý	3.9	0.0.2		0.1		3.8.2
<i>Cervus albirostris</i>	<i>RDB = VU</i>					
ježek západní	0.0.12		0.0.49	0.0.22	0.0.22	0.0.17
<i>Erinaceus europaeus</i>	<i>RDB = LR</i>					
kaloň pobřežní	2.3			0.1		2.2
<i>Pteropus hypomelanus</i>	<i>RDB = LR</i>					
kočka rybářská	1.1					1.1
<i>Prionailurus viverrinus</i>	<i>EEP, ISB, RDB = EN</i>					
kočka slaništní	1.2					1.2
<i>Oncifelis geoffroyi</i>	<i>EEP, RDB = NT, CITES = I</i>					
kočkodan Brazzův	2.3				1.0	1.3
<i>Cercopithecus neglectus</i>	<i>ESB, RDB = LR</i>					

	Stav k 1. 1. 2013	Odchov	Příchod	Úhyn	Odchod	Stav k 31. 12. 2013
savci (Mammalia)						
kočkodan diadémový	1.1					1.1
<i>Cercopithecus mitis</i>	RDB = LR					
kosman zakrslý	2.2	0.0.2		0.1		2.1.2
<i>Callithrix pygmaea niveiventris</i>	RDB = LC					
koza domácí	0.1					0.1
<i>Capra hircus</i>						
kůň domácí – pony	1.3	1.1			1.1	1.3
<i>Equus caballus</i>						
lachtan tmavý	1.0					1.0
<i>Zalophus californianus</i>	ESB, RDB = LR					
lama krotká	2.2	1.0			1.0	2.2
<i>Lama glama</i>						
lemur kafa	3.6	1.1			2.2	2.5
<i>Lemur catta</i>	ESB, RDB = NT, CITES = I					
lenochod dvouprstý	1.1	0.0.1	0.2			1.3.1
<i>Choloepus didactylus</i>	ESB, RDB = LC					
lev indický	0.0		0.1		0.1	0.0
<i>Panthera leo persica</i>	EEP, ISB, RDB = EN, CITES = I					
lev konžský	1.1					1.1
<i>Panthera leo bleyenberghi</i>	RDB = VU					
levhart mandžuský	1.3	0.1			0.2	1.2
<i>Panthera pardus orientalis</i>	EEP, ISB, RDB = CR, CITES = I					
levhart obláčkový	3.1				1.0	2.1
<i>Pardofelis nebulosa</i>	EEP, ISB, RDB = VU, CITES = I					
lvíček zlatý	2.5	0.0.3				2.5.3
<i>Leontopithecus rosalia</i>	EEP, ISB, RDB = EN, CITES = I					
makak kápový	4.3			0.1		4.2
<i>Macaca radiata</i>	RDB = LR					
mandril	2.7	0.2.1				2.9.1
<i>Mandrillus sphinx</i>	EEP, RDB = VU, CITES = I					
mara stepní	2.3	3.1		1.1	2.3	2.0
<i>Dolichotis patagonum</i>	RDB = NT					
medvěd malajský	2.4			0.1		2.3
<i>Helarctos malayanus</i>	ESB, RDB = VU, CITES = I					
muntžak malý	1.2.1	0.0.1	1.0	1.0		1.2.2
<i>Muntiacus reevesi</i>	RDB = LR					
nilgau	5.4	2.1			4.2	3.3
<i>Boselaphus tragocamelus</i>	RDB = LC					
nosál červený	3.0					3.0
<i>Nasua nasua</i>	RDB = LR					
nosorožec tuponosý jižní	0.1					0.1
<i>Ceratotherium simum simum</i>	EEP, ISB, RDB = NT					

	Stav k 1. 1. 2013	Odchov	Příchod	Úhyn	Odchod	Stav k 31. 12. 2013
savci (Mammalia)						
orangutan	1.0					1.0
<i>Pongo sp.</i>	<i>EEP, ISB, RDB = EN, CITES = I</i>					
orangutan bornejský	2.2					2.2
<i>Pongo pygmaeus</i>	<i>EEP, ISB, RDB = EN, CITES = I</i>					
osel somálský	3.5	1.1			1.1	3.5
<i>Equus africanus somalicus</i>	<i>EEP, ISB, RDB = CR, CITES = I</i>					
ovce domácí – kamerunská	1.13	7.6		0.1	2.1	6.17
<i>Ovis aries aries</i>						
ovce domácí – vřesovištní	1.3	2.1				3.4
<i>Ovis aries aries</i>						
panda červená	1.1					1.1
<i>Ailurus fulgens fulgens</i>	<i>EEP, ISB, RDB = VU, CITES = I</i>					
pekari páskovaný	0.2					0.2
<i>Pecari tajacu</i>	<i>RDB = LR</i>					
pes domácí	0.1					0.1
<i>Canis familiaris</i>						
rosomák sibiřský	1.1					1.1
<i>Gulo gulo sibirica</i>	<i>EEP, RDB = LC</i>					
serau malý	0.1					0.1
<i>Naemorhedus crispus</i>	<i>ESB, ISB, RDB = LR</i>					
sika vietnamský	3.10	1.1.1		0.1		4.10.1
<i>Cervus nippon pseudaxis</i>	<i>EEP, ISB, RDB = LC</i>					
slon indický	0.2					0.2
<i>Elephas maximus bengalensis</i>	<i>EEP, RDB = EN, CITES = I</i>					
surikata	1.2					1.2
<i>Suricata suricatta</i>	<i>RDB = LR</i>					
tamarín bělohubý	4.1	0.0.2			1.0	3.1.2
<i>Saguinus labiatus</i>	<i>ESB, RDB = LC</i>					
tamarín pinčí	2.3.2	0.0.2		0.1		2.2.4
<i>Saguinus oedipus</i>	<i>EEP, ISB, RDB = CR, CITES = I</i>					
tamarín žltoruký	2.0					2.0
<i>Saguinus midas</i>	<i>ESB, RDB = LC</i>					
tapír jihoamerický	1.1					1.1
<i>Tapirus terrestris</i>	<i>EEP, RDB = VU</i>					
tuleň obecný	1.1		0.1			1.2
<i>Phoca vitulina</i>	<i>RDB = LR</i>					
tygr malajský	0.1		1.0			1.1
<i>Panthera tigris jacksonii</i>	<i>ISB, RDB = EN, CITES = I</i>					
vari černobílý	4.1					4.1
<i>Varecia variegata</i>	<i>EEP, ISB, RDB = CR, CITES = I</i>					
vari červený	0.0		2.0		2.0	0.0
<i>Varecia rubra</i>	<i>EEP, ISB, RDB = EN, CITES = I</i>					

	Stav k 1. 1. 2013	Odchov	Příchod	Úhyn	Odchod	Stav k 31. 12. 2013
savci (Mammalia)						
velbloud dvouhrbý – domácí	1.5					1.5
<i>Camelus bactrianus</i>	RDB = CR					
veverka Prévostova	1.0					1.0
<i>Callosciurus prevostii</i>	RDB = LR					
vlk hřivnatý	1.1			1.0		0.1
<i>Chrysocyon brachyurus</i>	EEP, ISB, RDB = NT					
voduška červená	2.2	1.0				3.2
<i>Kobus leche kafuensis</i>	ISB, RDB = VU					
voduška jelenovitá	2.3					2.3
<i>Kobus ellipsiprymnus defassa</i>	RDB = NT					
vydra malá	2.2			0.1	1.0	1.1
<i>Amblyonyx cinerea</i>	ISB, RDB = VU					
zebra Hartmannové	2.8	1.3	1.0		1.0	3.11
<i>Equus zebra hartmannae</i>	EEP, ISB, RDB = VU					
žirafa Rothschildova	1.3					1.3
<i>Giraffa camelopardalis rothschildi</i>	EEP, RDB = EN					
ptáci (Aves)						
alexandr malý	0.1					0.1
<i>Psittacula krameri</i>	RDB = LC					
amazoňan modročelý	1.0					1.0
<i>Amazona aestiva</i>	RDB = LC					
amazoňan pomoučený	2.1	1.1		1.0		2.2
<i>Amazona farinosa farinosa</i>	RDB = LC					
ara arakanga	1.1					1.1
<i>Ara macao</i>	RDB = LC, CITES = I					
ara ararauna	2.3					2.3
<i>Ara ararauna</i>	RDB = LC					
ara červenouchý	1.1					1.1
<i>Ara rubrogenys</i>	EEP, RDB = EN, CITES = I					
ara hyacintový	1.1					1.1
<i>Anodorhynchus hyacinthinus</i>	EEP, RDB = EN, CITES = I					
ara kaninda	1.1					1.1
<i>Ara glaucogularis</i>	EEP, ISB, RDB = CR, CITES = I					
ara vojenský	0.0		1.1			1.1
<i>Ara militaris mexicana</i>	ESB, ISB, RDB = VU, CITES = I					
ara vojenský	1.1					1.1
<i>Ara militaris</i>	ISB, RDB = VU, CITES = I					
ara zelenokřídlý	1.1					1.1
<i>Ara chloroptera</i>	RDB = LC					
aratinga sluneční	1.1					1.1
<i>Aratinga solstitialis</i>	RDB = EN					

	Stav k 1. 1. 2013	Odchov	Příchod	Úhyn	Odchod	Stav k 31. 12. 2013
ptáci (Aves)						
bažant malajský	0.0		0.0.2		0.0.2	0.0
<i>Polyplectron malacense</i>	EEP, ISB, RDB = VU, CITES = II					
čírka diamantová	0.0		1.0			1.0
<i>Anas punctata</i>						
čírka kropenatá	0.2		1.1			1.3
<i>Anas versicolor</i>	RDB = LC					
dytík úhorní	0.0		0.0.2		0.0.2	0.0
<i>Burhinus oedicnemus</i>	CROH = KOH, RDB = LC					
emu hnědý	1.1					1.1
<i>Dromaius novaehollandiae</i>	RDB = LC					
holub chocholatý	1.1					1.1
<i>Ocyphaps lophotes</i>	RDB = LC					
holub zelenokřídlý	1.0.2					1.0.2
<i>Chalcophaps indica indica</i>	RDB = LC					
husička vdovka	1.2					1.2
<i>Dendrocygna viduata</i>	RDB = LC					
jeřáb mandžuský	0.0		1.1			1.1
<i>Grus japonensis</i>	EEP, ISB, RDB = EN, CITES = I					
jeřáb panenský	1.1					1.1
<i>Anthropoides virgo</i>	RDB = LC					
kachnička mandarinská	3.3		1.1		2.1	2.3
<i>Aix galericulata</i>	RDB = LC					
kachnička šedoboká	1.1					1.1
<i>Callonetta leucophrys</i>	RDB = LC					
kakadu molucký	2.1					2.1
<i>Cacatua moluccensis</i>	EEP, RDB = VU, CITES = I					
kakadu palmový	2.1					2.1
<i>Probosciger aterrimus</i>	EEP, RDB = LC, CITES = I					
korela chocholatá	1.1					1.1
<i>Nymphicus hollandicus</i>	RDB = LC					
korunáč vějířový	1.1					1.1
<i>Goura victoria</i>	ESB, ISB, RDB = VU					
krkavec velký	1.1					1.1
<i>Corvus corax</i>	CROH = OH, RDB = LC					
křepel kalifornský	0.1			0.1		0.0
<i>Lophortyx californica</i>	RDB = LC					
křepelka korunkatá	1.1		1.1	1.0		1.2
<i>Rollulus rouloul</i>	RDB = NT					
lori zelenoocasý	1.2					1.2
<i>Lorius chlorocercus</i>	RDB = LC					
majna Rothschildova	1.1					1.1
<i>Leucopsar rothschildi</i>	EEP, RDB = CR, CITES = I					

	Stav k 1. 1. 2013	Odchov	Příchod	Úhyn	Odchod	Stav k 31. 12. 2013
ptáci (Aves)						
marabu africký	1.0			1.0		0.0
<i>Leptoptilos crumeniferus</i>	ESB, RDB = LC					
morčák bílý	1.1					1.1
<i>Mergus albellus</i>	RDB = LC					
nandu pampový	2.1.3	0.0.2		1.0.2		1.1.3
<i>Rhea americana</i>	RDB = NT					
papoušek senegalský	1.1					1.1
<i>Poicephalus senegalus</i>	RDB = LC					
papoušek vlnkovaný	0.0.59	0.0.44		0.0.9	0.0.70	0.0.24
<i>Melopsittacus undulatus</i>	RDB = LC					
páv korunkatý	3.5			1.2		2.3
<i>Pavo cristatus</i>	RDB = LC					
polák malý	2.2					2.2
<i>Aythya nyroca</i>	CROH = KOH, RDB = NT					
poštolka obecná	0.0		0.0.11	0.0.6	0.0.5	0.0
<i>Falco tinnunculus</i>	RDB = LC					
pušтік bělavý pobaltský	1.0					1.0
<i>Strix uralensis liturata</i>	CROH = KOH, RDB = LC					
pušтік obecný	0.1.1		0.0.2	0.1	0.0.3	0.0
<i>Strix aluco</i>	RDB = LC					
raroh velký	1.1	0.0.3			0.0.3	1.1
<i>Falco cherrug</i>	CROH = KOH, RDB = VU					
sova pálená	1.1					1.1
<i>Tyto alba</i>	CROH = SOH, RDB = LC					
sovice sněžní	2.3			0.1		2.2
<i>Nyctea scandiaca</i>	RDB = LC					
sup himálajský	1.1					1.1
<i>Gyps himalayensis</i>	RDB = LC					
sýček obecný	1.1	0.0.1				1.1.1
<i>Athene noctua</i>	CROH = SOH, RDB = LC					
turako bělobřichý	0.0		0.1		0.1	0.0
<i>Corythaixoides leucogaster</i>	RDB = LC					
turako fialový	0.1		1.0			1.1
<i>Musophaga violacea</i>	ESB, RDB = LC					
volavka rusohlavá	0.0		2.3	2.0		0.3
<i>Bubulcus ibis</i>	RDB = LC					
výr velký	1.1.1		0.1		0.0.1	1.2
<i>Bubo bubo</i>	CROH = OH, RDB = LC					
zebrička australská	2.3	0.0.6				2.3.6
<i>Taeniopygia guttata castanotis</i>						
zoborožec kaferský	0.1			0.1		0.0
<i>Bucorvus leadbeateri</i>	ESB, RDB = VU					

	Stav k 1. 1. 2013	Odchov	Příchod	Úhyn	Odchod	Stav k 31. 12. 2013
ptáci (Aves)						
zoborožec vrásčitý	3.3	2.1	1.0		2.1	4.3
<i>Aceros corrugatus</i>	<i>EPP, RDB = NT</i>					
žako šedý	1.1	1.1			1.1	1.1
<i>Psittacus erithacus</i>	<i>RDB = NT</i>					
plazi (Reptilia)						
agama bradatá	1.1					1.1
<i>Pogona vitticeps</i>						
agama kočínčinská	2.5		1.0	1.1		2.4
<i>Physignathus cocincinus</i>						
aligátor americký	1.0		0.1			1.1
<i>Alligator mississippiensis</i>	<i>RDB = LR</i>					
bazilišek páskovaný	0.0		0.0.8		0.0.5	0.0.3
<i>Basiliscus vittatus</i>						
bazilišek zelený	0.0		1.2	1.0		0.2
<i>Basiliscus plumifrons</i>						
čukvala zavalitá	1.2					1.2
<i>Sauromalus obesus</i>	<i>RDB = LC</i>					
dlouhohlávka mexická	0.0		0.2			0.2
<i>Dermatemys mawii</i>	<i>RDB = CR</i>					
dlohokrčka drsná	2.0.1					2.0.1
<i>Macrochelodina rugosa</i>						
drakoun černohrdlý	0.0		1.0			1.0
<i>Hypsilurus nigrigularis</i>						
felzuma madagaskarská	1.1.2	0.0.4		0.1	0.0.4	1.0.2
<i>Phelsuma madagascariensis</i>	<i>RDB = LC</i>					
gekončík noční	1.3	0.0.5		0.1	0.0.5	1.2
<i>Eublepharis macularius</i>						
hroznýš Dumerilův	1.1			1.0		0.1
<i>Acrantophis dumerilli</i>	<i>RDB = VU, CITES = I</i>					
hroznýš královský	0.2				0.1	0.1
<i>Boa constrictor</i>						
hroznýšovec duhový	2.2	0.0.5			0.0.5	2.2
<i>Epicrates cenchria cenchria</i>						
hroznýšovec kubánský	1.0					1.0
<i>Epicrates angulifer</i>	<i>EPP, RDB = LR</i>					
chameleon jemenský	0.0	0.0.22			0.0.16	0.0.6
<i>Chamaeleo calyptrotus</i>						
chameleon pardálí	1.0					1.0
<i>Furcifer pardalis</i>						
kajmánek malý	1.1					1.1
<i>Paleosuchus trigonatus</i>	<i>RDB = LR</i>					

	Stav k 1. 1. 2013	Odchov	Příchod	Úhyn	Odchod	Stav k 31. 12. 2013
plazi (Reptilia)						
karečka novoguinejská	2.0					2.0
<i>Carettochelys insculpta</i>	RDB = VU					
korálovka červenošedá	1.1			0.1	1.0	0.0
<i>Lampropeltis alterna</i>	RDB = LC					
korálovka mexická	1.1					1.1
<i>Lampropeltis mexicana greeri</i>	RDB = LC					
korálovka pruhovaná	0.2				0.2	0.0
<i>Lampropeltis getula californiae</i>	RDB = LC					
korálovka sedlatá honduraská	1.1					1.1
<i>Lampropeltis triangulum hondurensis</i>						
korálovka sedlatá sinaloaská	2.2.9				0.0.8	2.2.1
<i>Lampropeltis triangulum sinaloae</i>						
korovec mexický	0.0		1.2			1.2
<i>Heloderma horridum</i>	EEP, ISB, RDB = VU					
kožnatka čínská	0.0.1					0.0.1
<i>Pelodiscus sinensis</i>	RDB = VU					
krajta královská	1.1	0.0.4			0.0.4	1.1
<i>Python regius</i>	RDB = LC					
krajta tmavá	1.0					1.0
<i>Python bivittatus</i>	RDB = LR					
krajta zelená	0.1			0.1		0.0
<i>Morelia viridis</i>	RDB = LC					
krátkokrčka červenobřichá	0.0.2					0.0.2
<i>Emydura subglobosa</i>	RDB = LR					
leguán kubánský	1.2		1.0	0.1	1.0	1.1
<i>Cyclura nubila nubila</i>	ISB, RDB = VU, CITES = I					
leguán zelený	0.0		0.1			0.1
<i>Iguana iguana</i>						
leguánek ostnitý	0.0		0.0.3			0.0.3
<i>Sceloporus magister</i>						
scink dlouhonohý	1.1					1.1
<i>Eumeces schneideri</i>						
tnorep skalní	2.7	0.0.1				2.7.1
<i>Uromastix acanthinura</i>						
užovka červená	0.0		0.1			0.1
<i>Pantherophis guttatus</i>						
užovka domácí	0.0		1.0			1.0
<i>Lamprophis fuliginosus</i>						
užovka tenkoocasá	1.1	0.0.15			0.0.15	1.1
<i>Orthriophis taeniurus ridleyi</i>						
varan Hornův	1.0			1.0		0.0
<i>Varanus panoptes horni</i>						

	Stav k 1. 1. 2013	Odchov	Příchod	Úhyn	Odchod	Stav k 31. 12. 2013
plazi (Reptilia)						
varan modroocasý	1.0					1.0
<i>Varanus doreanus</i>						
želva amboinská	3.0					3.0
<i>Cuora amboinensis</i>	<i>ESB, RDB = VU</i>					
želva anámská	0.0.5					0.0.5
<i>Mauremys annamensis</i>	<i>RDB = CR</i>					
želva černavá	0.0		0.0.2			0.0.2
<i>Heosemys grandis</i>	<i>ESB, RDB = VU</i>					
želva nádherná	0.2		1.3.4	0.2	0.0.4	1.3
<i>Trachemys scripta</i>	<i>RDB = LR</i>					
želva ostruhatá	0.0.3					0.0.3
<i>Centrochelys sulcata</i>	<i>RDB = VU</i>					
želva ouachitská	0.0.1					0.0.1
<i>Graptemys ouachitensis</i>						
želva pentličková	1.2.13	0.0.4			0.0.4	1.2.13
<i>Cyclemys pulchristriata</i>						
želva stepní	3.2					3.2
<i>Testudo horsfieldii</i>	<i>RDB = VU</i>					
želva tlustohrdlá	0.1					0.1
<i>Siebenrockiella crassicollis</i>	<i>ESB, RDB = VU</i>					
želva tmavobřichá	0.0.1					0.0.1
<i>Mauremys rivulata</i>						
želva uhlířská	7.6.2	0.0.1		3.1	0.0.1	4.5.2
<i>Chelonoidis carbonaria</i>						
želva zelenavá	0.1.1		1.0			1.1.1
<i>Testudo hermanni</i>	<i>RDB = NT</i>					
želva zubatá	2.0					2.0
<i>Cyclemys dentata</i>	<i>RDB = LR</i>					
želva žlutohnědá	1.0					1.0
<i>Testudo graeca</i>	<i>RDB = VU</i>					

	Stavy	Odchov
oboživelníci (Amphibia)		
drápatka vodní	1.1.11	
<i>Xenopus laevis laevis</i>	RDB = LC	
drsnokožka thajská	0.0.12	25
<i>Theلودerma stellatum</i>	RDB = NT	
létavka obecná	0.0.1	
<i>Polypedates leucomystax</i>	RDB = LC	
listovnice pestrá	0.0.2	
<i>Phyllomedusa hypochondrialis</i>	RDB = LC	
parosnička nádherná	0.0.1	
<i>Kaloula pulchra</i>	RDB = LC	
parosnička srdíčková	0.0.3	
<i>Dyscophus guineti</i>	RDB = LC	
pralesnička azurová	0.0.1	
<i>Dendrobates azureus</i>	RDB = LC	
pralesnička barvířská	0.0.5	
<i>Dendrobates tinctorius</i>	RDB = LC	
pralesnička batiková	0.0.7	
<i>Dendrobates auratus</i>	RDB = LC	
pralesnička brazilská	0.0.5	
<i>Dendrobates galactonotus</i>	RDB = LC	
pralesnička harlekýn	0.0.9	43
<i>Dendrobates leucomelas</i>	RDB = LC	
pralesnička pruhovaná	0.0.8	
<i>Phyllobates vittatus</i>	RDB = EN	
pralesnička strašná	0.0.4	
<i>Phyllobates terribilis</i>	RDB = EN	
ropucha argentinská	0.0.3	
<i>Bufo arenarum</i>	RDB = LC	
rosnice siná	0.0.8	
<i>Pelodytes caerulea</i>		
rosnička bělopruhá	0.0.6	
<i>Hyla cinera</i>	RDB = LC	
rosnička včelí	0.0.3	
<i>Phrynohyas resinifictrix</i>	RDB = LC	
víčkovnice yucatanská	0.0.1	
<i>Triplicodon petasatus</i>	RDB = LC	
žebrovník Waltův	0.0.8	
<i>Pleurodeles waltli</i>	RDB = NT	
ryby (Pisces)		
cichlida ocašoká	0.0.2	
<i>Cichla ocellaris</i>		

	Stavy	Odchov
ryby (Pisces)		
glyptoper velkoploutvý	0.0.1	
<i>Glyptoperichthys gibbiceps</i>		
gurama velká	0.0.3	
<i>Osphronemus goramy</i>		
keříčkovec jihoafrický	0.0.2	
<i>Clarias gariepinus</i>		
krunýřovec jednopruhý	0.0.15	
<i>Otocinclus affinis</i>		
krunýřovec řasnatý	0.0.20	
<i>Ancistrus cirrhosus</i>		
labeo červenoploutvé	0.0.8	
<i>Epalzeorhynchus frenatum</i>		
myloplus červenoploutvý	0.0.4	
<i>Myloplus rubripinnis</i>		
neonka červená	0.0.70	
<i>Paracheirodon axelrodi</i>		
nožovec	0.0.1	
<i>Xenomystus sp.</i>		
ostnovec	0.0.3	
<i>Ctenopoma kingsleyae</i>	RDB = LC	
pakeříčkovec obecný	0.0.3	
<i>Heteropneustes fossilis</i>	RDB = LC	
pancéřníček Sterbův	0.0.8	
<i>Corydoras sterbai</i>		
pangas dolnooký	0.0.2	
<i>Pangasianodon hypophthalmus</i>		
parma Wetmoreova	0.0.2	
<i>Hypsibarbus wetmorei</i>		
parmička indická	0.0.25	
<i>Puntius ticto</i>	RDB = LC	
parmička duhová	0.0.3	
<i>Puntius titteya</i>	RDB = LR	
parmička Schwanenfeldova	0.0.21	
<i>Barbodes schwanenfeldii</i>		
parmoun siamský	0.0.26	
<i>Crossocheilus siamensis</i>		
peřovec skvrnitý	0.0.11	
<i>Synodontis eupterus</i>	RDB = LC	
piraňa Nattererova	0.0.12	
<i>Pygocentrus nattereri</i>		
razbora klínoskvrnná	0.0.26	
<i>Trigonostigma heteromorpha</i>		

	Stavy	Odchov
ryby (Pisces)		
sekavka nádherná	0.0.4	
<i>Botia macracantha</i>		
sekavka zdobená	0.0.3	
<i>Botia almorhae</i>	RDB = LC	
sekernatka mramorovaná	0.0.15	
<i>Carnegiella strigata</i>		
skalára amazonská	0.0.1	
<i>Pterophyllum scalare</i>		
skalára vysoká	0.0.7	
<i>Pterophyllum altum</i>		
sumčík stříbřitý	0.0.3	
<i>Schilbe mystus</i>	RDB = LC	
sumíček indický	0.0.1	
<i>Mystus vittatus</i>	RDB = LC	
terčovec zelený	0.0.1	
<i>Symphysodon aequifasciatus</i>		
tetra červenoskvřinná	0.0.25	
<i>Hyphessobrycon erythrostigma</i>		
tetra červenoústá	0.0.50	
<i>Hemigrammus rhodostomus</i>		
tlamovec Lombardův	0.0.39	
<i>Metriaclima lombardoi</i>		
tlamovec příčnopruhý	0.0.21	
<i>Maylandia zebra</i>		
trnovec hřbenočelý	0.0.6	
<i>Agamyxis pectinifrons</i>		
vrubozubec paví	0.0.1	
<i>Astronotus ocellatus</i>		
paryby (Chondrichthyes)		
trnuha skvrnitá	1.1	
<i>Potamotrygon motoro</i>	RDB = DD	

	Stavy	Odchov
bezobratlí (Vertebrata)		
lupenitka zelená	0.0.1	
<i>Phyllium siccifolium</i>		
sklípkan kadeřavý	0.0.1	
<i>Brachypelma albopilosum</i>		
sklípkan plaménkový	0.0.1	
<i>Brachypelma auratum</i>		
strašilka australská	0.0.15	
<i>Extatosoma tiaratum</i>		
strašilka plochá	0.0.1	
<i>Heteropteryx dilatata</i>		
strašilka	0.0.1	
<i>Onchestus rentzi</i>		
strašilka ďábelská	0.0.30	
<i>Peruphasma schultei</i>		
zlatohlávek	0.0.8	
<i>Pachnoda thoracica</i>		

Stavy zvířat 2013	1. 1. 2013		31. 12. 2013	
	Druhy	Jedinci	Druhy	Jedinci
Savci (<i>Mammalia</i>)	67	303	67	332
Ptáci (<i>Aves</i>)	48	182	48	157
Plazi (<i>Reptilia</i>)	43	141	50	147
Obojživelníci (<i>Amphibia</i>)	16	62	19	100
Ryby (<i>Pisces</i>)	34	369	36	445
Paryby (<i>Chondrichthyes</i>)	1	2	1	2
Bezobratlí (<i>Invertebrata</i>)	5	61	8	58
Celkem	214	1120	229	1241

Odchovy

savci <i>Mammalia</i>	odchov
alpaka	4.3
<i>Vicugna pacos</i>	
antilopa jelení	1.2
<i>Antilope cervicapra</i>	
gueréza plášťiková	1.2
<i>Colobus guereza caudatus</i>	
jelen bělohubý	0.0.2
<i>Cervus albirostris</i>	
kosman zakrslý	0.0.2
<i>Callithrix pygmaea niveiventris</i>	
kůň domácí – pony	1.1
<i>Equus caballus</i>	
lama krotká	1.0
<i>Lama glama</i>	
lemur kata	1.1
<i>Lemur catta</i>	
lenochod dvouprstý	0.0.1
<i>Choloepus didactylus</i>	
levhart mandžuský	0.1
<i>Panthera pardus orientalis</i>	
lvíček zlatý	0.0.3
<i>Leontopithecus rosalia</i>	
mandril	0.2.1
<i>Mandrillus sphinx</i>	
mara stepní	3.1
<i>Dolichotis patagonum</i>	
muntžak malý	0.0.1
<i>Muntiacus reevesi</i>	
nilgau	2.1
<i>Boselaphus tragocamelus</i>	
osel somálský	1.1
<i>Equus africanus somalicus</i>	
ovce domácí – kamerunská	7.6
<i>Ovis aries aries</i>	
ovce domácí – vřesovištní	2.1
<i>Ovis aries aries</i>	
sika vietnamský	1.1.1
<i>Cervus nippon pseudaxis</i>	

savci <i>Mammalia</i>	odchov
tamarín bělohubý	0.0.2
<i>Saguinus labiatus</i>	
tamarín pinčí	0.0.2
<i>Saguinus oedipus</i>	
voduška červená	1.0
<i>Kobus leche kafuensis</i>	
zebra Hartmannové	1.3
<i>Equus zebra hartmannae</i>	

ptáci <i>Aves</i>	odchov
amazoňan pomoučený	1.1
<i>Amazona farinosa farinosa</i>	
nandu pampový	0.0.2
<i>Rhea americana</i>	
papoušek vlnkovaný	0.0.44
<i>Melopsittacus undulatus</i>	
raroh velký	0.0.3
<i>Falco cherrug</i>	
sýček obecný	0.0.1
<i>Athene noctua</i>	
zebříčka australská	0.0.6
<i>Taeniopygia guttata castanotis</i>	
zoborožec vrásčitý	2.1
<i>Aceros corrugatus</i>	
žako šedý	1.1
<i>Psittacus erithacus</i>	

plazi <i>Reptilia</i>	odchov
felzuma madagaskarská	0.0.4
<i>Phelsuma madagascariensis</i>	
gekončík noční	0.0.5
<i>Eublepharis macularius</i>	
hroznýšovec duhový	0.0.5
<i>Epicrates cenchria cenchria</i>	
chameleon jemenský	0.0.22
<i>Chamaeleo calyptratus</i>	
krajta královská	0.0.4
<i>Python regius</i>	
trnorep skalní	0.0.1
<i>Uromastyx acanthinura</i>	
užovka tenkoocasá	0.0.15
<i>Orthriophis taeniurus ridleyi</i>	
želva pentličková	0.0.4
<i>Cyclemys pulchristriata</i>	
želva uhlířská	0.0.1
<i>Chelonoidis carbonaria</i>	

**Ekonomické
oddělení**

Činnost ekonomického oddělení

Jana Černá

V roce 2013 Zoologická zahrada Ústí nad Labem zaměstnávala 69 přepočtených pracovníků.

Hodnocení ekonomické situace

V roce 2013 hospodařila zoologická zahrada s rozpočtem 45 987,78 tis. Kč a zapojovala do hospodaření i svůj zisk z doplňkové činnosti částkou 1 328,55 tis. Kč.

Bližší specifikace skutečných nákladů a výnosů je uvedena níže:

Hodnocení ekonomické situace

Položka	v tis. Kč
Nákup materiálu	2.950,96
Nákup krmení	4.704,83
Spotřeba pohonných hmot	646,06
Elektrická energie	3.551,02
Spotřeba vody + stočné	1.593,82
Opravy dlouhodobého majetku	1.043,52
Mzdové prostředky	14.870,00
Odvody z mezd	5.019,31
Odpisy dlouhodobého majetku	7.765,53
Ostatní náklady	5.104,75
Náklady celkem	47.249,80
Tržby ze vstupného	7.542,88
Ostatní výnosy (dary...)	2.226,48
Zapojení zisku z doplňkové činnosti (prodej, reklama, nájmy...)	1.328,55
Zapojení fondů	0,00
Příspěvek zřizovatele	30.377,56
Příspěvek Ministerstva životního prostředí na provoz	711,23
Příspěvek Úřadu práce Ústí nad Labem	1.239,80
Příspěvek Ústeckého kraje	178,00
Čerpání fondů	2.000,00
Ostatní výnosy	1.711,83
Výnosy celkem	47.316,33
Hospodářský výsledek (zisk)	66,53

Nejvyšší nákladovou položkou jsou osobní náklady organizace, tvoří 31,4 % nákladů. Průměrně dosažovaná hrubá mzda v roce 2013 činila 15 247 Kč/pracovníka.

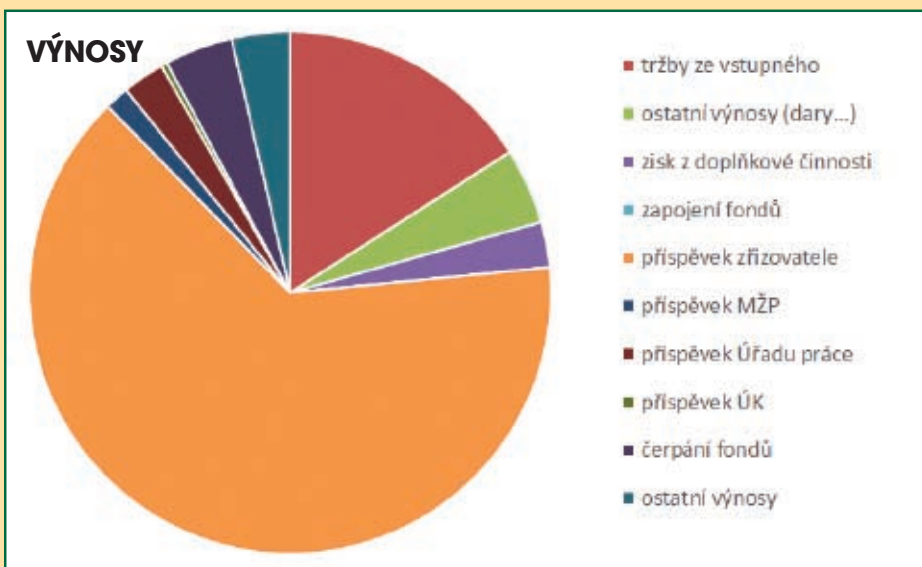
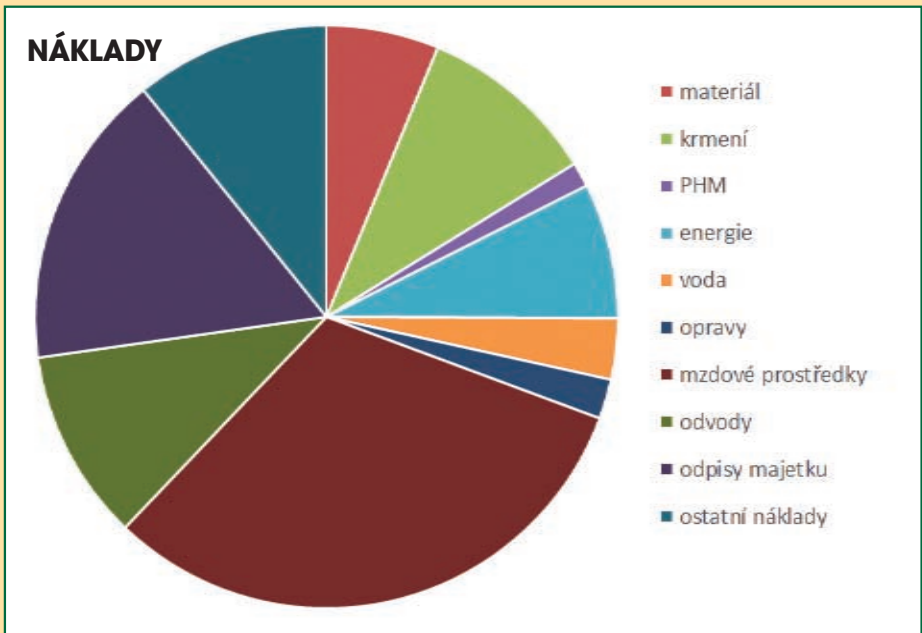
Další významnou nákladovou položkou jsou odpisy majetku organizace. V roce 2013 dosáhly 7 765,53 tis. Kč, z toho 5 765,53 tis. Kč bylo pokryto finančními prostředky a zbylá část, nepokrytá finančními prostředky, byla proúčtována proti čerpání fondů.

Náklady na krmení v roce 2013 činily 4 704,83 tis. Kč. Z této částky krmení vyrobené ve vlastní režii bylo za 1 250,05 tis. Kč. Jedná se o výrobu sena, zelené píce (**foto 1**), odchov myší, potkanů, králíků a ostatního krmení spotřebovaného v daném roce. Částka 145,45 tis. Kč byla spotřeba krmení na Centrum pro zvířata v nouzi, které je součástí zoo.

Náklady na elektrickou energii jsou v roce 2013 rozděleny na náklady na elektrickou energii pro běžnou spotřebu (1 652,54 tis. Kč) a elektrickou energii spotřebovanou na chod tepelných čerpadel používaných pro vytápění celé zoo (1 898,48 tis. Kč). Částka 101,65 tis. Kč představuje spotřebu elektrické energie Centra pro zvířata v nouzi.

Náklady na vodu včetně stočného činily 1 593,82 tis. Kč. Vyšší náklady jsou dané vyšší cenou vody v roce 2013.

Prostředky vynaložené za opravu dlouhodobého majetku z provozního rozpočtu zoo byly rozděleny na opravu motorových vozidel, opravu bytového fondu, správní budovy, pronajímaných prostor, strojů a zařízení v celkové výši 1 043,52 Kč.

2

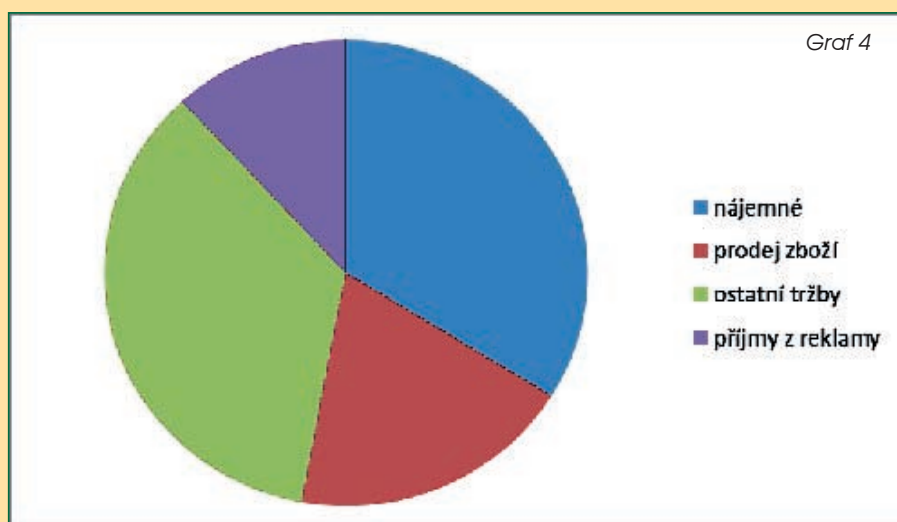
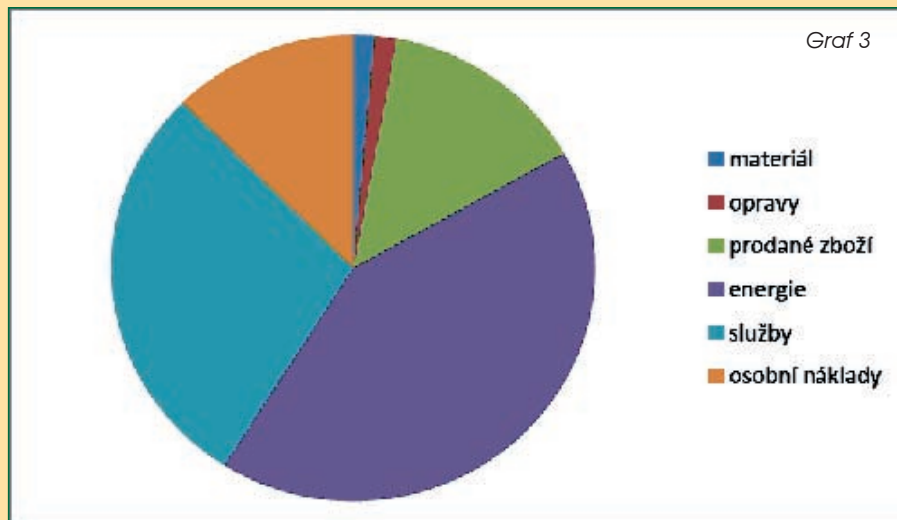
Bližší informace jsou uvedeny u zprávy provozně-technického oddělení, a to včetně investic provedených v roce 2013.

Vlastní výnosy organizace jsou tvořeny z příjmů ze vstupného, pronájmu, reklamy a darů od sponzorů.

V roce 2013 došlo k poklesu návštěvnosti o 6 750 návštěvníků, což v tržbách znamená pokles výnosů o 373,68 tis. Kč. Dosažená průměrná cena vstupného za 1-12/2013 včetně příplatku na vláček činila 61,15 Kč, což je o 5,79 Kč více než ve stejném období roku 2012. Je to dáno změnou ceny vstupného v sezoně 2013, kdy tato cena u dospělého návštěvníka vzrostla o 20 Kč, u dětí, studentů a důchodců o 10 Kč. Toto zvýšení nám umožnilo lépe zvládnout propad výnosů ze vstupného, kdy kvůli dlouhé zimě, chladnému jaru a povodním v červnu 2013 navštívilo zoo o 21 087 návštěvníků méně než v roce 2012 (**foto 2**).

Průměrné náklady na jednu vstupenku byly v roce 2013 383,08 Kč. Rozdíl mezi zaplacenou cenou vstupného a skutečnou cenou jedné vstupenky je kryt:

- ze zisku z doplňkové činnosti zoo (nájmy, reklama, prodej zboží...) ve výši 10,77 Kč,
- z příspěvků od zřizovatele ve výši 305,40 Kč,
- z příspěvku Ministerstva životního prostředí ve výši 5,76 Kč. MŽP přispívá na krytí části nákladů na chov ohrožených druhů zvířat a zvířat handicapovaných umístěných v zoo. Prostředky z MŽP byly dále použity na částečnou úhradu nákladů na krmění, energie a veterinární péči chovaných zvířat.

Doplňková činnost

Náklady (graf 3)

Náklady na doplňkovou činnost tvoří mzdy, energie přefakturované nájemcům, pořizovací ceny zboží.

Příjmy (graf 4)

Jsou tvořeny příjmy z nájmu bytů a ne-

bytových prostor ve výši 905,43 tis. Kč, příjmy z reklamy 316,58 tis. Kč, tržbami z prodeje zboží 511,52 tis. Kč a ostatními příjmy ve výši 942,96 tis. Kč (příjmy ze skákacího hradu, prodeje krmení v dětské zoo (**foto 3**), provize od dodavatelů zboží, přefakturační energií u nájmu).

**Provozně-technické
oddělení**

Činnost provozně-technického oddělení

Jiří Hanzlík

Svými výkony oddělení zasáhlo v roce 2013 do všech oprav, investic a běžné údržby. Kromě vlastních výkonů všech pracovníků na střediscích tvoří podstatnou část náplně koordinace externích dodavatelů na našich zakázkách, pořízování vhodných materiálů a v neposlední řadě i servis pro ostatní oddělení.

V kádrové a personální problematice se i v roce 2013 podařilo velmi výhodné uzavření smlouvy s Úřadem práce v Ústí nad Labem a na konci roku jsme pak v naší organizaci zaměstnávali 14 pracovníků se statutem veřejně prospěšných prací. V truhlářské dílně měl zajištěnu smluvní praxi student 3. ročníku odborného učiliště. Na další potřebné činnosti byly uzavřeny smlouvy a objednávky, např. na zámečnické, instalátéřské, topenářské a zednické práce většího rozsahu. Takto pak oddělení zajistilo základní potřebné opravy či odstranění havárií, z celoročního provozu vyplynuly i akce investiční.

V červnu 2013 opět vystoupila řeka Labe ze svých břehů a zalila obě nábrežní spojující město s naší zahradou. I když nedošlo k přímému zasažení areálu zahrady a následky nebyly takové jako při největší povodni v roce 2002, určitě měla tato událost vliv na chod zahrady v menším počtu návštěvníků a v našem zapojení do čin-

nosti záchranných složek v průběhu povodně i po ní.

Z každodenní činnosti šlo o následující dílenské práce:

- zednické práce při opravách vnitřních i venkovních povrchů jednotlivých pavilonů, betonáže konstrukcí, opravy cihlových i kamenných zdí, opravy chodníků a cest
- truhlářské a tesařské práce související s údržbou spojenou s chovem zvířat, zvláště pak při výrobě přístřešků, opravách zastřešení a výměnách některých již nevyhovujících dřevěných komponentů objektů, výběhů i expozic
- komplexní elektroúdržba **(foto 1)** včetně dodávek nových zařízení a výhodnějších, levnějších a úspornějších osvětlovacích systémů, rekonstrukce rozvodů z hlediska dodržení norem a předpisů
- zámečnické opravy kovových konstrukcí oplocení, drobné zámečnické opravy všech zařízení v provozu, výroba atypických přepravních beden, vzdělávacích komponentů a poměrně zásadní podíl na údržbě vozového parku
- oddělení zajišťuje separaci, skládování a dispečink odvozů veškerého komunálního a částečně i živočišného odpadu vzniklého z činnosti zahrady a nájemců
- středisko údržby zajistilo veškeré

pravidelné revize elektrického nářadí a rozvodů elektřiny a revize plynových rozvodů dle plánu revizí pro jednotlivé objekty, revize vzduchotechnických zařízení, požární a kominické revize

- ve spolupráci s agenturou je zajištěna 24hodinová ostraha areálu a úklidové práce při provozu tří veřejných WC a kafilerního boxu, sloužícího kromě zahrady i pro svoz úhynů z celého města Ústí nad Labem; na některých rajonech byl zprovozněn systém elektronické ochrany se záznamem a informací na centrální pult městské policie a vybraným pracovníkům naší organizace
- oddělení pak dále se správcem bytového fondu zajišťuje nezbytné opravy objektů sloužících na základě uzavřených nájemních smluv jako služební byty; bohužel, ani v roce 2013 se statutárnímu městu Ústí nad Labem nepodařilo prodat svůj objekt rodinného domku v blízkosti našeho areálu, o který se tak musíme i nadále starat jako o svěřený majetek.

Hlavní provedené akce:

Zpracování projektové dokumentace

Na základě výběrového řízení byly zpracovávány dva projekty: Rekonstrukce Bornejského pavilonu a Rekonstrukce pavilonu exotů. Projekty budou mít potřebné údaje pro vydání stavebního povolení a zároveň musejí

splňovat parametry k vyhlášení výběrového řízení na zhotovitele stavby. Oba projekty řeší zásadní a velmi potřebné rekonstrukce dvou zastaralých pavilonů, kde se daří odchovům i v méně vhodných podmínkách.

Oprava cest, chodníků a komunikací

V letních měsících byly opraveny povrchy některých cest (**foto 2**), chodníků, návštěvnických tras a obslužných komunikací. V rámci této opravy bylo provedeno zadláždění více než 600 m² nekvalitních a nevyhovujících povrchů. Část chodníků vyhrazená pouze pro návštěvníky byla zadlážděna ze žulových štípaných kostek,

Terasa a zázemí restaurace Koliba

Před hlavní letní sezonou byla dokončena kompletní oprava dřevěné, z hlediska bezpečného provozu již nevyhovující terasy pro návštěvníky Koliby. Ve špatném stavu byly hlavně nosné prvky, jako sloupky, trámy, ale i vlastní konstrukce podlahy terasy, dříve již několikrát opravované. Při opravě zázemí byly vytvořeny nové šatny pro umělce a sklady propagačního oddělení. Nová terasa byla z hlediska plánované životnosti do 50 let provedena jako klasická stavební konstrukce zděných stěn a panelového zastřešení.

Oprava WC pro návštěvníky

V průběhu příprav areálu zoo na letní sezonu bylo opraveno veřejné WC ve střední části zahrady. Došlo na výměnu některých zařizovacích předmětů,

které byly nefunkční nebo velmi opotřebené (**foto 3**). Celý objekt byl nově obložen keramickým obkladem a nově zadlážděn. Rekonstrukcí prošly i inženýrské sítě, hlavně pak odkanalizování veřejných WC. Objekt byl v závěru nově vymalován.

Rekonstrukce mrazicího boxu – příprava krmiv

Hned v začátku roku byl rekonstruován kapacitně nevyhovující mrazicí box v centrální přípravě krmiv. Objem původního boxu byl zdvojnásoben, když byl naopak zmenšen zbytečně velký chladicí box na maso. V rámci této úpravy byla provedena kompletní výměna opláštění. Byl dodán nový,

výkonnější agregát, zvýšena tepelná izolace stěn a zhotovena nová kovová podlaha.

Opravy ve správní budově Zoo Ústí nad Labem

Ve správní budově byla postupně dokončena výměna starých dřevěných oken za nová tepelně izolační plastová okna. Opraveno bylo osvětlení v kancelářích. Úpravou prošla také kancelář ředitele, v níž kromě povrchových úprav byla, tak jako v dalších kancelářích, zrestaurována původní parketová podlaha. Byla provedena výměna podlahové krytiny PVC na chodbě i na hlavním schodišti.

Rozšíření boxů pro psy v Centru pro zvířata v nouzi

V důsledku extrémního zvýšení příjmu psů při povodni v červnu 2013 bylo po projednání s vedením města Ústí nad Labem rozhodnuto, že provizorní boxy pořízené při povodni budou upraveny tak, aby sloužily jako stabilní pro Centrum pro zvířata v nouzi. V rámci dokončení byly opraveny spádovné zadlážděné podlahy s opravou podlahového topení, byly provedeny kompletní obklady stěn, opraveno provizorní zastřešení výměnou za novou krytinu Cembrit, která je použita na ostatních objektech centra. Dokončena byla i oprava dvou samostatných boxů pro příjem odchycených psů ve vstupní části areálu. Rozsah opravy byl stejný jako u devíti nových řadových boxů. Kolem boxů byly nově provedeny dlážděné chodníky s odtokem dešťové a mycí vody. Následně pak

bude provedeno ozelenění okolních upravených ploch.

Opravy ubikace tapirů jihoamerických

Souběžně s opravou podlah pavilonu slonů byly stejným dodavatelem – firmou Relatex – provedeny opravy podlah dvou vnitřních boxů tapirů. Součástí oprav této expozice byla dodatečná izolace střechy, úprava její skladby a oprava veškerých klempířských prvků. Na závěr byla opravena i část venkovních i vnitřních povrchů v části objektu, kam dlouhodobě zatékalo. Částečnou modernizací prošly i povrchy pracovní ošetrovatelů – obklady, výměny baterií a opravy zařizovacích předmětů (kuchyňská linka, osvětlení).

Úprava výběhu jeřábů mandžuských

V letních měsících proběhla plánovaná úprava expozice jeřábů, která spočívala v opravě oplocení. Hlavním bodem však byla realizace malého betonového bazénu o objemu cca 10 m³ v přední části výběhu (**foto 4**) včetně položení přívodu vody a napojení na stávající odkanalizování. Bazén byl osazen technologií oběhového čerpadla k zajištění pohybu a čištění vody.

Oprava vnitřní expozice kajmanů

Těsně před zahájením hlavní letní se-

zony byla provedena oprava podlahy a povrchů vnitřní expozice kajmanů v pavilonu exotária. Byl prohlouben a rozšířen stávající bazének, nově byl realizován oběh vody přes pískový filtr a stěnový vodopád, který přispěl i s novou dekorací ke zlepšení vzhledu z pohledu návštěvníků.

Fixační box pro rosomáky

V zájmu optimalizace podmínek chovu rosomáků bylo po poradě s oddělením zoologie přikročeno k výrobě a následnému osazení fixačního boxu do spodní expozice rosomáků. Jedná se o kovový, pozinkovaný, na betonové desce kotvený, plně zastřešený box o rozměrech 3,5 x 2,4 x 2,2 m. U boxu bylo provedeno napojení na oba výběhy a byl opatřen jedním sklopцем k případnému odchytu zvířat bez nutnosti jejich uspání a jedním krmnými místy pro nácvik vstupu obou chovaných rosomáků. Box částečně navazuje na dělicí oplocení našich dvou expozic.

Oprava a rozšíření terasy u žiraf

Po skončení hlavní letní sezony byla svépomocí provedena oprava povrchu a oplocení terasy nad vodojemem, která je hlavní pozorovatelnou expozice žiraf. Při úpravě došlo i k rozšíření stávající terasy o 50 m²

až na hranu příkopu, který odděluje výběh od návštěvníků. Nově byla upravena i krmná místa pro žirafy, a návštěvníci tak mohou sledovat komentované krmení žiraf z bezprostřední blízkosti. Celá terasa byla předlážďena zámkovou dlažbou, nově byly instalovány dřevěné plotové prvky z dubového dřeva a přibýly dvě lavičky pro návštěvníky.

V rámci dalších menších oprav byly provedeny následující drobné údržbové stavební práce:

- oprava přístřešku pro velbloudy
- oprava ubikace pro mary stepní
- oprava povrchů letní herny orangutanů
- opravy klempířských prvků v pavilonu žiraf
- nátěry dřevěných prvků – palisád, dětských atrakcí, oplocení
- kompletní výměna směrových tabulí v areálu
- demontáž klece koček rybářských (**foto 5**)
- výroba nových krmných žlabů do výběhu velbloudů
- instalace elektrického ohradníku expozice zoborožců
- dokončení výměny oken a dveří v přípravně krmiv.

Zásadní akce realizované v průběhu roku 2013:

Rekonstrukce expozice tuleňů

Po přemístění našich tuleňů do krytého bazénu v pavilonu lachtanů byly zahájeny poměrně rozsáhlé terénní úpravy. Byly vybourány všechny betony jak v původním bazénu, tak i v nejbližším okolí. Následně pak bagry prohloubily dno o více než 1,2 metru. Pro zajištění stability podkladu byla nejprve vybetonována 200 mm silná betonová deska (**foto 6**), na které pak postupně vznikal finální tvar bazénu výstavbou ztraceného betonového bednění. Od zahájení rekonstrukce bylo prioritou rozšíření a prohloubení vodních ploch a vytvoření odstavného boxu s možností oddělení zvířat pro případ odchovu mláďete. Po vymodelování půdorysu došlo k postupné realizaci umělých betonových ker a různých úrovní podlahy bazénu, které budou využívány pro předvádění dovedností při kmení tuleňů (**foto 7**). Rekonstrukcí prošel jak systém napouštění vody, tak hlavně systém vypouštění, kdy bylo potřeba zajistit vypuštění cca 200 m³ vody v co nejkratší době při pravidelné sanitaci bazénu. Pod sousední komunikací tak byla vystavěna podzemní vypouštěcí šachta o rozměrech 3 x 4 x 2 metry se štěrbínovou výpustí zajištěnou čtyřmi kulovými ventily, která

umožňuje vypuštění veškeré vody do 2 hodin od jeho zahájení. Během normálního provozu je do šachty zaústěn přepad umožňující průběžný odtok plovoucích listů z okolních stromů. Při konečných úpravách okolí bylo přivezeno něco málo přes 200 tun lomového kamene jak v podobě štěrků, tak také velkých kamenů sloužících jako dekorace **(foto 8)**. Z těchto kamenů byl vytvořen okolní masiv, poměrně dobře imitující skalní pobřeží. Přívod vody do bazénu byl vytvořen trubkovým nátokem a doplněn vodopádem vymodelovaným z kamene a betonu. Celá expozice je ohrazena kombinací betonové zdi s dřevěným plotem z dubových prken kotvených přes dřevěné rýgle do ocelových sloupů. Pro lepší pohled návštěvníků na chované tuleně byla vytvořena i dvě průhledová místa osazená skly **(foto 9)**. Na základě rozhodnutí vedení zoo o navýšení investice došlo ve finále i na úpravy nejbližšího okolí. Rekonstrukce se tak dočkala velmi vděčné sezení pro návštěvníky, které bylo celé upraveno jako pobřeží a část přímořské rybářské osady. Rozsáhlou úpravou prošla

i již dříve instalovaná dřevěná tabule o rozměru 2 x 18 metrů, která posloužila jako podklad pro 6 výukových celků ze života ploutvonožců. Úpravou prošly i veškeré povrchy okolních komunikací a chodníků a celkem důstojně dotvořily okolí. Po probarvení betonů a jejich povrchovém uzavření došlo k napuště-

ní nové vodní plochy. Po změření jsme konstatovali, že objem vody se zvýšil z původních 30 m³ na nových 210 m³, vodní plocha se ztrojnásobila **(foto 10)** a v nejhlubší části se mohou tuleňi potopit do hloubky až 180 cm. Expozice byla vyhodnocena jako nejlepší stavba roku 2013 v naší zoologické

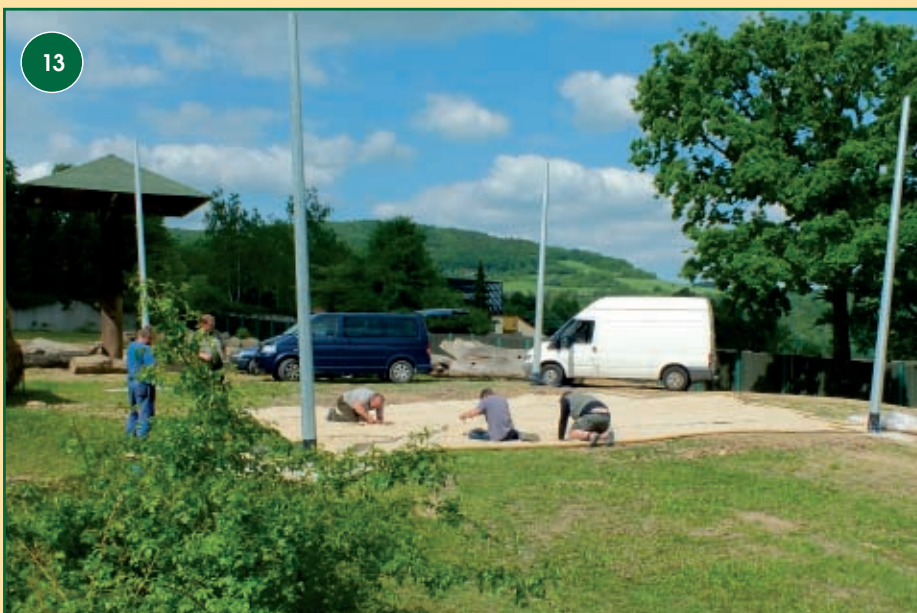
11

12

13

zahradě. Celkové náklady dosáhly 1,8 milionu Kč, přičemž hlavním zdrojem byly prostředky zřizovatele, doplněné dotací z nadace ČEZ a vlastním příspěvkem z provozu. Slavnostní otevření se konalo jako součást Dne sponzorů v zoo. Zásadní pro realizaci této rekonstrukce bylo její provedení svépomocí s minimalizací nákladů. Poděkování za celkové vyznění konečné podoby patří panu Pavlu Tománkovi, který se zásadně podílel jak na návrhu, tak na konečné realizaci tvarů rekonstruované expozice.

Zlepšení welfare slonic a úprava návštěvnických prostor

Po projednání ve vedení zoo byl po předchozí přípravě realizován projekt, který zásadně vylepšil jak podmínky chovu našich slonic, tak komfort návštěvníků při sledování ukázek výcviku slonů ve venkovní expozici. V ložnicích obou slonic byla provedena nová podlaha z lité gumy systému Relatex, která byla dříve úspěšně aplikována a odzkoušena v Zoo Ostrava a v dalších evropských zahradách, kde se plně osvědčila. Podlahy provedené technologií lité spádované gumy o vrstvě od 12 do 18 cm (**foto 11**) tak po své rekonstrukci splňují v maximální možné míře požadavky na ustájení slonů. Hlavním stavebním objektem byla výstavba betonové tribuny pro návštěvníky (**foto 12**), která pojme až 200 diváků. Vybouráním a zasklením části panelového oplocení vznikl atraktivní pohled pro nejmenší dětské návštěvníky. Návštěvníci tak mají lepší možnost sledovat slony. Dále byly upraveny dlažďené povrchy a provedeny dubové obklady dalších tří prostor pro návštěvníky v okolí venkovní expozice. Posledním krokem byla realizace vzdělávacích prvků navržených vzdělávacím oddělením a vyrobených vlastní truhlářskou a zámečnickou dílnou. Po dokončení těchto prvků byla následně provedena zahradnická úprava celého okolí venkovní expozice slonů s využitím bambusu, parkové vegetace a dubového a akátového dřeva k vytvoření dojmu bambusového háje. Tečkou za celou akcí bylo zastínění pro zvířata provedené z ocelových sloupů o výšce 6 metrů (**foto 13**), ke kterým je kotvena lehká stínící textilie o ploše 70 m². Finančně se na této akci podílel Krajský úřad Ústeckého kraje, který přispěl částkou 1 milion Kč. Celkové náklady investice dosáhly 1,7 milionu Kč.

Oddělení marketingu,
propagace
a vzdělávání

Činnost oddělení marketingu, propagace a vzdělávání

Bc. Tereza Limburská, Ing. Věra Vrabcová

Návštěvnost

V roce 2013 navštívilo zoologickou zahradu celkem 123 343 návštěvníků, z toho bylo 60 511 dětí a 62 832 dospělých. Oproti roku 2012 došlo k poklesu návštěvnosti o 21 087 osob. Důvodem byla dlouhá, chladná zima a deštivé jaro, kdy v termínech konání obvykle nejnavštěvovanějších akcí mrzlo a sněžilo nebo přšelo, dále povodeň, která zasáhla v červnu město Ústí nad Labem (**foto 1**), a v neposlední řadě vysoké teploty v letních měsících. Vyšší návštěvnost v posledním čtvrtletí roku již veliký propad nezměnila.

Spolupráce s médii

Spolupráce s médii již mnoho let funguje na základě rozesílání krátkých tiskových zpráv, jež se týkají novinek z oblasti zoologie (narozená mláďata, dovezené druhy apod.) či akcí, které se v zoo konají. Do adresáře jsou v případě potřeby přidávány i další kontakty, takže prostřednictvím elektronické pošty jsou informováni redaktori novin, časopisů a dalších periodik a zpravodajské štáby rozhlasových i televizních stanic.

Televize – v celostátním zpravodajství jednotlivých televizních stanic bylo odvysíláno několik reportáží zaměřených

na nová mláďata či na události v zoo. Na konci roku začala zoologická zahrada úzce spolupracovat s Regionální televizí, která vysílá na severu Čech. Rozhlas – hlavními partnery, kteří informují o novinkách v naší zoologické zahradě, jsou již několik let Rádio Blaník a Český rozhlas Sever.

Tisk – obyvatelé ústeckého regionu

jsou informováni zejména prostřednictvím Ústeckého deníku, případně dalších lokálních mutací Deníků Bohemia, a regionálních stránek MF Dnes, Práva, Blesku, Aha a Metra, dále také v různých týdenících (Naše Ústí, 5+2 dny). Do ostatních regionů jsou novinky dodávány prostřednictvím ČTK. Pravidelné informace o akcích a novinkách se objevují v Nových ústeckých přehledech či v Městských novinách.

Internet – informace o zoologické zahradě jsou pravidelně aktualizovány na našich webových stránkách www.zoousti.cz a www.choboti.cz. Novinky či pozvánky na akce jsou dále zveřejňovány na facebooku zoo, který je aktivně využíván, a také na několika webových portálech volného času, tipů na výlety apod.

Akce pro veřejnost

V roce 2013 se v areálu zoologické zahrady konalo celkem 22 akcí pro veřejnost, z toho pět akcí probíhalo ve spolupráci s dalšími partnery. Pro získání nových informací, využití stávajících vědomostí a vyzkoušení si zručnosti byly pro návštěvníky připraveny čtyři soutěže a kvízy, při kterých mohli účastníci vyhrát zajímavé ceny

nebo si ihned po odevzdání vyplněného tiketu odnést drobnou odměnu. Propagace akcí probíhá standardně na webových stránkách zoo a facebooku zoo, výlepem letáčků na akce v autobusech a trolejbusích městské hromadné dopravy, výlepem plakátů na reklamních plochách Rengl, využíváním možnosti umístění billboardu na Lidickém náměstí, zasíláním informací do mateřských a základních škol a kulturních center a neméně podstatným využíváním webových portálů volného času, tipů na výlety apod. Bohužel, počasí nepřálo každoročně nejnavštěvovanějším akcím, což je Slavnostní zahájení letní sezony (**foto 2**) či Dětský den. Naproti tomu akce pořádané v posledním čtvrtletí roku, jako Strašidelná zoo, Mikuláš v zoo či Štědrý den, byly velice úspěšné. Štědrý den v zoo byla akce s nejvyšší návštěvností v roce 2013. Každý rok je do kalendáře akcí zařazena vždy minimálně jedna novinka. Tento rok to byla oslava Dne otců, která se z hlediska počasí, programu i návštěvnosti velice vydařila. Zoo se také zapojila do akce Napoleonské slavnosti, pořádané městem Ústí nad Labem. Ve dvou týdnech – německém a francouzském – si pro návštěvníky připravila tematicky laděné kvízy.

Pololetní prázdniny v zoo (1.–3. února)

Po celé tři dny byl pro návštěvníky v areálu zoo připraven zábavný kvíz zaměřený na téma celoevropské kampaně EAZA na ochranu jihovýchodní Asie (Southeast Asia Campaign 2011/2013) s názvem „Kdo jsem?“. Každý účastník si odnesl drobnou odměnu. Děti s vyznamenáním měly vstup do zoo zdarma.

Masopust v zoo (16. února)

První ročník akce zaměřený na masopustní tradice probíhal uvnitř a v okolí pavilonu šelem, kde byl připraven animační program pro děti, které si také mohly zatancovat s medvědem. Po skončení programu se masopustní průvod za doprovodu hudební skupiny Ústečanka vydal směrem k bazénu lachtana na tradiční cvičení. Vstup na tuto akci byl zdarma a děti, které přišly v masce, dostaly dárek.

Jarní prázdniny v zoo (9.–17. března)

Jarní prázdniny byly věnovány celoevropské kampani na ochranu jihovýchodní Asie (Southeast Asia Campaign 2011/2013). V pavilonu šelem byla připravena stanoviště s úkoly

a pohybovými aktivitami nazvanými „Výzkumníkem v jihoasijské džungli“ (**foto 3**). Každý účastník obdržel odměnu a dalších pět vylosovaných výherců získalo po dvou vstupenkách na představení Čínského národního cirkusu Feng shui.

O vejce ptáka nandu (28. března– 1. dubna)

Tradiční velikonoční kvíz. Každý účastník si odnesl tematicky zaměřenou odměnu a zároveň byl zařazen do slosování o tři skutečná vejce nandu pampového.

Slavnostní zahájení letní sezony (1. dubna)

Tradiční akce k zahájení letní sezo-

ny. Pro děti byly připraveny atrakce a malování na obličej zdarma. U restaurace Koliba se návštěvníci mohli těšit na vyhlášení vítězů ankety Zvíře roku 2012, na vystoupení skupiny Těžkej Pokondr a program animačního týmu DanceMission. Miloš Pokorný a Roman Ondráček se na konci programu stali čestnými kmotry mláďat tamarinů pinčích.

Mezinárodní den Země aneb Barevná planeta trochu jinak (21. dubna)

Program byl zaměřen zejména na kampaň EAZA/IUCN na ochranu jihovýchodní Asie (Southeast Asia Campaign 2011/2013). Děti ze ZŠ si připravily stanoviště se soutěžemi a aktivitami v areálu zoo (**foto 4**),

4

v pavilonu exotária začala výstava výrobků dětí z MŠ na téma „Příběh stromu“ a v pavilonu šelem se promítaly prezentace studentů SŠ na téma „Co si dát do nákupního košíku“. Po celý den byly v areálu zoo připraveny stánky s etnickou tematikou (Afrika, Gruzie, Arménie...). Hlavní program proběhl u restaurace Koliba – divadelní a taneční představení žáků ZŠ Anežky České a ZŠ Vojnovičova, vyhodnocení soutěže pro studenty SŠ, ukázka afrického bubnování, orientální tance a mexická hudební skupina.

Ptačí den v zoo (1. května)

Akce probíhala v časných ranních hodinách, kdy zájemci mohli pozorovat volně žijící ptactvo, zaposlouchat se do ptačího zpěvu či zhlédnout ukázkou odchyty a kroužkování.

První máj v zoo (1. května)

Pro návštěvníky byl připraven kvíz „Láska v přírodě“. Každý účastník si odnesl drobnou odměnu. Pro rodiny s dětmi byla připravena trasa mimo areál zoo s různými úkoly na téma kampaně EAZA/IUCN Southeast Asia Campaign 2011/2013 s názvem „Stezkami jihovýchodní Asie“.

Po liščí stopě (11. května)

Desátý ročník tradičního programu připravovaného skautským střediskem Bílý javor probíhal po celém areálu zoo, kde byla připravena poznávací, sportovní či vědomostní stanoviště.

Dětský den v zoo (26. května)

Po celý den probíhal zábavný a pestrý program. Po areálu byly rozmístěny atrakce pro děti a soutěže, které si

pro ně připravili ústečtí skauti. Malí návštěvníci mohli také využít malování na obličeje. Hlavní program probíhal u restaurace Koliba, kde s pohádkou vystoupilo Sváfovo divadlo, hudební skupina Maxim Turbulenc a pirátský animační program týmu DanceMission. Členové skupiny Maxim Turbulenc se stali čestnými kmotry mláďat ovce vřesovištní, kterým dali jména Kudrlinka, Rarášek a Ouško.

Dětské prázdninové putování

(1. června – 31. srpna)

Společná soutěž s Dopravním podnikem města Ústí nad Labem, a. s., a dalšími turistickými cíli města zaměřená na děti ve věku 6–15 let.

Napoleonské slavnosti (1.–30. června)

Do akce města Ústí nad Labem u příležitosti oslav dvousetého výročí bitvy u Chlumce se zapojila také zoologická zahrada. Po dobu čtyř týdnů se Ústečanům prezentovaly čtyři národy, které se v bitvě střetly. V německém a francouzském týdnu byly pro návštěvníky připraveny tematicky laděné kvízy.

Den otců (16. června)

První ročník akce pro tatínky s dětmi k oslavě Dne otců, který připadá každoročně na třetí červnovou neděli. V horní části zoo bylo připraveno několik soutěží (**foto 5**), za jejichž absolvování mohli všichni získat drobné občerstvení (např. pití pro děti) a dále se pak zúčastnit losování o zajímavé ceny (rodinné vstupenky do zoo, Muzea Ústí nad Labem nebo na ústecké koupaliště Klíše). U restaurace Koliba byl pro děti připraven program animačního týmu DanceMission a ukázka biketrialové show Martina Šimůnka. V rámci této akce byla slavnostně otevřena stezka s novými vzdělávacími prvky okolo výběhu slonů a nové tribuny, ze kterých mohou návštěvníci pohodlněji pozorovat jednu z pravidelných předváděcích akcí se zvířaty – cvičení slonů. Na závěr celého dne proběhla oslava 15. narozenin lachta na Moritzce.

Výstava kaktusů a sukulentů

(18.–23. června)

Klub kaktusářů Ústí nad Labem již tradičně pořádal výstavu kaktusů, sukulentů a masožravých rostlin. Návštěv-

5

níci si zde mohli prohlédnout velké množství vypěstovaných rostlin a také si nějaké výpěstky zakoupit.

Noc snů (21. června)

Zoologická zahrada se již pošetě zapojila do celoevropské akce Noc snů, která je zaměřena pouze na dlouhodobě nemocné a postižené děti a probíhá ve večerních hodinách. Z původního termínu 7. června byla akce přesunuta kvůli povodni, která zasáhla město Ústí nad Labem. Účastníci, rozdělení do skupin, si užili prohlídku zákulisí zoo a přišli do kontaktu s některými druhy zvířat (sloni, poníci...). U restaurace Koliba byl pro všechny připraven program s písničkami a soutěžemi. Program pokračoval prohlídkou pavilonu šelem a exotária, kde byly pro děti také připraveny různé aktivity. Zakončením večera bylo cvičení lachtana a ohnivá show. Akce proběhla za podpory Ústeckého kraje.

Hurá na prázdniny (28.–30. června)

Na tyto dny nebyl pro návštěvníky připraven žádný doprovodný program, pouze překvapení v podobě volného vstupu pro děti, které přinesly ukázat vysvědčení s vyznamenáním.

Po stopách televizních hrdinů (1. července – 31. srpna)

Soutěž o ceny, kterou pořádala Česká

televize pro rodiny s dětmi do 15 let. Zoo byla jedním z 80 cílů, kde mohli účastníci získat potřebné razítko.

Rozloučení s prázdninami aneb Afrika vážně nevážně (14. září)

Celodenní program zaměřený převážně na Afriku. U restaurace Koliba proběhlo africké hudební vystoupení skupiny Aneboafro a moderátor Zdeněk Lukesle si připravil program pro děti. Součástí programu byly slavnostní

Den seniorů (1. října)

Po celý den měli starobní důchodci vstup do zoo zdarma.

Den přátel zoo a Světový den zvířat (12. října)

Tradiční akce pro zvané pořádaná pro adoptivní rodiče, patrony, sponzo-

8

ry a další partnery naší zoo a oslava Světového dne zvířat, který připadá na 4. října. V rámci této akce byl slavnostně otevřen nově zrekonstruovaný bazén pro tuleně obecné ve spodní části zoo, kde byli také představeni tři noví adoptivní rodiče. U restaurace Koliba byl připraven doprovodný program v podobě hudebního vystoupení skupiny BrassBombers a kouzelnického představení.

Stežkami zoo (26.–30. října)

Na podzimní prázdniny byl pro návštěvníky připraven tradiční slovosatelny kvíz, tentokrát na téma „Poznej, kdo jsem...“. Na deseti stanovištích byly umístěny fotografie s detailem konkrétního zvířete. Deset výherců obdrželo knihy o zvířatech a přírodě.

Strašidelná zoo (2. listopadu)

Třetí ročník společné akce Unie českých a slovenských zoologických zahrad. V pavilonu šelem byl připraven soutěžně taneční program pro děti, výtvarná Strašidělňa a malování na obličej zdarma. V pavilonu exotária si mohli zájemci vydlabat dýně, které si odnesli domů či jimi vyzdobili návštěvnícké trasy zoologické zahrady. Po setmění se od pavilonu šelem vydal na cestu lampionový průvod, který směřoval do spodní části zoo. Po cestě byla připravena stanoviště se strašidly. Akci zakončilo večerní cvičení lachta na Moritze.

Zamba má narozeniny (19. listopadu)

Oslava 43. narozenin samice nosorožce tuponosého Zambý a zároveň oslava 33. výročí jejího příchodu do zoo. Program probíhal ve všední den v dopoledních hodinách a zúčastnily se ho děti z ústeckých mateřských a základních škol (**foto 6**).

Týden Afriky (28.–30. listopadu)

Týden Afriky probíhal ve spolupráci s německou neziskovou organizací Power 4 Africa, která tuto akci pořádá již od roku 2005 v Drážďanech v různých kulturních střediscích a nákupních centrech. Cílem akce bylo navázat spojení mezi evropskou a africkou kulturou a usnadnit mezikulturní výměny informací a zkušeností, představit africké trhy Evropanům, umožnit Afričanům lepší poznání evropských zemí, v tomto případě České republiky. Akce probíhala v pavilonu šelem a návštěvníci se mohli těšit na výstavu obrazů, ukázkou afrických řemesel

9

a zboží, africkou hudbu a tanec, ukázkou afrického vaření a videoukázky o afrických zemích.

Mikuláš v zoo (1. prosince)

Tematicky zaměřená akce převážně pro děti probíhala po celé odpoledne v pavilonu šelem, kde byl připraven animační program pro děti, výtvarná dílna a malování na obličej, a v pavilonu exotária, kam dorazil Mikuláš s čertem a andělem a naděloval mikulášské balíčky. Od pavilonu exotária do spodní části zoo vedla čertovská stezka, kde si děti ještě mohly za drobné odměny splnit čertovské úkoly. U správní budovy pak proběhlo slavnostní rozsvícení vánočního stromu a vánoční výzdoby.

Advent v zoo (14. prosince)

V pavilonu šelem byla pro děti připravena výtvarná dílna, kde si mohly vyrobit ozdobu na stromeček, novoroční přání či vánoční svícen.

Štědrý den v zoo (24. prosince)

Tradiční nadílka pro zvířata, která se mohla těšit na ozdobené vánoční stromky a zabalené vánoční dárky. Z hlediska návštěvnosti to byla nejuspěšnější akce roku.

Školy a EVVO

Všem typům škol nabízí zoo široké spektrum výchovných a vzdělávacích programů. V roce 2013 bylo v nabídce 13 různých výukových programů, z nichž některé jsou připraveny ve více variantách podle věku účastníků. Další možností je objednávka kome-

ntované prohlídky s využitím Zoovláčku. Při výuce je plně využívána Zooškola Heinricha Lumpeho, která vyhovuje jak z hlediska technického zabezpečení, tak co do vybavení přírodninami a dermoplastickými materiály. Běžným návštěvníkům není přístupná. Výukové programy jsou zpoplatněné částkou 20 Kč na jednoho žáka. V roce 2013 využilo výukových programů 53 tříd (1 MŠ, 38 ZŠ a 12 SŠ). Zúčastnilo se jich celkem 1 222 žáků a studentů.

Mimořádnou aktivitou se stala dvoukolová soutěž Zooriskuj, která byla určena pro tříčlenná družstva žáků ZŠ a nižšího stupně SŠ. První kolo probíhalo formou kvízu, přičemž soutěžící si mohli pomáhat informacemi z knih, internetu a podobně. Deset nejlepších družstev postoupilo do finále, které bylo připraveno přímo v Zooškole Heinricha Lumpeho a sestávalo z různých soutěží a aktivit (**foto 7**). Celkem se zúčastnilo 85 družstev z 22 škol.

Pro studenty UJEP je v zoo jednou ročně organizována výuka předmětu role moderních zoologických zahrad v ochraně přírody. Letos se jí zúčastnili studenti denního i dálkového studia v počtu 33 osob.

Výzkumný a vědecký pracovník zoo vedl na ČZU po dva víkendy kurz Ochrana primátů a tropických ekosystémů.

V závěru roku již tradičně nabídla zoo velice oblíbenou aktivitu mateřským školám a 1. a 2. třídám základních škol, a to možnost ozdobit si v zoo svůj vánoční stromeček.

Již několik let zoo nabízí od začátku listopadu do konce února následujícího

roku pro školní kolektivy vstup zdarma.

Přednášky a besedy

V zoo i mimo ni se uskutečnilo celkem 7 přednášek a besed, na kterých se podíleli pracovníci zoo. Jednalo se o rozmanité cílové skupiny (žáci ZŠ a studenti SŠ, obyvatelé domovů důchodců, veřejnost, účastníci miniworkshopu o palmovém oleji).

Tři dny pro jihovýchodní Asii – pod tímto názvem byla připravena speciální akce pro studenty SŠ. Součástí bylo promítání dokumentu Zelená poušť, beseda o filmu i o nejaktuálnější hrozbě jihoasijských deštných pralesů – palmě olejné a také ukáзка potravin obsahujících či neobsahujících palmový olej. Na tuto akci se přihlásily čtyři školy s celkovým počtem 136 účastníků. Někteří z nich se následně zapojili do soutěže Co si dát do nákupního košíku? vyhlášené pro studenty SŠ. Její podstatou je tvorba vlastního videodokumentu na téma problematiky palmového oleje.

Předváděcí akce se zvířaty

I v roce 2013 probíhala řada pravidelných předváděcích akcí se zvířaty, které všem návštěvníkům zpřijemňují prohlídku zoologické zahrady. Mezi nejvyhledávanější patří zejména cvičení lachtana Moritze, cvičení slonů či jejich procházka po zoo, enrichment u orangutanů, medový strom pro medvědy malajské, krmení piraň nebo jízdá na ponících.

Zážitkové programy

Zážitkové programy jsou v nabídce zoo již několik let a těší se stále větší oblibě. Jedná se o celodenní nabídku Den chovatelem slonů či Den chovatelem v pavilonu exotária, které jsou určeny zájemcům od 18 let, či o jednorázové krmení určitého druhu zvířat (tuleni, sloni, žirafy). Veškeré informace včetně pravidel, podmínek a ceny jsou stabilně zveřejněny na webových stránkách zoo. V roce 2013 využilo možnosti stát se na jeden den chovatelem 13 zájemců, o krmení a kontakt se slony (**foto 8**) projevilo zájem 44 osob, o krmení žiraf 22 osob a o krmení tuleňů 3 osoby.

V září se v pavilonu slonů uskutečnila jedna svatba.

Zvíře roku 2012

Sedmý ročník ankety o zvíře roku byl opět vyhlášen na webových stránkách zoo. Do ankety bylo nominováno

sedm zvířat, zapojilo se do ní celkem 1 834 hlasujících a absolutním vítězem se stala samice slona indického Delhi, která získala 41 % hlasů. Účastníci mohli hlasovat od 7. ledna do 24. února 2013 a pokusit se tak vyhrát spoustu zajímavých cen, které kromě zoo věnovali různí partneři, např. fotograf Petr Slavík, ČEZ Distribuce, Magazín Koktejl, RWE Energie, YMCA. Vyhlášení výherců a předání cen proběhlo při akci Slavnostní zahájení letní sezony 2013.

Zoologický klub

Zoologický klub díky úzké spolupráci se zoologickou zahradou pokračuje ve společných aktivitách, které jsou věnovány zejména prohloubení vztahu členů ZK a zoo. Tento rok členové Zoologického klubu nabídli pomocnou ruku při pořádání akcí pro veřejnost. Pomáhají s programem či zajištěním obsluhy výtvarných dílen pro děti a podobně. Během roku se v Zooškole Heinricha Lumpeho uskutečnila čtyři setkání jeho členů. Zoologická zahrada vydala další díl sborníku Fauna Bohemiae Septentrionalis, Tomus 37 (2012), ve kterém zveřejnili své příspěvky pracovníci zoo i členové Zoologického klubu. Sborník je rozeslán nejruznějším vědeckým institucím v ČR i v zahraničí.

ZK spolu se zoo uspořádaly v dubnu v ústeckém klubu Doma benefiční koncert na podporu ochránářského

projektu Pesisir Balikpapan. Součástí programu bylo promítání dokumentu Zelená poušť, beseda s autorem Michalem Gálíkem (foto 9), s výzkumným pracovníkem zoo Standou Lhotou a se zpěvákem Danem Bárto, který Borneo v minulosti navštívil. Hlavním bodem programu byl koncert Dana Bárty, závěr patřil ústecké skupině No Discipline. Na koncertu se také prodávaly nově vyrobené propagační materiály, které souvisejí s vlajkovým zvířecím druhem projektu – kahou nosatým.

Další aktivity

Pracovníci zoo se účastní pravidelných setkání komise vzdělávání a propagace UCSZOO, které se tentokrát konalo v Zoo Ostrava. Podíleli se na přípravě několika prezentací (ústecké aktivity ke kampani EAZA, informace o mezinárodní konferenci IZE a samostatný příspěvek v podobě .ppt prezentace o nových vzdělávacích prvcích realizovaných u výběhu slonů a u bazénu tuleňů).

Pracovnice oddělení se zúčastnila mezinárodní konference EZE, kterou pořádala holandská Burger's Zoo v Arnhemu v březnu 2013. Prezentovala zde příspěvek o kampani EAZA v českých a slovenských zoologických zahradách, seznámila zahraniční účastníky s dokumentem Zelená poušť a s dalšími společnými aktivitami

UCSZOO (foto 10).

Během roku dochází k pravidelnému informování návštěvníků o aktuálním dění v zoo prostřednictvím webových stránek www.zoousti.cz. Zároveň jsou pravidelně aktualizovány i novinky na druhých webových stránkách www.choboti.cz, které byly převedeny pod stejného administrátora a graficky upraveny. Zoo zasílá své příspěvky také na stránky UCSZOO, a to nejen do novinek, ale také do kalendáře akcí.

Od září 2013 zajišťuje zoo ve spolupráci s DDM pro školní rok 2013/2014 přírodovědný kroužek pro děti ve věku 9 až 13 let. Schůzky probíhají v Zooškole Heinricha Lumpeho a v areálu zoologické zahrady (foto 11).

V září 2013 se uskutečnil tematický zájezd do Zoo Lipsko, kterého se účastnili zaměstnanci Zoo Ústí nad Labem, ostatních zoologických zahrad, členové Zoologického klubu a další zájemci.

Na konci srpna navštívila zoo skupina německy mluvících návštěvníků sdružených v organizaci Přátelé Zoo Erfurt v počtu 95 osob. Součástí prohlídky byla projížďka vláčkem do horní části zoo a následná zpáteční cesta pěšky se zastávkami u jednotlivých zvířat.

Zoo se prezentovala svými propagačními materiály na všech výstavách, kterých se účastní statutární město Ústí nad Labem.

Adopce a patronství zvířat, finanční dary, reklama

Bc. Tereza Limburská

I nadále trvá finanční podpora z řad jednotlivců či různých subjektů prostřednictvím finančních darů, tzv. adopce zvířat či patronství zvířat nebo zájmem o umístění reklamy v areálu zoo. Adopce či patronství zvířat jsou čím dál častěji využívány jako netradiční narozeninové či vánoční dárky. V roce 2013 bylo adopcí zvířat získáno 587 017 Kč, finančními dary 641 092 Kč a reklamou 316 058 Kč.

Adoptivní rodiče

Jméno, název firmy	Částka	Adoptované zvíře
Agentura práce Gadasová, s. r. o.	4,000	pekari páskovaný
Achsovi Hana a Petr, Ústí nad Labem	3,000	kočka rybářská
ALTING, s. r. o., Jitka Holanová, Ústí nad Labem	10,000	levhart obláčkový
Andělovi Jitka a Lukáš, Teplice	3,000	kočka rybářská
Antal Lukáš a Šťastná Pavla, Štětí	4,000	nandu pampový
Autoškola PERFEKT	1,000	pralesnička azurová
Balcovi Sarah, Katrin a Jaroslav, Ústí nad Labem	3,500	ara zelenokřídlý
Baierová Michaela, Proboštov	1,500	majna Rothschildova
Beneš Martin, Ústí nad Labem	2,500	puščík bělavý pobaltský
Beran Miroslav, Ústí nad Labem	2,000	páv korunkatý
Bíl Jan, Mgr.	3,000	kočka slaništní
Breťová Monika, Praha 7	6,000	aligátor americký
Brigadoiová Jana, Ústí nad Labem	2,000	koza domácí
Búll Aleš, Ústí nad Labem	3,500	korunáč vějířový
Cimerman Jakub, Lovosice	1,000	želva čtyřprstá
Cimerman Martin, Lovosice	6,000	lemur kata
Čačaná Blanka, Ústí nad Labem	1,000	želva uhlířská
Čačaný Ján, Ústí nad Labem	1,000	želva zubatá
Endrštová Jiřina, Mgr., Lubná u Rakovníka	12,000	vlk hřivnatý
EXIM – Ústí nad Labem, s. r. o.	3,500	ara ararauna
Fridrichová Karina, Ústí nad Labem	1,000	korela chocholatá
Frinta Martin, MUDr., Litoměřice	4,000	nosál červený
Frintová Libuše, MUDr., Litoměřice	4,000	nosál červený
Frintová Tereza, MVDr., Teplice	4,000	surikata
Frolík Svatopluk, Charvatce	1,000	felzuma madagaskarská
Geigerovi Zdena a Jiří, Ústí nad Labem	1,500	sova pálená
Grunt Stanislav, Litoměřice	1,000	korálovka pruhovaná kalifornská
Hanzlík Jiří, Chabařovice	4,000	anoa nížinný
Hilgertovi Štěpánka a Luboš, Praha	20,000	tuleň obecný
Holanová Jitka, Ing., Krupka	5,000	lvíček zlatý
Hronová Lucie, Krásná Lípa	1,000	piraňa Nattererova
Hubková Eva a Malý Libor, Praha	15,000	levhart mandžuský
Huja Miloš, Ředhošť	2,000	páv korunkatý
Humhej Ivan, MUDr., Ústí nad Labem	1,000	agama kočičinská

Jméno, název firmy	Částka	Adoptované zvíře
Chocholatý Jan, Roudnice nad Labem	4,000	pekari páskovaný
Chocholatý Jan, Roudnice nad Labem	2,000	varan modroocasý
Jahodová Marcela, Praha	4,000	surikata
JAST UL, s. r. o.	5,000	sup himálajský
Jelínek Roman, Ústí nad Labem	4,000	surikata
Jelínek Roman, Ústí nad Labem	8,000	kosman zakrslý
Jelínková Eva, Ústí nad Labem	5,000	tamarín pinčí
Jůza Pavel, Ústí nad Labem	7,000	lama krotká
Jůza Pavel, Ústí nad Labem	3,000	varan Hornův
Kauerová Jana, Ústí nad Labem	1,000	korálovka červenošedá
Kauerová Kateřina, Ústí nad Labem	1,500	kaloň pobřežní
KELCOM, s. r. o., Ústí nad Labem	6,000	mandril rýholící
Kiesenbauer Jindřich, Ing.	5,000	alpaka
Klub žen-šen: Alena, Iveta, Jiřka, Ludmila, Monika a Zdeňka	1,000	čukvala zavalitá
Klub žen-šen: Alena, Iveta, Jiřka, Ludmila, Monika a Zdeňka	1,000	čukvala zavalitá
Kohout Petr, Praha 9	5,000	tamarín žlutoruký
Kohout Petr, Praha 9	3,400	ara zelenokřídlý
kolektiv Cayman Pharma, s. r. o.	2,500	kajmánek malý
kolektiv kanceláří A+B, Velké Žernoseky	2,500	veverka Prévostova
kolektiv pracovníků Katedry jaderných reaktorů ČVUT FJFI	15,000	lenochod dvourstvý
Kopáčová Olga, Praha	1,500	čírka modrozobá
Košťálovi Klárka, Kristýnka, Bára a Dejev, Ústí nad Labem	2,500	sovice sněžní
Koukalová Šárka a Pacl Michael, Ústí nad Labem	4,000	emu hnědý
Krátká Kateřina, Ing.	1,500	kaloň pobřežní
Kraus Martin, Ústí nad Labem	1,500	sova pálená
Kraus Martin, Ústí nad Labem	1,000	želvaamboinská
Krausová Zneňka, Dolní Zálezly	3,000	aguti středoamerický
Křivková Petra a Zuzana, Hlaváčková Zuzana a Alena, Čunátová M., Ústí nad Labem	4,000	muntžak malý
Kubištová Jiřka, Ústí nad Labem	2,500	puščík bělavý pobaltský
Kuncel Jan, Ing., Teplice	4,000	pekari páskovaný
Lahovská Růžena, Nováková Pavel a David, Ústí nad Labem	2,000	krajta tygrovitá tmavá
Lauková Hana, Most	1,500	sova pálená
Lauková Milada, Most	5,000	pony shetlandský
Lukášová Dita, Ústí nad Labem	3,500	ara arakanga
Lužina Jan, Teplice	1,500	majna Rothschildova
Lužinová Eliška, Teplice	1,000	korálovka sedlatá honduraská
Lužinová Veronika, Teplice	2,500	kajmánek malý
Mandík Vít, Ing., Ústí nad Labem	20,000	tuleň obecný
Mandovcová Dagmar, Ústí nad Labem	4,000	mara stepní
Mandovcová Dášenska, Ústí nad Labem	4,000	kosman zakrslý
manželé Dřevínkovi, Praha	30,000	rosomák sibiřský
Marečková Jana, Chomutov	2,000	krajta tygrovitá tmavá
Mašátová Lenka, Mgr., Ústí nad Labem	5,000	tamarín žlutoruký
McCormick James, Luton, England	1,000	karetka novoguinejská

Jméno, název firmy	Částka	Adoptované zvíře
Mikolášovi, Roudnice nad Labem	1,000	sýček obecný
Mikulcová Jana, MUDr., Rumburk	5,000	sup himálajský
Milerski Martin, Novosedlice	1,000	želva čtyřprstá
Morávek Jiří, Obora u Loun	1,000	agama kočičinská
Moudrý Lubomír, Ústí nad Labem	1,000	korálovka mexická
Mužík Jan, Ústí nad Labem	5,000	serau malý
Natálka Zavoralová a Magdička Zavoralová, Ústí nad Labem	60,000	slon indický
Najnarová Jana, MVDr., Ústí nad Labem	1,000	korálovka sedlatá honduraská
Nekolný Miloslav, Terezín	1,500	sova pálená
Nováková Jana, Ústí nad Labem	16,000	tapír jihoamerický
Nováková Jana, Ústí nad Labem	2,500	lori zelenoocasý
Nováková Helena, Ústí nad Labem	2,000	chameleon pardálí
Nováková Kamila, Ústí nad Labem	8,000	muntžak malý
Ondráčková Lucie, Třešť	10,000	lenochod dvouprstý
Pavlíková Jana, Ústí nad Labem	6,000	vari černobílý
Pechanovy Barunka a Eliška, Ústí nad Labem	3,000	kočka slaništní
Pídová Hana, Ústí nad Labem	1,000	korálovka sedlatá sinaloaská
politická strana Věci veřejné	2,500	veverka Prévostova
Provident Financial, s. r. o.	15,000	gepard štíhlý
Ptáčkoví Barbora a Matěj, Dragonová Veronika, Ústí nad Labem	15,000	levhart mandžuský
RONICA, s. r. o., Teplice	6,000	lemur kata
Rychtaříková Ludmila, Ústí nad Labem	5,000	pony shetlandský
Rychtaříkovi Tereška a Pavlík, Ústí nad Labem	6,000	mandril rýholící
Rychtaříkovi Tereška a Pavlík, Ústí nad Labem	5,000	alpaka
Řehák Vlastimil, Vědomice	5,000	lvíček zlatý
Řeháková Alena, Vědomice	5,000	tamarín pinčí
Slámová Anna, Ústí nad Labem	1,000	pralesnička azurová
Sobotková Monika, Ústí nad Labem	5,000	tamarín žlutoruký
statutární město Ústí nad Labem, městský obvod Neštětice	10,000	levhart obláčkový
Štrnadovi Ivana a Libor, Louny	1,000	rosnice siná
Střední škola obchodu, řemesel, služeb a ZŠ Ústí nad Labem	1,000	čukvala zavalitá
Šalatová Dana, Modlany	5,000	kočkodan diadémový
Šamša Vladimír, Mgr., Jiříkov	1,000	scink dlouhonohý
Šlégrová Eva, Ústí nad Labem	2,000	páv korunkatý
Štefanová Lucie	1,500	kaloň pobřežní
Štíll Luboš, Ing., Trmice	3,000	trnucha skvrnitá
Šubíkovi Vojta a Kuba, Ústí nad Labem	3,000	felzuma madagaskarská
Toman Miroslav, Ing., CSc., Praha	20,000	tuleň obecný
Tomas Martin, Mgr., Litoměřice	5,400	makak káповý
Vinotéka 33, Ústí nad Labem	5,000	kočkodan Brazzův
Vysokoškolský odborový svaz UJEP, Ústí nad Labem	5,000	voduška červená
Zahrádka Tomáš, Ústí nad Labem	1,000	korálovka mexická
Zaplatílek Květoslav, Ústí nad Labem	1,000	piraňa Nattererova
Zaplatílková Eva, Ústí nad Labem	1,500	sova pálená

Jméno, název firmy	Částka	Adoptované zvíře
Zatloukalovi, Povrly	4,000	kosman zakrslý
Zelenková Jana, Skalice u České Lípy	1,000	piraňa Nattererova
Zoubek Miroslav, Ústí nad Labem	5,000	tamarín pinčí
Zoubková Lenka, Ústí nad Labem	1,000	kareťka novoguinejská
Zounová Irena, Mgr., Teplice	1,000	agama bradatá
ZŠ Most, Svážná 2342, p. o.	1,500	sova pálená
ZŠ s rozšířenou výukou HV, Teplice	15,000	medvěd malajský
ZŠ Teplice, U Nových lázní 1102	1,000	pralesnička azurová
žáci ZŠ Dubí 1	4,800	surikata
žáci ZŠ Elišky Krásnohorské, Ústí nad Labem	4,000	vydra malá
žáci ZŠ Jiříní, Ústí nad Labem	5,000	tamarín pinčí
žáci Masarykovy ZŠ a MŠ v Krupce	1,500	majna Rothschildova
žáci 3.A, 3.B ZŠ Velké Březno	1,000	želva zubatá
Žákovská Lucie, Biskupice	5,000	marabu africký
Žákovská Lucie, Biskupice	1,000	korálovka sedlatá sinoaloaská

Patroni

Jméno, název firmy	Částka	Zvíře
Advice, společnost s ručením omezeným, Ústí nad Labem	1,000	vydra malá
Advice, společnost s ručením omezeným, Ústí nad Labem	1,000	agama kočičinská
Bittner Milan	1,500	lama krotká
Břicháček Tomáš, Kralupy nad Vltavou	2,000	slon indický
Černocká Petra, Praha	10,000	orangutan bornejský
Červená Jana, Kadaň	1,000	slon indický
Červená Dana, Kadaň	1,000	slon indický
Dominik M. Sieber, Ústí nad Labem	1,500	nosorožec tuponosý
Drážďanská Světlana, Ústí nad Labem	1,000	korálovka pruhovaná kalifornská
Ebringerová Janka, Praha	1,500	gibon bělolící
FARMA MIRKOV, spol. s r. o.	23,805	nosorožec tuponosý jižní
Jana a Dan, Praha 7	1,000	tuleň obecný
Kolíšek František, Praha	1,000	orangutan (kříženec)
Kvapilová Jiřina, Praha	1,000	orangutan bornejský
Lukášová Dita, Ústí nad Labem	1,000	sovice sněžní
Mandžuková Jarmila, Boršov nad Vltavou	1,000	levhart mandžuský
Nosková Hana, Opava	2,400	tuleň obecný
Pracný Jiří, Praha	10,000	orangutan bornejský
rodina Stránských, Ústí nad Labem	1,000	lemur kata
Vrabec a Vrabec, s. r. o., Ústí nad Labem	7,000	gibon bělolící
Základní škola Lovosice	1,000	levhart sněžný
Zelený Jakub, Mgr.	1,000	žirafa Rothschildova
žáci ZŠ a MŠ Ústí nad Labem, Nová 1432/5	6,000	lachtan kalifornský (tmavý)
žáci Základní školy Ústí nad Labem, Hluboká	8,000	levhart mandžuský
žáci 2. stupně, ZŠ Lovosice	1,000	levhart sněžný

Nové vzdělávací a interaktivní prvky v okolí expozic pro zvířata

Ing. Věra Vrabcová

V roce 2013 se v areálu zoo podařilo na dvou místech zrealizovat nové vzdělávací a interaktivní prvky, které vždy tematicky souvisejí s druhem chovaných zvířat.

První projekt se týkal našich slonů. Provedené změny vytvořily podmínky pro lepší pohodu zvířat, a to jednak v pavilonu, kde byly vybudovány nové podlahy z vhodnějšího měkčího materiálu, a jednak ve výběhu, kde bylo vytvořeno nové zastínění umožňující slonům ukrýt se v horkých letních dnech před sluncem. Při této příležitosti bylo pamatováno i na návštěvníky, pro něž byly na pohledovém místě vybudovány dvě tribuny, ze kterých zájemci v pohodlí sledují oblíbené cvičení slonů (**foto 1**). Zadní strana tribun byla využita pro umístění panelů – jednak textových, ale také fotografických. Na jedné z tribun je umístěna maketa slona v životní velikosti s měřítkem, kde se návštěvníci mohou změřit a vyfotografovat. Na druhé jsou

dvě cedule o rozměru 120 x 200 cm, na kterých jsou podrobné informace o programu enrichmentu, který se u slonů využívá. Došlo i k revitalizaci

okolí výběhu, konkrétně prostoru mezi cestou pro návštěvníky a betonovým hrazením výběhu, kde byla část svahu vybagrována a osazena novou zelení.

V pravidelných rozestupech zde byly umístěny informační tabule o rozměru 70 x 120 cm, na kterých jsou popsány jednotlivé typy enrichmentu. U každého plošného panelu jsou zároveň umístěny interaktivní prvky, kde si děti mohou vyzkoušet podobné aktivity, které slouží slonům jako zábava či zdroj potravy (**foto 2**). Jednotlivá stanoviště jsou označena: Sloni a hračky, Práce slonů, Potravní enrichment, Důležitý písek a Sloní smysly. K tomu jsou doplněny: míč z hadic na hraní, zvedání dřevěných špalků na kladce, otáčecí sud s kuličkami, makety potravy zahrabané v písku, pět druhů ukrytých vůní. Celý projekt byl realizován díky finančním prostředkům, které jsme dostali

od Krajského úřadu Ústeckého kraje. Jednalo se o částku 1 milion Kč. Slavnostní zprovoznění tribun a zpřístupnění ostatních stanovišť se konalo v neděli 16. června (**foto 3**) při akci Den otců v zoo, kdy si tatínkové s dětmi mohli pohyblivé prvky v rámci soutěžních aktivit i poprvé vyzkoušet.

Druhý projekt se týkal bazénu pro tuleně obecné a jeho okolí, na který nám finanční prostředky věnoval náš zřizovatel – statutární město Ústí nad Labem (1,5 milionu Kč) a sponzor – Nadace ČEZ (300 000 Kč). Zásadní rekonstrukcí prošel celý tulení bazén, což výrazně zvýšilo pohodu chovaných zvířat, ale došlo i k úpravě okolí

bazénu, které jsme chtěli ztvárnit tak, aby jednotlivé prvky celého komplexu na sebe navazovaly. Stupňovitou tribunu, ze které lze sledovat zvířata v bazénu, jsme koncipovali jako ukázkou různých úrovní podmorského světa, počínaje nejhlubším místem v oceánu – Mariánským příkopem a konče pobřežím, kde ploutvonožci přivádějí na svět mláďata. Jednotlivé stupně jsou barevně tónované, od nejtmaší modré až po světle modrou barvu u osmého schodu. Pobřeží bylo doplněno autentickou mořskou bárkou, kterou jsme získali až z Hamburku, rybářskými sítěmi a velkými pobřežními balvany (**foto 4**). Podél bazénu byla od roku 2006 instalována velká reklamní plocha sloužící projektu 1 000 sloních stop, který však byl v loňském roce ukončen. Proto jsme se rozhodli tuto patnáctimetrovou plochu využít k umístění vzdělávacích interaktivních cedulí, na nichž se návštěvníci mohou dozvědět podrobné informace ze života ploutvonožců (**foto 5**). Je rozdělena na šest tematických celků s jednotným názvem Tulení stezka. Jednotlivé panely obsahují informace, fotografie, které jsme zdarma získali od renomovaných fotografů (děkujeme), a interaktivní prvky. Jsou pojmenovány: Nejbližší příbuzní, Jak přijdeme na svět, Voda – náš živel, Život pod hladinou, Lovce a kořist a Zn. Ochrana nutná. Z trojrozměrných předmětů stojí za zmínku kostra tuleně obecné, válce

s ukázkou obsahu červených krvinek u člověka a u ploutvonožců či stopky, kde si děti mohou vyzkoušet, na jak dlouho dokáží zadržet dech. Součástí posledního panelu je i soutěžní kvíz, kde si každý může své nabyté vědomosti prověřit. Poslední zajímavostí jsou fotomakety tří zástupců jednotlivých čeledí ploutvonožců – mrože, lachtana a tuleně, mezi kterými se návštěvníci mohou i vyfotografovat (**foto 6**). Slavnostní otevření celé expozice se uskutečnilo v sobotu 12. října, kdy se v zoo konal Den sponzorů a oslavy Světového dne zvířat. Podle reakcí návštěvníků je tato rekonstrukce velice povedená.

**Personální
obsazení**

Personální obsazení zoo k 31. 12. 2013

Vedení zoo

Mgr. Marina VANČATOVÁ, Ph.D. – ředitelka organizace (od 1. 10. 2013)

Jana ČERNÁ – zástupkyně ředitele, vedoucí ekonomického odd., statutární zástupce zoo (do 30. 9. 2013)

Ing. Petra PADALÍKOVÁ – vedoucí zoologického oddělení

Jiří HANZLÍK – vedoucí provozně-technického oddělení

Bc. Tereza LIMBURSKÁ – vedoucí oddělení marketingu, propagace a vzdělávání

Odborní pracovníci zoo

Ing. Pavel KRÁL – provozní zoolog

Bc. Tomáš ANDĚL – provozní zoolog

Další vedoucí pracovníci

Hana ROHÁČKOVÁ – vedoucí zahradnictví

Jaroslava JEŽKOVÁ – vedoucí Centra pro zvířata v nouzi při Zoo Ústí nad Labem

Zaměstnanci

zoologické oddělení – 30 + 2 MD

ekonomické oddělení – 5

provozně-technické oddělení – 10

oddělení marketingu, propagace a vzdělávání – 2 + 1 MD

Centrum pro zvířata v nouzi při Zoo Ústí nad Labem – 2

pracovníci na VPP – 14

CELKEM k 31. 12. 2013 – 72 + 3 MD

Údaje o zoo

Údaje o zoo

Zoologická zahrada Ústí nad Labem, příspěvková organizace

Drážďanská 23

400 07 Ústí nad Labem

Česká republika

Právní forma: příspěvková organizace
IČO: 00081582
DIČ: CZ00081582
Tel.: +420 475 503 354
Tel., fax: +420 475 503 421
E-mail: zoo@zoousti.cz
Internet: www.zoousti.cz, www.choboti.cz
Název: Zoologická zahrada Ústí nad Labem, přísp. org.
Sídlo: Drážďanská 23, 400 07 Ústí nad Labem, Česká republika

Zřizovatel: statutární město Ústí nad Labem
Sídlo: Velká Hradební 8, 400 01 Ústí nad Labem
IČO: 00081531
Primátor města: Ing. Vít Mandík

Statutární zástupce zoo: Jana Černá (statutární zástupce zoo do 30. 9. 2013)
Mgr. Marina Vančatová, Ph.D. (ředitelka zoo od 1. 10. 2013)

Zoo Ústí nad Labem je členem:

